

Călăuza

BIBLIOTECARULUI

BIBLIOTECA INST. MEDICINĂ
FARMACIE ȘI TERAPIE
CAROL DAVILA
TÂRGU MUREȘ
KÖNYVTÁRA HÁZSZELE

octombrie 1955

CĂLĂUZA BIBLIOTECARULUI

PUBLICAȚIE A MINISTERULUI CULTURII DIN R. P. R.

CUPRINSUL

	Pag.
D. MIHALACHE — Seminarul raional, mijloc important de pregătire a bibliotecarilor	1
Din tematica seminariilor raionale pe anul 1955—1956	4
IN CINTEA LUNII PRIETENIEI ROMINO-SOVIETICE	
ADINA GERARD — Marea Revoluție Socialistă din Octombrie oglindită în opera scriitorului sovietic Konstantin Fedin	6
CONCURSUL PENTRU CITIREA LITERATURII „IUBIȚI CARTEA”	
G. C. NICOLESCU — Un critic necrutător al gândirii burghezo-moșierești	10
O bibliotecă cu activitate bună	13
Printre participanții la concurs	16
Cu privire la discuțiile finale pentru decernarea insignei	19
TEODOR MIHAILESCU — Către constatarea legăturii cu circulația operei clasiceilor marxism-leninismului la Biblioteca Centrală Universitară din Cluj, înainte de 23 August 1944	21
DIN EXPERIENȚA BIBLIOTECILOR SOVIETICE	
A. KAGAN — Biblioteca regională de știință „S. O. S.” din Kiev	26
B. KOMAROV — Colaborarea dintre bibliotecă și celelalte instituții culturale-educative	28
DIN ISTORICUL BIBLIOTECILOR NOASTRE	
GRIGORE BOTEZ — Biblioteca „N. Bălcescu” din Iași	30
BIBLIOTECI SINDICALE	
Pentru o mai atentă valorificare a posibilităților locale în munca bibliotecii	35
DISCUȚII DESPRE CONSFĂTURI	
DASCALU DUMITRU — Consfăturile cu cititorii trebuie pregătite	38
R. LANGMANTEL — În întâmpinarea celei de a 75-a aniversări a maestrului Mihail Sadoveanu	41
În atenția bibliotecarilor	42
DIN CORESPONDENȚELE NOASTRE	
S. HERȘCOVICI — Biblioteci mobile pe vase	43
STIRI DIN LUMEA CĂRȚILOR ȘI A BIBLIOTECILOR	44
BIBLIOGRAFIE	45

SEMINARUL RAIONAL;

mijloc important de pregătire a bibliotecarilor

D. MIHALACHE

Sub regimul democrat-popular au luat ființă în fiecare sat și oraș din țara noastră cite una sau mai multe biblioteci, dotate cu însemnate fonduri de cărți. Acestor biblioteci le revine sarcina de a pune la dispoziția oamenilor muncii cărțile, revistele și ziarele de care au nevoie. Larga organizare a rețelei de biblioteci a creat premisele unei intense răspândiri a cărții în mijlocul celor ce muncesc. A devenit un obicei ca în bibliotecile de la sate, în afară de intelectuali și funcționari, să întâlnești țărani muncitori, unii foști analfabeți, care împrumută cărți de literatură, de știință și cărți agricole. Alături de ei, feciorii lor citesc cu mult nesaț, minăți de dorința de a se lumina.

Mulți sînt însă destule de făcut pentru a dezvolta în mase tot mai largi deprinderea de a citi regulat și îndeosebi mulți sînt mulți de făcut în domeniul alegerii și recomandării cărților de citit. Cu toate că mulți cititori au preferințele lor și dorința de a citi anumite cărți, totuși în alegerea cărților, cititorul, și în special cel de la sat, are nevoie de ajutorul bibliotecarului. Acesta fiind organizatorul bibliotecii, minitorul cărților și călăuză cititorului, trebuie să cunoască și să se îngrijească de fiecare cititor, de fiecare carte în parte, ca și părinții de copiii lor. Pentru aceasta nu e îndeajuns să ai suflet. E nevoie ca bibliotecarul să-și cunoască meseria, să stăpînească metodele muncii cu cartea. Iată de ce, o bună pregătire profesională trebuie să constituie o preocupare de bază pentru oricare bibliotecar.

Diferitele forme de învățămînt create în țara noastră pentru bibliotecari, în afară de menirea ce au de a înarma pe bibliotecari cu cunoștințele necesare unei rodnice activități, îi mai ajută pe aceștia să-și ridice nivelul culturii generale.

În sistemul de învățămînt bibliotecar, pe lângă cursurile centrale organizate de Ministerul Culturii și cele regionale organizate de unele secții culturale, un mijloc important pentru calificarea bibliotecarilor a devenit și seminarul raional. Cînd este bine organizat, acesta oferă posibilitatea unui folositor schimb de experiență, mijloacele bibliotecarilor cunoașterea cărților noi apărute ca și a materialelor metodice și bibliografice, îi ajută să se orienteze în problemele muncii culturale de masă și să cunoască permanent sarcinile instituțiilor în care muncesc.

Experiența de pînă azi ne-a arătat că acolo unde activității secțiilor culturale au înțeles rolul seminarului, preocupîndu-se îndeaproape de buna lui organizare, roadele s-au arătat cu prisosință. Seminarul raional de la Lugoj, înțeles în luna aprilie anul trecut, a permis un bogat schimb de experiență între bibliotecari; mulți bibliotecari și-au însușit și au început să aplice de atunci unele metode ale bibliotecilor fruntașe.

Trebuie arătat însă, că în organizarea seminarilor au existat numeroase lipsuri — și acestea au împiedicat să se atingă scopul urmărit.

* 550015407 *

In multe regiuni, secțiile culturale nesocotind importanța seminariilor le-au transformat în ședințe plictisitoare de instrucție. Aproape în majoritatea regiunilor, seminariile raonale s-au organizat cu multă neregularitate și cu o slabă mobilizare a bibliotecarilor. Secțiile culturale respective, care au organizat seminariile și în mod deosebit cele regionale, s-au preocupat prea puțin și în unele cazuri de loc de buna lor desfășurare. S-a întâmplat ca mulți bibliotecari să se prezinte la seminarii nepregătiți, din care cauză n-au putut participa în mod activ la lucrările lor.

Existența acestor lipsuri s-a datorat fără îndoială și faptului că însăși Direcția Generală a Așezămintelor Culturale din Ministerul Culturii a subapreciat această formă de învățământ.

Numai astfel se explică faptul că îndrumătorii Direcției bibliotecilor au participat doar la un număr redus de seminarii. Iar acolo unde au luat totuși parte, în loc ca această participare să se mențină printr-o conlucrare activă și competentă la pregătirea, conducerea și desfășurarea seminariilor la un nivel înalt, ea s-a limitat la unele „constatări ale lipsurilor”, cu totul formale.

Aceeași subapreciere a importanței seminariilor se constată și din partea revistei „Călăuza bibliotecarului”, care în cursul acestui an a publicat un singur articol legat de această problemă.

În vederea lichidării tuturor lipsurilor ce au existat în legătură cu activitatea seminariilor raonale, pentru ridicarea lor la un nivel cât mai înalt, Ministerul Culturii a luat o serie de măsuri de îndreptare.

Astfel, spre deosebire de trecut, s-a urmărit ca prin tematicile lor, seminariile să folosească în acest an școlar un program încheiat de învățământ pe o durată de 10 luni, începând din septembrie 1955 până în luna iunie 1956. Pentru a da posibilitatea unei pregătiri temeinice atât celor cărora le revine sarcina organizării și conducerii seminariilor cât și participanților, programul lucrărilor și tematicile seminariilor vor fi publicate în două broșuri. Fiecare din aceste broșuri va conține programul seminariilor pe cinci luni, urmând a fi discutate tuturor activiștilor culturali.

Participarea la seminar și studiu materialelor respective sînt obligatorii pentru fiecare bibliotecar. Ministerul Culturii recomandă bibliotecarilor voluntari să participe cu regularitate la seminariile raonale, întrucît aceasta este în interesul pregătirii lor intelectuale și de specialitate. Avînd prilejul să se instruiască la aceste seminarii, ei vor putea face față cu toată cinstea sarcinilor lor de a contribui la ridicarea nivelului cultural al maselor.

Secțiile culturale trebuie să vegheze ca seminariile să se desfășoare — așa cum sînt de altfel și instrucțiunile Ministerului Culturii — în două zile, durată fixată ca obligatorie pentru fiecare seminar. Printr-o bună întocmire a orarului se poate asigura îndeplinirea întocmai a întregii tematici a seminarului, putîndu-se dezbate totodată și unele probleme curente ale muncii bibliotecilor.

Este de datoria tuturor bibliotecarilor și directorilor de cămine culturale să fie bine informați asupra principalelor evenimente interne și externe pentru că numai astfel vor putea la rîndul lor să fi la curent pe cetățeni cu evenimentele și legile statului, mobilizîndu-i să participe în mod activ la treburile obștești. De aceea în fiecare lună la seminarul raonal, pe lângă programul trimis de minister, se va fiine și cite o expunere asupra evenimentelor politice, interne și externe.

Atenția secțiilor culturale trebuie să se îndrepte în egală măsură și spre alegerea lectorilor și conferențiarilor, căci de calitatea lecțiilor sau a conferințelor depinde dacă bibliotecarii își vor însuși temeinic cele predate. Se recomandă ca pentru lectori și conferențieri să se facă apel la cele mai bune cadre, cu pregătire politică și cultură generală: propagandiști de partid, profesori, ingineri, medici, oameni de știință, artă și literatură, buni vorbitori și cu multă experiență. De alegerea lectorilor, de pregătirea lor ca și de desfășurarea lecțiilor în seminar sînt răspunzători direct șefii secțiilor culturale regionale și raionale. Iar pentru aplicațiile și demonstrațiile practice vor răspunde directorii bibliotecilor regionale și bibliotecarii șefi ai celor raionale, directorii caselor de cultură și îndrumătorii din secție, după specialitate.

Unele secții culturale și-au făcut un obicei — creînd prin aceasta un sistem — de a amîna seminariile de la o zi la alta, de la o lună la cea viitoare. Trebuie curmate cu desăvîrșire asemenea practici dăunătoare, respectîndu-se cu toată punctualitatea data ținerii seminarului.

În vederea unei bune desfășurări, seminarul raional trebuie să se țină lunar, la o dată fixă, dată programată și cunoscută de toți activiștii culturali. În acest scop fiecare secție culturală raională, de acord cu secția regională, va alege data cea mai potrivită, care trebuie respectată întocmai și comunicată tuturor bibliotecarilor din cuprinsul raionului.

Sarcini importante pentru buna desfășurare a seminariilor revin și Direcției bibliotecilor cit și revistei „Călăuza bibliotecarului”.

Direcția bibliotecilor are datoria ca în fiecare lună să ia măsurile necesare și să ajute la buna organizare a seminariilor, să urmărească și să controleze permanent cum sînt însușite materialele din programul seminariilor și cum sînt aplicate cunoștințele cîpătate în munca bibliotecii.

Revista „Călăuza bibliotecarului” trebuie să ogîndească în paginile ei felul în care sînt organizate și se desfășoară seminariile, să ia atitudine critică acolo unde este cazul și să înlesnească prin paginile ei un rodnic și bogat schimb de experiență în ceea ce privește organizarea seminariilor, să dea posibilitatea participanților la seminar să-și spună părerea despre organizarea și desfășurarea lor.

Bibliotecarii trebuie să știe, de altfel, că numai învățătura din cele două zile de seminar și studiul materialelor bibliografice recomandate cu acest prilej, nu rezolvă problema pregătirii lor politice, a culturii lor generale și de specialitate. Bibliotecarul trebuie să aibă o bună pregătire în școli de cultură generală, la cursurile de specialitate și în afară de acestea nu trebuie să neglijeze nici un moment studiul individual.

Participarea activă și cu regularitate la seminariile raionale și studiul individual de zi de zi, sînt căile cele mai sigure care vor determina creșterea rapidă a nivelului politic, cultural și profesional al bibliotecarilor. Și această afără îndoicelă, va contribui, în cea mai mare măsură, la ridicarea întregii activități a bibliotecilor de la orașe și sate, asigurînd minuirea cu mai multă îndemînare și pricepere a cărților și folosirea justă a metodelor avansate de muncă, menite să îmbunătățească deservirea milioaneilor de cititori din țara noastră. Numai în felul acesta fiecare bibliotecar va putea să devină un propagandist al științei și literaturii, un propagandist al culturii în rîndul maselor largi populare, iar biblioteca va fi un far luminos al noii culturi socialiste la lumina căruia se adaugă și crește o conștiință nouă; conștiința omului care construiește o viață nouă.

Din tematica seminariilor raionale pe anul 1955-1956

Direcția Generală a Așezămintelor Culturale din Ministerul Culturii urmează să publice programul seminariilor raionale ce se vor ține pe perioada 1955/56, atât cu bibliotecarii cit și cu directorii de cămine culturale. Această inițiativă este bine venită, deoarece era necesar ca seminariile și toate celelalte forme de învățămînt să fie cunoscute cursanților din timp pe baza programei fixate. Pe de altă parte, stabilirea programului pe un an întreg pe lîngă că oferă posibilitatea unei juste planificări a lecțiilor la intervale egale, mai prezintă și avantajul că lectorii vor avea timpul necesar să se documenteze asupra materiilor ce urmează să predea. La rîndul lor, secțiile culturale și bibliotecarii raionali, studiind programul vor putea să-l îmbogățească cu exemplificări.

Fiecare seminar va dura cîte două zile și va cuprinde cinci părți: lecția profesională, aplicarea practică, un referat, o informare și prezentarea ultimelor cărți apărute. Înainte de lecția profesională, seminarul va cuprinde și o lecție politică menită să lărgescă orizontul politic al activiștilor culturali.

S-a prevăzut ca lecțiile profesionale programate pentru seminariile din cursul acestui an să dureze o oră, cel mult o oră și jumătate fiecare. Majoritatea vor fi axate pe probleme concrete din tehnica muncii de bibliotecă. În prima lecție se va arăta importanța păstrării fondului de cărți, iar a doua lecție se va referi la sarcinile bibliotecii și la regulamentul de funcționare a bibliotecii, apoi indicații despre personalul ei, cum trebuie să fie amenajat localul, despre mobilier, precum și despre importanța unei cit mai bune planificări în munca de bibliotecă.

O importanță deosebită se acordă lecțiilor despre organizarea fondului de cărți și a cataloagelor. Vor fi predate lecții referitoare la clasificarea cărții, cota cărții, reguli generale de descriere a publicațiilor și modul de organizare a cataloagelor în bibliotecile de masă.

O lecție specială este rezervată informării politice a cititorilor, în cadrul căreia va trebui să se sublinieze importanța sarcinilor ce revin bibliotecarilor în

munca de popularizare a presei, acțiunile ce trebuie organizate, a ținerii evidenței periodiceilor, constituirii și păstrării colecțiilor.

Pentru mărirea numărului de cititori biblioteca trebuie să-și extindă activitatea prin organizarea bibliotecilor mobile, a bibliotecilor de casă și a colportajului de cărți la domiciliul cititorilor. Într-unul din seminarii a fost înscrisă o lecție în care se va arăta modul cum trebuie organizate aceste biblioteci, condițiile de funcționare și legătura cu instituțiile de care depind. În alte lecții sînt tratate formele de popularizare a cărților (prin agitație vizuală și acțiuni de masă) și munca bibliotecii cu cititorii copii.

După fiecare lecție, lectorul va recomanda cursanților bibliografia necesară: materiale din *Tehnica de bibliotecă* de Klenov, broșuri și materiale editate de Ministerul Culturii precum și articole din „Căluza bibliotecarului”. De exemplu la lecția din luna octombrie *Sarcinile activității bibliotecilor. Regulamentul de funcționare al bibliotecilor*, se recomandă: *Regulamentele bibliotecilor centrale, regionale, raionale și satești, ale căminelor culturale și caselor de citit*, București, Ministerul Culturii, 1955; *Munca bibliotecii de masă*, București, C.P.A.C., 1952, pag. 19-23, etc.

Fiecare lecție profesională va fi urmată de aplicații practice cu ajutorul cărora participanții la seminar vor avea posibilitatea să-și însușească mai temeinic materia. Dintre lecțiile practice cităm: *evidența fondurilor de cărți*, la care se va face inventarierea și înregistrarea unor cărți, broșuri, albume, și se va întocmi evidența anuală a 20-30 de numere de ziare și reviste. Cu acest prilej li se va arăta bibliotecarilor cum trebuie legate ziarurile și revistele. Lucrările practice referitoare la organizarea fondului de cărți și a cataloagelor, sînt menite să familiarizeze pe participanți cu modul de întocmire a unui catalog. Fiecare bibliotecar va

fi obligat să facă exerciții de clasificare și fixare a cotei la un anumit număr de cărți, să întocmească fișe și să le așeze în catalogul alfabetic și cel sistematic. De asemenea, pe baza analizei catalogului bibliotecii unde are loc lecția practică, se vor face discuții despre modul cum este alcătuit, fiecare urmînd să-și expună constatările și concluziile lui. În program la această lecție s-a prevăzut vizita la 1-2 biblioteci bune, unde pe baza unei tematici dinainte stabilite, vor fi discutate probleme referitoare la munca bibliotecarului.

Lecția profesională referitoare la bibliotecile mobile, va fi urmată de lucrarea practică pentru organizarea unor astfel de biblioteci. Lectorul va descrie formele de evidență a unei biblioteci mobile, urmînd să se facă apoi analiza activității bibliotecilor mobile organizate de bibliotecarii participanți la seminar.

În cadrul lecțiilor practice legate de organizarea acțiunilor de masă participanții vor întocmi cîte un program care să cuprindă modul cum trebuie organizate și cum trebuie să decurgă consultările, recenziile, seriile literare sau cercurile de citit.

De exemplu, pentru cercul de citit se vor specifica în program odată cu tema aleasă, fragmentele ce trebuie citite și cit va dura lectura lor. Pregătirea ce o necesită ținerea unui cerc de citit trebuie arătată detaliat de bibliotecar în planul pe care îl alcătuiește acasă și care va fi discutat în cadrul seminarului.

Pentru a obișnui pe bibliotecari cu popularizarea presei ei vor fi puși să organizeze vitrine cu ziare și vor întocmi tematici pentru albumele cu tăieturi din ziare. Vor mai pregăti tematici pentru expoziții de cărți, seri literare, consfătuiri, care vor fi analizate, iar pentru completarea cunoștințelor practice în acest domeniu, vor participa la o acțiune organizată de biblioteca raională.

*

Punctul trei al seminarului prevede prezentarea de referate de către bibliotecari. Dintre temele referatelor amintim: analiza componenței fondului de cărți precum și măsurile ce trebuie luate pentru înlăturarea lipsurilor; analiza activității bibliotecii, baza pentru întocmirea planului de activitate pe a-

nul 1956; metodele folosite de bibliotecă pentru propagarea publicațiilor periodice. În primul referat, de exemplu, bibliotecarul va arăta ce anume cărți va trebui să cuprindă fondul unei biblioteci, ținîndu-se seama de componența cititorilor ei, cît și de specificul local. Așa, de pildă, într-o regiune agricolă se vor achiziționa îndeosebi cărți agrotehnice despre munțile specifice comunei sau raionului respectiv; acolo unde există industrie, se vor procura în special cărți tehnice.

*

În afară de referat, în cadrul seminariilor bibliotecarii vor face și informări în legătură cu problemele generale referitoare la perioada respectivă. Astfel în luna octombrie se va ține un referat prioritar la „activitatea pe care o desfășoară biblioteca în cadrul Lunii Prieteniei Romîno-Sovietice”. Referatul va trebui să cuprindă acțiunile pe care bibliotecarii le pot organiza în această perioadă, ca de exemplu: expoziții de cărți, vitrine cu copertele cărților noi, apărute în Editura Carlea Rusă, consfătuiri cu cititorii asupra cărților sovietice sau recenziile acestora.

*

La încheierea seminariilor sînt prevăzute prezentări de cărți. Pentru aceste prezentări va fi necesară studierea de către bibliotecari a bibliografiei care apare în ziare și reviste.

Cu ocazia sărbătoririi unor evenimente importante ca de pildă în luna noiembrie, aniversarea a 75 de ani de la nașterea maestrului Mihail Sadoveanu se va prezenta opera acestui scriitor, iar în luna decembrie, în vederea aniversării din luna ianuarie a nașterii lui Caragiale, opera marelui nostru satiric.

Pe baza acestor pregătiri bibliotecarii vor putea prezenta în cursul anului 1956 operele lui Eminescu, Creangă, Gorki și ale altor scriitori. Pentru prezentarea cărților de literatură se vor folosi în special recenziile apărute în presa centrală și locală.

Avînd în vedere importanța acestor seminarii și contribuția pe care trebuie s-o aducă la ridicarea cadrelor noastre de bibliotecari, cei ce vor lua parte la această formă de învățămînt sînt datori să se pregătească cît mai temeinic pentru a asigura seminariilor un nivel înalt.

In cinstea Lunii Prieteniei Romîno-Sovietice

Marea Revoluție Socialistă din Octombrie ogîndită în opera scriitorului sovietic Konstantin Fedin

ADINA GERARD
redactor la Editura Cartea Rusă

Marea Revoluție Socialistă din Octombrie a deschis o epocă nouă nu numai în istoria popoarelor sovietice, dar și în istoria întregii omeniri, epoca construirii socialismului și comunismului.

În munca constructivă generată, care a început în Uniunea Sovietică sub conducerea partidului comunist imediat după Revoluția Socialistă din Octombrie, un loc însemnat l-a ocupat crearea culturii noi, socialiste, făurirea unei arte și literaturi noi cu un înalt conținut de idei.

Caracterizînd această literatură, literatură a viitorului, legată de proletariat, V. I. Lenin scria: „Acesta va fi o literatură liberă pentru că nu interesul personal și carierismul, ci ideea socialismului și simpatia pentru cei ce muncesc vor face să se înroleze în rândurile ei noi și noi forme”.

Și într-adevăr, în anii aceștia, anii Marelui Revoluții Socialiste și războiului civil, s-au călît și s-au maturizat din punct de vedere spiritual scriitorii și poeții care cunoscînd viața în practica luptei aprige, au devenit apoi gloria și mîndria literaturii sovietice. Printre aceștia amintim pe Furmanov, Fadeev, Șolohov, Vișnevski, Pavlenko, Ostroovski, Fedin și alții.

Tema centrală din operele acestor scriitori, cu toată deosebirea dintre creațiile lor, a constituit-o tema revoluției, tema războiului civil, tema poporului care-și holărăște soarta în luptă crîncenă cu dușmanul. În operele acestor scriitori se reflectă dorința fierbîntă de a înțelege și reda mărețele transformări revoluționare petrecute în patria lor, lupta aprigă a poporului pentru făurirea vieții noi, importanța și

rolul partidului în toate aceste evenimente. Acești scriitori au crescut, s-au dezvoltat și s-au maturizat odată cu revoluția ce se desfășura în patria lor.

Această dezvoltare și maturizare, înțelegerea justă a artei pusă în slujba poporului se poate vedea deosebit de bine pe drumul creației lui Konstantin Fedin.

Născut în 1892 la Saratov, Fedin își petrece copilăria și primii ani ai adolescenței într-un mediu mic-burghez. Încă de timpuriu el își manifestă nemulțumirea față de acest mediu, dorința să de a evada din această atmosferă și a sluji poporul, prin intermediul artei și literaturii. La 15 ani fugă din casa părintească — la Moscova. Acest protest romantic se împletește cu întreaga sa tinerețe, cu vîsurile și preocupările sale.

În 1910 Fedin scrie prima sa povestire — o imitație după Mantaua lui Gogol. Plecînd în 1914 în Germania pentru a se perfecționa în studiul limbii germane este surprins acolo de război și silit să rămînă ca prizonier civil pînă la încheierea păcii din Brest. Evenimentele trăite acolo îi vor furniza materialul pentru romanul Orașe și ani apărut în 1924.

În toamna lui 1918 se reîntoarce la Moscova unde duce o bogată activitate publicistică iar peste un an pleacă pe front tocmai în timpul ofensivei lui Iudenici.

Un eveniment de o deosebită importanță în evoluția lui Fedin l-a constituit întîlnirea sa cu Gorki în 1920.

Asupra formării ideologice ca și asupra întregului proces de maturizare și perfecționare a tinărului scriitor Fedin, Gorki a avut o influență covîrșitoare.

Sub influența evenimentelor ce aveau loc în Un-unea Sovietică o seamă de mari scriitori ca L. Leonov, K. Fedin, I. Ehrenburg și alții, cu sprijinul partidului s-au eliberat de prejudecățile mic-burghize, devenind exponenți ai maselor care construiau socialismul și au creat opere care au intrat în fondul de aur al literaturii sovietice.

Drumul lui Fedin este un drum plin de căutări, plin de contradicții și greutăți pentru găsirea căii spre o artă nouă, socialistă.

Marea Revoluție Socialistă din Octombrie a zguduit lumea din temelii. Prejacherile adinci ce se petreceau atingeau toate clasele și păturile sociale. Romanul Orașe și ani (1924) este unul din primele romane sovietice care pune problema ce preocupă pe mulți scriitori — soarta intelectualilor în revoluție.

Cu câtă emoție urmărește cititorul viața tinărului intelectual Andrei Starțov, surprins de război în Germania și silit să rămână acolo în timp ce în țara sa Revoluția își face loc și izbindește. Dorește ca Andrei să ia parte cu toată ființa sa la Revoluție; dar Andrei este un om slab, șovălnic, incapabil de reacționare, despărțit de Revoluție prin convingerile și inclinațiile sale de intelectual mic-burghez, un om pătruns de prejudecățile lumii vechi. Andrei va ajunge tocmai datorită acestei aștudinii la trădare, la propria sa pierzanie.

Ctă deosebire între Andrei Starțov și bătrînul profesor care sapă cu entuziasm la tranșeele pentru apărarea Petrogradului, exclamînd: „Mari minunate! se mai întimplă acum! Mai că nu-ți vine să crezi. Nu mai ai impresia că trăiești, ci parcă ai fi eroul unei cărți, al unei cărți minunate. Zi cu zi, filă

cu filă, mergînd din minune în minune”.

Doi intelectuali — dar două drumuri diferite. Pe drumul bun va merge și pictorul Kurt Wann, prietenul lui Andrei.

Înțelegerea justă a desfășurării Revoluției socialiste va despărți pe Kurt de Andrei.

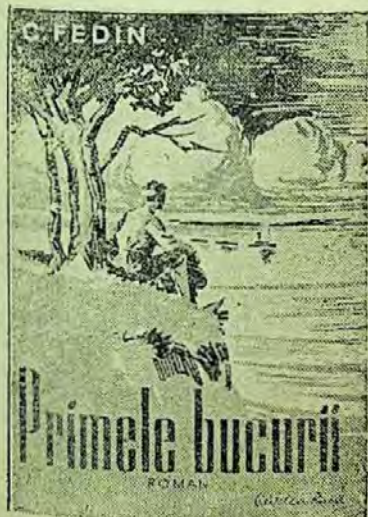
Tema transformării intelectualului în contact cu Revoluția este reluată de Fedin în romanul Frații (1926—1928). Muzicianul Nikita Karev — unul dintre cei trei frați — după un drum plin de căutări și îndoieli înțelege că nu se poate izola de lupta poporului său, ci trebuie să i se alătore ei. Afta timp cit stă departe de transformările revoluționare ce se desfășoară, arta sa nu-l poate mulțumi, el nu poate realiza nici o operă de valoare. Înțelegerea evenimentelor, participarea la Revoluție, la viața nouă, va da posibilitate lui Nikita să compună muzica adevărată, să cunoască o glorie bine meritată. Odată cu el îl cunoaște și pe Matvei Karev, medic pasionat de profesia sa, careia i se dăruiește cu totul. Roslislav Karev participă de la început, în mod nemijlocit, alături de bolșevicul Rodion Ciobov, la izbînda revoluției; el își va da viața pentru această cauză. **Viața celor 3 frați** — deși pe drumuri deosebite, se întilnește în cele din urmă pe calea urmată de întregul popor — calea Revoluției Socialiste.

Tema pregătirii și înfăptuirii Marelui Revoluției Socialiste este tratată de Fedin în ultimele sale două romane Primele bucurii și O vară neobișnuită (1943—1948).

Primele bucurii este romanul unei epoci istorice care se apropie de sfîșitul ei — este vorba de epoca imediat premergătoare Marii Revoluții Socialiste, epoca de descompunere a burgheziei și de călire revoluționară a proletariatului.

Din toate paginile romanului — acțiunea se petrece în 1910 — respiră suflul Revoluției, simți cum se apropie, cum va mătura în drumul ei pe toți reprezentanții lumii vechi, pe toți Subnikovii, Meșkovii, Polotentovii. Simți de asemenea puterea și influența feroviarului Ragozin ca și începutul transformării revoluționare a tinărului elev Kiril Izvekov, într-un cuvînt simți primele bucurii ale luptei revoluționare. Incepi să capeți simpatie pentru actorul Tvetuhin, dar te umple de dezgust filistinismul dramaturgului Pastuhov.

Dar cititorul cunoaște în adincime acești eroi în romanul O vară neobișnuită, vara anului 1919. Două Rusii stau acum față-n față: Rusia nouă, Ru-

gura luptătorului revoluționar. Revoluția dezvoltă în Kiril, Ragozin, Anocika tot ceea ce era în germene în perioada premergătoare ei: dragostea pentru oameni, pentru frumos, pentru artă, pentru viitorul fericit al omenirii animă pe acești eroi.

Parcurgând filele acestui roman ai impresia că participi adevărat la măreția evenimentelor Marii Revoluții Socialiste din Octombrie, te simți alături de eroii ce luptă pentru Republica Sovietică.

Azi visul acestor eroi devine realitate. În înfăptuirea acestei realități o contribuție importantă a adus-o literatura sovietică, scriitorii sovietici, care îndrumați de Partid și-au pus talentul în slujba poporului, a luptei pentru pace, pentru triumful ideilor comunismului.

★

sia oamenilor muncii ce luptă cu îndrăgire împotriva tuturor dușmanilor și trădătorilor, pentru săvârșirea vieții libere și Rusia veche, putredă, Rusia moșierilor și capitaliștilor ce se zbată în ultimele sale zvârcoliri.

Acum Kiril Izvekov — revenit din deportare — este un adevărat comunist, plin de umanism și în același timp plin de ură față de dușmanii Kiril și Ragozin se completează, formează un tot indestructibil care intruchipează tot ce este mai bun, mai înălțător în

Dăm mai jos câteva indicații cu privire la felul cum bibliotecarii pot folosi cărțile lui Fedin pentru organizarea unei conștiințe pe tema Marea Revoluție Socialistă din Octombrie oglindită în opera scriitorului Konstantin Fedin.

În munca de pregătire a conștiinței cititorii pot fi îndrumați să se pregătească de a discuta următoarele teme ce se desprind din operele lui Fedin și care vor fi ridicate după expunerea generală făcută de conferențiar în sensul de mai sus:

FORMAREA OMULUI NOU, A COMUNISTULUI, ÎN LUPȚA REVOLUȚIONARĂ A PROLETARIATULUI

Ilustrarea acestei teme se poate face urmărind în special drumul dezvoltării lui Kiril Izvekov în diferite etape începând din 1910. Kiril este reprezentantul tinerei generații de revoluționari, el intruchipează viitorul. Marea Revoluție Socialistă din Octombrie formează din Kiril un conducător încercat, gata să lupte pentru realizarea cât mai grabnică a cauzei revoluției. El este înșuflețit de mărețele idei marxist-leniniste, el înțelege că țelurile comunistilor coincid cu interesele istorice ale Rusiei, că revoluția, poate și trebuie să învingă. Ragozin, vechiul și experimentatul luptător din ilegalitate va avea o influență covârșitoare asupra dezvoltării sale.

Participant activ la lupta revoluționară, Kiril înțelege că pasul revoluției „este pasul cel nou al istoriei. Și că el Kiril Izvekov, se simte atît de bine acum, pentru că la bubuitul acestui pas adăugase și el pasul lui mic, dar hotărît”.

În cadrul acestei teme se va vorbi și despre Feodor Lepedin, omul ieșit din popor, care se alătură în mod spontan comunistilor, pentru că acum pămîntul este al țărănilor.

Fragmente pentru lectură

- FEDIN K. — Orașe și ani. București. Editura Cartea Rusă, 1954, pag. 291—300; 421—427 (aliniatul Nu există pe lume).
- FEDIN K. — Frații. București, Editura Cartea Rusă, 1955, pag. 125—137.
- FEDIN K. — Primele bucurii. București. Editura Cartea Rusă, 1951, pag. 78—88, 176—185.
- FEDIN K. — O vară neobișnuită. București. Editura Cartea Rusă, 1950, pag. 106—180; 282—291; 326—327; 439—450 (aliniatul Kiril se legăna) — 479; 565—567; 650; 689 — (aliniatul Cu ochii închiși) — 690.

Tema aceasta străbate întreaga creație a lui Fedin. Începînd cu romanul *Orașe și ani* în care Andrei Starțov înfrunghiează intelectualul vechi, sovălenic, individualist, Fedin descrie, rînd pe rînd, în opera sa, tot drumul intelectualității în Revoluție.

Andrei face parte din intelectualitatea care a trădat revoluția. Dramaturgul Pastuhov — vrea să rămînă neutru în așteptarea „vremurilor mai bune“. Muzicantul Nikita Karev după un drum plin de căutări se va alătura revoluției, iar ofițerul Dibici va deveni un adevărat luptător pentru victoria Revoluției.

Se va arăta apoi procesul de formare a noii intelectualități, ilustrînd aceasta prin drumul parcurs de Kiril Izvekov și Anocika.

Fragmente pentru lectură

- FEDIN K. — *Orașe și ani*. București. Editura Cartea Rusă, 1954, pag. 43—53; 339—343 și 348—353; 490.
- FEDIN K. — *Frații* București, Editura Cartea Rusă, 1955, pag. 47 (aliniatul *În această noapte*) — 48 (aliniatul *Împotriva voinței sale*); pag. 236 (aliniatul *Cazacii introduseră în iurtă*) — 242 (aliniatul *Rostislav începu*): 333 (aliniatul...Sala) — 335.
- FEDIN K. — *Primele bucurii*. București, Editura Cartea Rusă, 1951, pag. 194—196 (aliniatul *Această discuție*); 221 (aliniatul *Pastuhov îl apucă pe Tihon*) — 223.
- FEDIN K. — *O vară neobișnuită*. București. Editura Cartea Rusă, 1950, pag. 153—155; 507 (aliniatul *Mai stăruitor*) — 509; 589 (aliniatul *Kiril deschise*) 592.

ROLUL ARTEI ÎN SOCIETATE

Această temă ocupă un loc însemnat în special în romanele lui K. Fedin.

În cadrul discuției asupra acestei teme cititorii vor arăta în primul rînd modul în care Fedin rezolvă această problemă de pe poziții partinice. Fedin arată că arta face parte integrantă din viață, că ea trebuie să slujească poporului. Artistul trebuie să înțeleagă dezvoltarea evenimentelor, să se identifice cu năzuința spre mai bine a masei, să se identifice cu cei din jur, să exprime în el pe toți ceilalți, să se exprime pe el însuși întocmai ca ceilalți. Altminteri nu va putea îi înțelege.

Acest lucru îl înțelege comunistul Izvekov pentru care bucuria de a lupta pentru fericirea altora este identică cu bucuria artistului creator.

Se va arăta apoi cum Pastuhov, dramaturgul vechilor timpuri, deși inteligent și talentat, rămîne aproape pînă la sfîrșit un simplu spectator al evenimentelor. Se va insistă asupra pasajului din *Primele bucurii* în care vestea morții lui Lev Tolstoi îl face pe Pastuhov să cugețe asupra forței artei lui Tolstoi.

Tinăra Anocika înfrunghiează primele manifestări ale unei atitudini noi față de artă. Importanța pe care Fedin o dă tineretului în dezvoltarea artei își găsește explicația în cuvintele lui Tvetuhin „tineretul face lucrul cel mai de seamă: ne învață să credem în viață și în Revoluție“.

Fragmente pentru lectură

- FEDIN K. — *Orașe și ani*. București. Editura Cartea Rusă, 1954, pag. 120—124; 259—264.
- FEDIN K. — *Frații*. București. Editura Cartea Rusă, 1955, pag. 427—432.
- FEDIN K. — *Primele bucurii*. București. Editura Cartea Rusă, 1951, pag. 266—274.
- FEDIN K. — *O vară neobișnuită*. București, Editura Cartea Rusă, 1950, pag. 124 (aliniatul *Nu pot suferi arta?*) — 125; 128 (aliniatul *La urma urmei*) — 129; 176 (aliniatul *Nici prin gînd*) — 178 (aliniatul *Pastuhov rise*); 182 (aliniatul *Pastuhov tăcea*); 248—250; 599 (aliniatul *Tvetuhin discută*) — 600 (aliniatul *Ar fi trebuit*); 606—607 (aliniatul *Anocika îi privea*).
- FEDIN K. — *Portretul lui Lenin*. București. Editura Cartea Rusă, 1955, (colecția Lectura).
- Pentru aprofundarea temei expunerii principale cit și pentru lărgirea temelor propuse pentru discuții, recomandăm următoarea bibliografie:
- BRAININA B. — K. Fedin. (monografie). București. Editura Cartea Rusă, 1953.
- CALIN V. — *Orașe și ani* — cronică literară. *Gazeta Literară* din 10.II.1955.
- DAMIAN S. — *Frații* — cronică literară — *Gazeta Literară* din 3.III.1955.

CONCURSUL pentru citirea literaturii „IUBIȚI CARTEA”

Un critic necrutător al orinduirii burghezo-mosierești

G. C. NICOLESCU

Doi volume, totalizând șase sute de pagini, în care aflăm **Momentele și Schițele** lui I. L. Caragiale constituiesc oricând și pentru oricine o ispită. De la primele pagini, de la schița 25 de minute sau om cu noroc, publicate pentru prima oară prin 1890, pînă la ultimele, în care se află **Meteahnă** sau **Repausul duminical**, apărute mai întîi în 1909, cititorul, fie că le-a mai parcurs sau nu pînă atunci nu le mai poate lăsa din mîini și își are asigurate cîteva ceasuri de mare desfătare.

Oare numai o simplă desfătare ne oferă însă citirea **Momentelor și Schițelor** lui Caragiale? De fapt aflăm în aceste pagini, dacă le citim cu atenție mult mai multe decît o simplă „distracție”. Criticilor literari lbrăileanu, unul din puținii cîre au știut să vadă — încă de mult mai adînc în opera acestui mare scriitor, spunea despre el: „Caragiale este cel mai mare creator de viață din întreaga noastră literatură” — în sensul că e cel care intruchipează în operele sale personajele literare cele mai vii, poate singurele din literatura noastră care — cum se exprimă el — fac concurență stării civile, adică par tot atît de vii ca oamenii adevărați. Căci noi vorbim adesea despre Cașavencu, coana Joița, Rică Venturiano, Coriolan Drăgănescu, Guvidi, Lache și Mache ca despre niște oameni reali, ca despre oricare din cunoștințele noastre concrete din lumea în care trăim zi de zi. Dar, în legătură cu această considerație, lbrăileanu continua: „...acest fel de creație nu ne satisface numai plăcerea estetică. Prin această putere de creație artistul merge în sensul omului de știință. Arta mare lămurește și ea, scoțînd și separînd esențialul de accidental, punînd o ordine în ceea ce e haotic și

înclecat în realitatea lucrurilor și stabilînd între aparențe o legătură cauzală. Din acest punct de vedere, Caragiale este cel mai mare istoric al epocii dintre 1870—1900. Un istoric complet, care arată, care critică și care explică. Sintetizînd în cîteva personaje și în cîteva evenimente caracteristice categoriile sociale, stările sufletești și întîmplările produse de introducerea civilizației apusene la noi, el a istorisit, a criticat și a explicat întreaga viață a epocii de care s-a ocupat. Romanul, nuvela, drama nu mai atunci își îndeplinesc menirea, cînd ne deslășesc o parte din viață, pe care noi, mai obtuzi, n-o putem pricepe, în care nu putem vedea clar. Toți prozații mari aceasta au făcut — și n-au făcut altceva”.

Aceasta a făcut de fapt și Caragiale — și nu numai în comediile sau în nuvelele sale, dar și în acele mici bijuterii care sînt schițele sale. Schițele, mai cu seamă cele humoristice, au fost adesea considerate o specie minoră: niște glume amuzante, care și-au îndeplinit menirea dacă au descreșit fruntea omului pentru cîteva clipe și l-au făcut să ridă, după care pot cădea poate pentru totdeauna în uitare, ca orice lucru lipsit de gravitate, de un sens mai adînc. Vechea critică literară avea interesul să cultive și să răspîndească această prejudecată: nu rar, prin schițele lor humoristice, scriitorii de cea mai mare însemnătate, ca Cehov în Rusia sau Caragiale la noi, puneau în lumină metehne grave ale societății în care trăiau și amărăciunea grea ce-i sufoca în fața acestor metehne. „Indignarea, a zis unul, face versul și... proza adaug eu” — scria Caragiale odată. Rîsul nu este pentru asemenea scrii-

tori decît o mască, un mijloc de a putea spune o serie de adevăruri, care altfel, în vechea orînduire nu era ușor să fie spuse direct. Rîsul care acoperă la prima vedere pentru mulți amărăciunea profundă a scriitorului mai este însă totodată și altceva: este o pedeapsă. Se povestește că Gogol, căruia i se imputase că în piesa sa *Revizorul* nu exista nici un personaj pozitiv, ar fi explicat: „Vă înșelați; există un personaj pozitiv: rîsul!” Rîsul acesta care distrează și „răcorește”, cum se zice, dar care, în același timp, denunță, ridiculizează, stigmatizează și pedepsește — este principalul personaj pozitiv și în schițele lui Caragiale, care spunea: „nimic nu arde pe ticăloși mai tare ca rîsul”. Într-unul din foiletoanele care inaugurară seria *Momentelor* în 1899, el scria de altfel: „...orică critică implică o plîngere, și orice plîngere implică o dorință: plîngerea împotriva a ceva ce-mi tulbură liniștea, care mă supără, care-mi face rău, și dorința, dacă nu a suprimării acelui ceva, cel puțin a pedepsirii lui...”

După cum se vede, Caragiale își propunea în mod foarte clar un scop serios pentru schițele lui: să exprime o critică, o plîngere, o dorință de mai bine în fața ticăloșiilor din societatea burghez-moșierească. El, care în *O scrisoare pierdută* dezvăluise cangrena socială prin zgăvirea unui episod din cercurile cele mai înalte, amestecate în problemele cele mai grave ale vieții sociale, socotea acum foarte nimerit să nu lase nedepunute, neridiculate, nepedepsite nici rîchetele mai mărunte decît cele ale farsei electorale ce stătea în centrul falsei democrații burgheze, rachițele individuale sau ale familiei, ale vieții „particulare” în deobște. „Eu nu mă pot gândi sus cînd umblu cu picioarele goale pe coji de nuci” declara scriitorul atunci cînd începuse să scrie seria de *Momente* din 1899—1900.

Dar departe de a fi un critic al faptelor mărunte și nesemnificative, în schițele sale, Caragiale a izbutit să surprindă trăsături din cele mai caracteristice, într-adevăr mai cu seamă ale indivizilor, dar ale indivizilor care — el nu uită — alcătuiesc societatea și ale căror fapte constituiesc viața societății. Căci în *Momente* și *Schițe*, Ion și conu Arghir din *Arendașul român*, de pildă, nu reprezintă numai un țaran și un arendaș oarecare, suspențați în afară de istorie, dar țaranul român stors și umilit, în conflict cu exploatatorul său din momentul istoric dat. Mariu Chicoș Rostogan nu e un biet profesoraș, incult, grosolan și slugarnic, dar este figura tipică pentru un mare număr de profesori din vechea noastră școală, ilustrînd tristețe

ei racile, după cum Dascăleasca, Piscupeasca, Sachelăreasca, Economeasca, Diaconeasca, Preteasca, Popeasca, din *Lanțul slăbiciunilor*, nu sînt niște simple reprezentante ale unor familii „dintre cele mai bune” ale societății vremii, dar adevărate instrumente pentru a ilustra cum putea trece clasa un elev și cum se putea obține în definitiv orice în trecut, prin intervenții. Și tot așa, Guvidi sau Iancu Verigonolu, Aglae din *Mici economii* sau Acrivița din *Cadou*, Goe sau Ionel din *Vizită*, Caracudi din *O cronică de Crăciun* sau *Nea Niță* din *Jertfe patriotice*, reporterul din *Ultima oră*, Lache și Mache, „romînul”, „romînca” și „savantul” (mofangii) nu sînt numai niște indivizi izolați, cu trăsăturile lor proprii, cu psihologia lor, ci fiecare se proiectează pe marele fundal al societății, datorită cărui fapt fiecare din ei devine mai pregnant, mai reprezentativ, cu adevărat tipic, și fundalul prinde viață, constituind un document pentru todeauna viu și grăitor.

Este neîndoielnic, pentru cine pătrunde în esența acestor capodopere ale literaturii noastre, că numai ținînd seama de acest sens al fiecărui erou din schițele lui Caragiale, erou care nu e numai reprezentanțul propriei sale individualități, izolate de restul lumii, cu caracterul său, cu păcatele sale, cu lașitățile și umilințele sale, dar totodată un membru al societății, un reprezentant al vieții politice, al administrației, al familiei, din vremea dominației burghez-moșierești, numai în felul acesta amuzantele momente și schițe ale marelui Caragiale nu numai că sporesc în adîncimea lor, dar își amplifică și humorul, ele laolaltă încetînd totodată să fie o simplă adunare de bucați răzețe, ci constituind o adevărată largă și unitară frescă a societății rominești dintre 1890—1909.

„El a istorisit, a criticat și a explicat întreaga viață a epocii de care s-a ocupat” îl caracteriza Ibrăileanu și lucrul acesta este adevărat în așa măsură încît rămîne valabil chiar dacă ne gîndim numai la *Momentele* și *Schițele* lui, dacă ne închipuim că altceva n-ar mai fi scris. Cititorul care n-ar mai fi citit nimic altceva din literatura realistă care oglindește această perioadă, care nici din opera lui Caragiale n-ar citi decît aceste două volume de *Momente* și *Schițe*, la sfîrșitul lecturii lor va avea nu numai bucuria unor ceasuri de mare veselie, dar și satisfacția de a fi cunoscut adînc, în toată monștruoșitatea ei aparent amabilă, o lume pe care o ignoră, o lume care în bună parte a dispărut și care nu trebuie să mai reinvie. Din puținele opere literare, societatea

românească dintre 1890 și 1909 ne apare așa de vie, așa de limpede zugrăvită în toată păcătoșenia, meschinăria sau zădărnicia ei ca din schițele lui Caragiale. Și dacă citim cu atenție, vedem că departe de a se fi preocupat să zugrăvească în schițele sale numai anumite laturi ale vieții, acest mare scriitor ne-a lăsat o imagine deosebit de largă a societății în care a trăit, tocmai pentru că temele pe care le-a abordat au fost deosebit de numeroase, că departe de a se fi mărginit la problemele mărunte ale vieții individuale mic-burghize, el a oglindit aspecte din cele mai variate, de la sferele cele înalte ale conducerii statului, pînă la oamenii cei mai modeste.

Iată astfel, în *Șah și mat*, pe primul ministru care uită treburile țării în momente grele, din cauza partidei sale de șah, de unde nu pleacă la ședința consiliului de miniștri care-l așteaptă de citeva ceasuri, pînă nu o termină. Iată în imagini impresionante, dureroase după trecerea primei impresii de veselie, după pătrunderea dincolo de vălul de ridicul vrednic de batjocură care o învăluiește, întreaga noastră viață politică de acum o jumătate de veac în *Telegrame*, în *Greu*, de azi pe mine... sau *Unchiul și nepotul*, în *Jerfe patriotice*. Iată toată farsa libertății alegerilor, zugrăvită cu mari resurse de humor, dar și cu o uriașă artă a condensării, a cuprinderii unui fenomen atît de larg și de complex în atît de puține pagini ca în *Istoria se repetă*. Iată întreaga rutină îmbicsită; întregul birocratism ruginit și dezastruos în schimbul de adrese, toate cu mențiunea „urgentă” ce se face de la 15 noiembrie pînă la 15 martie între diferite servicii și autorități pentru a se procura combustibil unei școli, în schița *Urgent*. Iată, aceeași administrație, ticăloasă pe alt plan: cerutul personalul ei, chiar pentru cele mai modeste posturi, nu pe baza meritelor fiecăruia, ci pe baza recomandărilor, o administrație în care numai intervenționismul este eficient, cum e în *Triumful talentului*. Sau iată această administrație, reprezentată prin citeva trepte ierarhice, prin primarul, prin subprefectul, prin prefectul din *Arendașul romin*, pusă toată în slujba claselor exploatare, ocrotindu-le, patronându-le fărădelegile. Iată de asemenea presa deceniilor 1890—1909, presa burghezo-moșierească în *Temă și variațiuni*, în *Ultima oră*, în *Reportaj*, în *Groznică sinucidere din sfrada Fidelității*, în *High-life* o presă interesată, mincinoasă, meschină, preocupată de senzational sau de nimicuri. Iată școala de pe vremuri, nu numai în *Un pedagog de școală nouă* sau *Lanțul slăbiciunilor*, de

care am mai amintit, dar și în *Dascăl prost*, în *Premiul I*, în *Bacalaureat*. Iată în sfîrșit, familia burgheză: fie în *Diplomație*, în *Mici economii*, în *Cađou* sau *Om cu noroc*, unde apare în întreaga ei imoralitate, fie în *Vizită și Domnul Goe*, unde se vede educația nenorocită pe care o pot căpăta copiii într-o asemenea familie.

Cu această înșirare sîntem însă departe de a fi prezentat toate aspectele din societatea burghezo-moșierească pe care schițele lui Caragiale ni le prezintă. Mai apar aici, fiind totdeauna prezentate în lumina care presupune critica, batjocorirea, pedeapsa de care vorbea scriitorul: incultura oamenilor cu pretenții, în mai toate schițele, dar mai cu seamă în *Proces-Verbal*, șovinismul nefast, în *Rominii verzi și Meteahna*, demagogia în *Tempora...* și cite altele! Apar de asemenea nenumărate tipuri ce rămîn neuite și care ilustrează o lume, o lume apusă: femeile superficiale, parvenite, prețioase, ca cele din *Five o'clock*, din *Bubico*, din *Țal* sau *Rrominca*, bărbați pierde-vară, neserioși, lipsiți de caracter, ca cei din *Amici*, din *Amicul X*, din *Rrominul* sau *Savantul*, din *Intelctuații*, din *Cam tîrziu* sau *Infamie*, canali odioase cum e *Coriolan Drăgănescu*.

Iată, însă dar, că, deși cu o aparență glumeată, schițele lui Caragiale conțin în fond probleme de o mare gravitate, constituind o imagine vie și cuprinzătoare a societății burghezo-moșierești, o imagine în care sînt prinse cu o mare forță realistă tarele cele mai odioase tipurile cele mai caracteristice ale vremii. **Momentele și schițele**, așa cum mai spuneam departe de a fi numai o simplă desfătare sînt, în același timp, un adevărat document de epocă, un mijloc de cunoaștere remarcabil prin acutimea observației și a criticii ce o cuprind.

Dar paginile acestor două volume sînt todeauna și prilej de desfătare și document de epocă, și vesele și grave, și actuale pentru momentul în care au apărut și eterne, datorită măiestriei cu care sînt scrise dîndu-ne în fiecare din aceste **Momente** o viguroasă critică a societății, o adevărată capodoperă de o vervă scînteietoare, de o mare bogăție de conținut și de o rară concentrare. După ce citești și recitești fără să te mai sature de ele și dîndu-ți seama că noi nuanțe, noi sensuri îți ies la iveală din aceste **Momente** și schițe care măsoară trei, patru pagini fiecare, îți dai seama de profunzimea, gravitatea și arta lor, îți dai seama că I. L. Caragiale putea spune pe bună dreptate, ca și Cehov: „Știu să vorbesc în puține cuvinte despre lucruri multe”.

O bibliotecă cu activitate bună

Printre bibliotecile care s-au remarcat cu o rodnică activitate în cadrul concursului „Iubiți cartea” se numără și biblioteca raională Mizil, regiunea Ploești. Încă de la apariția Hotărârii Biroului C.C. al U.T.M. îndrumată și sprijinită de Comitetul raional U.T.M., biblioteca raională Mizil și-a întocmit un plan de acțiune în care a prevăzut o serie de măsuri concrete, menite să ducă la o largă popularizare a concursului și la înscrierea unui număr cât mai mare de concurenți din rîndurile tineretului din oraș.

Astfel, în sala de împrumut biblioteca a amenajat un colț al concursului „Iubiți cartea”. Aici se puteau vedea afișate Regulamentul pentru organizarea și desfășurarea concursului, lista bibliografică, lozinci mobilizatoare legate de problema concursului, și despre importanța lecturii pentru tineret. Tot aci au mai fost expuse o serie de cărți din bibliografia obligatorie și cea la alegere. Acest colț a contribuit mult la atragerea de participanți la concurs. Mulți tineri veniți la bibliotecă pentru preschimbarea obișnuită a cărților au fost atrași de aspectul viu al colțului, iar cei care pînă atunci n-au știut de existența concursului, antrenati de citirea lozincilor, au cercetat materialele expuse și au venit să ceară informațiuni de la bibliotecari. În felul acesta bibliotecarele Rășineanu Elena și Rusu Florica și-au putut începe munca individuală, stînd de vorbă cu fiecare cititor, explicînd tuturor scopul și modul de desfășurare a concursului. Mare parte din acești tineri și-au manifestat dorința de

a se înscrie, alegîndu-și pentru lectură cărțile înscrise în lista bibliografică aflată în permanență la dispoziția cititorilor.

O inițiativă bună a bibliotecii raionale Mizil a fost înființarea unei gazete de perete închinată concursului, la care au fost invitați să colaboreze și tineri concurenți. Ei au scris articole despre felul cum se pregătesc să obțină insigna de „Prieten al cărții”, despre învățămintele trase din cărțile citite, și despre dorința lor de a se prezenta în Fața comisiei de concurs cît mai bine pregătiți. Primul articol *Cît mai mulți tineri prieteni ai cărții* scris de bibliotecara șef Rășineanu Elena a cuprins o expunere despre scopul concursului și un apel adresat tineretului de a se încadra în rîndurile concurenților. Într-un alt număr al gazetei au fost expuse fotografii ale celor dintîi înscriși, precum și articole scrise de aceștia prin care își exprimau păreri în legătură cu sprijinul pe care ei îl așteaptă din partea bibliotecii pentru ca munca lor de pregătire să dea rezultate cît mai bune.

Gazeta de perete a concursului a fost folosită și ca un mijloc eficace pentru popularizarea planului de muncă al bibliotecii, constituind o verigă de legătură între masa cititorilor antrenată în concurs și bibliotecă. Săptămînal se anunță prin gazeta de perete manifestările de masă organizate în vederea popularizării cărților propuse la concurs, precum și zilele și orele de consultație pe care bibliotecarii cu ajutorul specialiștilor le dau concurenților.

Un merit al bibliotecii din Mizil este faptul că a reușit să-și

asigure sprijinul în muncă din partea celor mai buni cititori. Din rîndurile acestora s-au evidențiat colaboratori ca Trifan Alexandru, Ionescu Ion și alții, care fiind buni desenatori, au executat lozinci și panouri pentru popularizarea concursului, ocupîndu-se totodată cu distribuirea lor atît în bibliotecă cît și la instituțiile și întreprinderile din oraș.

Rezultatele primelor acțiuni ale bibliotecii s-au oglindit în marea număr de cititori care au depus cereri de înscriere la concurs. Printre cei dintîi care au venit să se înscrie a fost și cititoarea Sandu Elena, casnică, o veche activistă în colectivul voluntar al bibliotecii; au urmat apoi activiștii din cadrul comitetului raional P.M.R. și U.T.M. salariați cu munci de răspundere din instituții și întreprinderi, etc.

O metodă folosită de biblioteca raională din Mizil în sprijinul concursului „Iubiți cartea” și care a dat rezultate satisfăcătoare a fost organizarea în cadrul instituțiilor și întreprinderilor locale a unor recenzii despre cărțile prevăzute în bibliografie. La alegerea cărților pentru recenzii s-a avut în vedere specificul de producție și cerințele salariaților respectivi. De pildă, la Sfatul popular raional au fost ținute recenzii

cărților *Secerișul* de Galina Nikolaeva și *Pămînt desfelenit* de M. Șolohov, întrucît ele înfățișează probleme din viața satului colhoznic și ajută pe activiștii sfatului popular în munca de îndrumare a țărănimii noastre muncitoare, pe calea socializării agriculturii. La U.R.C.A.D. în urma cererii colectivului respectiv a fost ținută recenzie romanului *Clocote* de A. G. Vaida.

O atenție deosebită a fost acordată popularizării și difuzării cărții *Piine albă* de Dumitru Mircea, în vederea pregătirii unei întîlniri cu scriitorul. Recenzia acestei cărți s-a ținut în cele mai multe întreprinderi din localitate și a fost urmărită de un mare număr de cititori.

Aceste recenzii ținute dimineața, înainte de începerea lucrului, au atras numeroși tineri în rîndurile participanților la concurs. De la unele întreprinderi, amatorii de a participa la concurs au venit să se înscrie în grupuri. Așa de pildă, un grup de tineri de la Sfatul popular oraș, a venit să se înscrie în frunte cu președintele Comitetului executiv.

În afara prezentărilor de cărți, biblioteca din Mizil a mai organizat în sala căminului cultural al orașului două seri literare închinată vieții și operei poetilor Mihail Eminescu și Jozsef Attila. La aceste acțiuni au participat numeroși tineri. Mulți dintre ei au făcut cunoștință pentru prima oară cu opera marelui poet maghiar Attila. Poeziile acestui poet cum sînt *Balada muncii salariale* și *Profiță sîntul capital* care evocă viața grea a muncitorilor sub vechiul regim de exploatare, au impresionat pe participanți și nu puțini au

Participanții la concurs împrumută cărți de la bibliotecă.

fost aceia căre au cerut cartea de la bibliotecă.

Colectivul bibliotecii raionale Mizil privește problema concursului ca o acțiune permanentă. El își dă toată silința să folosească acest prilej ca un mijloc important pentru dezvoltarea gustului de lectură, pentru îmbogățirea cunoștințelor maselor de cititori, pentru ridicarea continuă a nivelului lor cultural și ideologic.

Pentru a ajuta pe concurenți să se pregătească în cele mai bune condițiuni în vederea prezentării lor în fața comisiei de concurs, biblioteca îi îndrumă să folosească după fiecare lectură caietul de studiu individual în care cititorul își notează impresiile despre cărțile citite. De asemenea, li s-a recomandat să întocmească conspecte asupra cărților citite pe care le prezintă bibliotecii. Analizând caietele de studiu individual și conspectele prezentate pentru care se cere concursul profesorilor de specialitate din colectiv, biblioteca apreciază și gradul de pregătire al fiecărui concurent în parte, arătându-i eventuale lipsuri atunci când e cazul și indicând totodată ce anume trebuie să recitească pentru a realiza o înțelegere justă a problemelor din cărți.

De un real folos în buna pregătire a concurenților sînt orele de consultație fixate special pentru cei care au nevoie de informații și îndrumări. În cadrul acestor consultații concurenții au posibilitatea să-și lămurească problemele din carte și care le-au rămas neînțelese și totodată să primească completări necesare întregirii conținutului de idei dintr-o carte. Consultațiile date celor dinții tineri care au cerut întrunirea comisiei de concurs au fost de un real folos acestora și i-au ajutat în mod concret să aprofundeze problemele ce se desprindeau din cărțile pe care le citiseră. Lămurindu-și problemele neclare în orele de consultație, tinerii s-au prezentat în fața comisiei de concurs cu mai multă siguranță și au putut discuta problemele la un nivel satisfăcător, urmînd să li se înmîneze în cadrul unei manifestări festive, brevetul și insigna de „Prieten al cărții“.

Antrenînd în concurs tot mai mulți tineri printr-o largă popularizare a concursului și prin folosirea celor mai bune metode de muncă, biblioteca raională Mizil poate deveni una din unitățile noastre fruntașe în lupta pentru ridicarea nivelului ideologic și cultural al tineretului din patria noastră.

Printre participanții la concurs

La biblioteca sătească din comuna Mihail Kogălniceanu, raionul Medgidia, regiunea Constanța, începe o nouă zi de muncă. Tovarășa Curgi Vaspie, responsabilă bibliotecii, a venit și azi, ca întotdeauna, mai devreme de ora obișnuită de deschidere a bibliotecii. E sfârșit de lună și are multe de făcut. Să totalizeze datele pentru întocmirea dării de seamă și să facă planul de muncă pentru luna viitoare. Cu ce să înceapă mai întâi ca să câștige cit mai mult timp, pînă vor începe să sosească cititorii? Scoate cu grijă fișele cititorilor pe luna august și le repartizează pe categorii. E nerăbdătoare să vadă cîți participanți a reușit să înscrie pînă acum la concursul „Iubiți cartea“.

Au trecut doar două luni de cînd biblioteca s-a încadrat în concurs. Tov. Curgi Vaspie are numai 19 ani și nu are prea multă experiență în munca cu cartea. În schimb e însuflețită de multă dragoste și tragere de inimă pentru sarcina încredințată. Pentru ea, ca utemistă și bibliotecară, concursul constituie o sarcină de cinste. De aceea și-a propus să depună tot efortul și tot elanul ei tineresc pentru a atrage cit mai mulți candidați la insigna de „Prieten al cărții“. Străduințele ei au început să dea roade. Aceasta i-o arată numărul celor înscriși la concurs. Sînt 78 de cititori. Pe chipul tinerei Vaspie înfloresc un zîmbet de satisfacție. Nu e tot ce s-ar fi putut face, dar e un rezultat promițător, care o încurajează.

Pentru bibliotecară a fost o preocupare pe care dintre cititorii bibliotecii trebuie să-i atragă în concurs. La bibliotecă vin și tineri și vîrstnici. Unii citesc cu rîvnă și au făcut din cărți prieteni și sfătuitori apropiați. Așa sînt țaranul muncitor Achim Ismail, colectivistul Tega Dumitru, tractoristul Mereuș Vasile, învățătoarea Silvia Modoi, țaranca muncitoare Nedelcu Sița. Alții citesc mai puțin și pe aceștia ea trebuie să-i îndrume, să le arate că cititul este modul cel mai folositor pentru întrebuintarea timpului liber. Și unora și altora, bibliotecara le-a vorbit despre concurs și a căutat să-i atragă și să-i înscrie ca participanți,

Și acum să cunoaștem cîțiva participanți și părerile lor despre concurs.

O MASURA BINEVENITA

În zilele de lucru cititorii încep să se adune la bibliotecă spre seară, cînd sînt liberi. Atunci biblioteca se animă și bibliotecara nu mai dovedește să-i deservească. Sînt muncitori de la gospodăria agricolă de stat sau de pe șantierul de construcții, colectivști, țărani muncitori, elevi de la școala elementară mixtă de 7 ani din comună, învățători, funcționari. În majoritatea lor cititorii bibliotecii sătești sînt tineri.

Unul din ei, muncitorul Petre Mitache, slăbuț, cu ochii vioi, cercetează expoziția organizată de bibliotecă pentru popularizarea cărților recomandate în cadrul concursului. Citește cu atenție lista de cărți obligatorii, afișată deasupra expoziției. Mitache este unul dintre participanții la concurs. „Dorința mea cea mai mare este să câștig insigna de „Prieten al cărții“ — spune el. Important este să-ți planifici atît lectura cit și timpul liber pentru citit“.

Auzindu-l vorbind, utemistul Gheorghe Brînză, mecanic la moara comunală îi răspunde: „Păreră mea este că nu-i suficient numai să citești planificat. Cred că ceea ce trebuie să ne preocupe pe noi cei înscriși la concurs, este să ne însușim cit mai temeinic cele citite. Pentru aceasta e bine să-ți scoți notițe pe un caiet după fiecare carte citită. Eu așa fac și văd că e o metodă bună. Am citit pînă acum din bibliografia obligatorie **Momente și schițe** de I. L. Caragiale. **Povestea unui om adevărat** de B. Polevoi și acum citesc **Versuri** de J. Attila. Pentru a-mi întipări mai bine cuprinsul cărților citite, mi-am notat pe un caiet pe scurt conținutul lor. Am înscris acolo și cîteva părerii personale asupra caracterelor personajelor principale. Ar fi bine ca bibliotecara noastră să ne dea îndrumări de felul acesta ca să fim cit mai bine pregătiți la discuția finală“.

În bibliotecă intră tov. Silvia Modoi. E profesoară de limba rusă la școala elementară mixtă de 7 ani și

totodată propagandistă la învățămîntul politic U.T.M. „Concursul pentru citirea literaturii „Iubiți cartea“ — spune tov. Modoi — este o măsură binevenită pentru stimularea interesului tineretului pentru citit și lărgirea orizontului lor de cultură generală. Biblioteca noastră are cărți multe și bune, iar tinerii din comuna noastră s-au alăturat cu interes acțiunilor organizate de bibliotecă pentru popularizarea cărților recomandate de concurs. În prezent pregătesc un material despre viața și opera lui Mihail Eminescu pe care îl voi prezenta la bibliotecă în cursul lunii septembrie”.

O ședință a cercului de citit pentru participanții la concursul „Iubiți cartea”

CONCURSUL DEZVOLTA DRAGOSTEA PENTRU CITIT

Mulți dintre participanții la concurs, sînt elevi și eleve de la școala elementară mixtă de 7 ani. Cînd eleva Bectemir Asie, fiica unor colectivști din comună, a aflat de concurs, a cerut bibliotecarei s-o înscrie și pe ea. N-are decît 15 ani, dar este dornică să citească cit mai mult. „Aș vrea să particip și eu la concurs — i-a spus bibliotecarei. Îmi place mult să citesc. Dar nu știu cu ce carte să încep. Bibliotecăra i-a dat Amintiri din copilărie de Ion Creangă și cînd a revenit cu ea a fost extrem de emoționată. „Am citit cartea — spune ea — și mi-a plăcut tare mult”. Și pentru a convinge pe bibliotecară că ceea ce spune e adevărat, a scos din buzunarul șortului un carnețel în care își notase cîteva păreri ale ei despre frumoasele povești ale marelui nostru Creangă. Cînd a plecat din bibliotecă, eleva Bectemir Asie strîngea bucură sub braț o carte nouă. Era Momente și Schițe de I. L. Caragiale.

De cînd s-a înscris la concurs, tractoristul Gogeaman Vasile, aproape nu e seară să nu intre pe la bibliotecă. după ce se întoarce de la muncă. „Cu cit citesc mai mult — spune tînărul Gogeaman — cu atît îndrăgesc mai mult cititul și doresc să pot cu-

noaște toate cărțile care se recomandă participanților la concurs. Numai că la biblioteca noastră sînt prea puține exemplare din aceste cărți și este greu pentru noi pînă ce căpătăm cărțile pe care dorim să le citim”.

LA CERCUL DE CITIT AL BIBLIOTECII

Pe bibliotecara Curgi Vaspie o frămîntă de mai de mult un gînd : cum să organizeze mai bine munca pentru popularizarea cărților recomandate pentru concurs — cum să satisfacă mai bine toate cerințele cititorilor participanți?

Biblioteca sătească din comuna Mihail Kogălniceanu e înființată abia de două luni și deși are un fond de 3.151 volume, nu dispune de suficiente exemplare din cărțile cerute de bibliografia obligatorie a concursului. Și trebuie deserviți toți cei 78 participanți la concurs. Zi de zi, această problemă o preocupă tot mai mult. A găsit însă soluția. Va înființa cîteva cercuri de citit în care să se poată citi și discuta cărțile cele mai cerute de cititori.

Pentru început a organizat un cerc de citit la bibliotecă. Vin să participe șase tineri și tinere dintre cei mai buni cititori: Robu Ioan, Ianca Maria, Nonu Viorica, Gîrțu Maria, Brînză Gh. și Bituleanu Cornel.

Un lucru de seamă a fost alegerea unui responsabil bine pregătit, care să conducă cercul. Și bibliotecara s-a adresat tov. Abduraman Neazi, directorul căminului cultural din comună. Acesta a primit bucuros să conducă cercul.

În ziua cînd cercul de citit și-a început activitatea, sala de lectură a bibliotecii

PARTICIPANȚI LA CONCURS ȘI ENTUZIAȘTI AI MUNCII CU CARTEA

era parcă mai curată, mai luminoasă și mai primitoare. În mijlocul sălii se afla o masă îmbrăcată în pînză roșie și de jur împrejur scaune orinduite cu grijă. Bibliotecara își aștepta oaspeții. Primul care a venit a fost tînărul Robu Ioan. Este un bun și harnic cititor. El a citit pînă acum 10 cărți din bibliografia recomandată în cadrul concursului.

Pe rînd au venit și ceilalți membri ai cercului. Acum, în sala de lectură, cei șase tineri și tinere, așteaptă. Pe chipurile lor viaie se oglindește nerăbdarea.

„În ședința noastră de azi — începe tov. Abduraman, responsabilul cercului — vom citi și discuta romanul *Mitrea Cocor* de Mihail Sadoveanu“. Ascultînd primele capitole din acest roman, tinerii iau cunoștință de viața chinuită și plină de obidă a lui Mitrea Cocor, slugă din fragedă copilărie pe moșia boierului Cristea. Tov. Abduraman știe să citească frumos și a cîștigat repede atenția celor prezenți. Nici nu simți cînd a trecut timpul. Citirea primei părți a romanului se termină. Cîteva clipe tăcerea mai stăruie, apoi discuțiile se înfiripă.

Ianca Maria e prima care vrea să vorbească. E o tînără de vreo 16 ani, inteligentă și inimoasă. Ea a citit și învățat mult. „Cită deosebire între viața grea a copiilor din regimul burghezo-moșieresc și viața fericită a copiilor de azi, care au toate condițiile să învețe. Mitrea Cocor a dorit să meargă la învățătură căci iubea cartea, dar n-a avut posibilitate...“ Și așa discuțiile continuă. Tinerii aveau să-și spună atîtea, încît n-au observat că se inserase de-a binelea. Au plecat după ce au stabilit ca în săptămîna ce urmează să continue citirea și discutarea romanului.

Cu fiecare zi ce trece munca bibliotecii pentru atragerea de noi participanți la concurs crește și se dezvoltă.

Inițiativele bibliotecarei Curgî Vaspie, ea însăși participantă la concurs, sînt susținute cu mult entuziasm de o bună parte dintre cadrele didactice din comună. Iată de pildă, pe tov. Ivanoff Ștefan, profesor de limba romînă la școala elementară mixtă de 7 ani și secretarul organizației de bază U.T.M. din comună. El sprijină totdeauna acțiunile organizate de bibliotecă și face parte din comisia pentru organizarea concursului. La prima manifestare de masă organizată de bibliotecă în cadrul concursului, tov. Ivanoff a prezentat recenzia romanului *Așa s-a călît oțelul* de N. Ostrovski. Recenzia s-a ținut în sala de festivități a căminului cultural din comună și la ea au fost de față 52 de tineri și tinere, cea mai mare parte candidați la insigne „Prieten al cărții“. Acțiunea bine pregătită s-a bucurat de un frumos succes. „Sînt mulțumit — spune tov. Ivanoff — că pot contribui și eu la răspîndirea cărților în rîndul tineretului nostru. Ei dovedesc că doresc să-și îmbogățească cît mai mult cunoștințele și noi trebuie să-i ajutăm din toate puterile să-și împlinească această dorință“.

La fel de entuziaști în munca cu cartea, ajutoare active ale bibliotecii sînt și învățătorii Petre Brînză, directorul școlii elementare, învățătoarea Crăciunescu Ana și alții.

Sprijinită și îndrumată în acest fel, biblioteca sătească din comuna Mihail Kogălniceanu se pregătește să înscrie tot mai multe și mai bune rezultate în munca ce-o duce în cadrul concursului „Iubiți cartea“.

Cu privire la discuțiile finale pentru decernarea insignei

Numeroși participanți la concursul permanent pentru citirea literaturii „Iubiți cartea” și-au manifestat dorința de a obține insigne și brevetul de „Prieten al cărții”. De aceea, conform Regulamentului pentru organizarea și desfășurarea concursului, acolo unde numărul solicitanților a fost de minimum 5, s-a trecut la organizarea discuțiilor finale care aveau să desemneze pe primii purtători a insignei.

Data fiind importanța acestor discuții, socotim că este necesar să ne oprim asupra citorva probleme ce se pun în fața comisiilor de concurs. De la început trebuie să arătăm că așa cum prevăd și *Instrucțiunile privind organizarea și desfășurarea concursului permanent pentru citirea literaturii de către tineret „Iubiți cartea”*, discuțiile finale nu trebuie considerate ca niște examene, ci trebuie să aibă caracterul unor convorbiri libere asupra bibliografiei prezentate de fiecare concurent. Este de la sine înțeles, că o atitudine rece, distanță, a comisiei, nu va crea condiții optime pentru buna desfășurare a discuțiilor finale. Concurenții se vor simți întinși, stinjenți. Există pericolul de a se crea o atmosferă necorespunzătoare unor asemenea discuții, ceea ce fără îndoială că poate avea repercursiuni și asupra rezultatului discuțiilor ce vor fi purtate. Iată de ce comisiile de concurs trebuie să dea dovadă de mult tact. Căci de comportarea lor depinde dacă concurenții se vor simți cit mai la largul lor pentru a putea răspunde nestingherii la întrebările ce li se pun.

Primele știri ce le avem din țară au arătat că în general, comisiile au înțeles cum trebuie să decurgă aceste discuții. La Biblioteca centrală a Sfatului popular al Capitalei, datorită atitudinii juste adoptată de comisia respectivă s-au putut risipi de la început nervozitatea sau tracul unor concurenți.

Discuțiile finale au însă un scop bine definit: ele urmăresc să constate dacă concurenții îndeplinesc condițiile pentru primirea insignei de „Prieten al cărții”. Să vedem care sînt aceste condiții.

În primul rînd este vorba ca cel ce se prezintă în fața comisiei să arate nu numai că cunoaște conținutul celor 14 cărți

pe care trebuie să le citească, dar în același timp să facă dovada că a reușit să le înțeleagă, să le aprofundeze. Desigur, pentru o justă apreciere a candidaților se cere și din partea celor ce alcătuiesc comisia o pregătire corespunzătoare și mult simț de răspundere.

O simplă relatare a subiectului unei cărți cu înșiruirea unor generalități privitoare la aceasta, nu poate constitui însă un indiciu pentru comisie că respectivul concurent a citit cartea. Oricine poate face acest lucru dacă a citit o prefață, o recenzie sau vreun comentariu asupra cărții apărute în ziare sau reviste.

Discutarea diferitelor probleme ce se pot desprinde din cuprinsul unei cărți, caracterizarea eroilor, comentarea unor pasaje mai sugestive, vor ajuta comisia să aprecieze dacă concurentul a citit într-adevăr cartea respectivă, dacă a știut să desprindă din ea tot ceea ce este mai prețios pentru ridicarea nivelului său ideologic și cultural.

O datorie a comisiei este aceea de a constata dacă concurentul a citit într-adevăr toată bibliografia necesară. Socotim că ar fi bine dacă comisiile ar indica ele concurenților cărțile de care să vorbească și să nu lase acest lucru — așa cum s-a întimplat în unele locuri — la libera alegere a concurentului. Iar în ceea ce privește cărțile în jurul cărora să se poarte discuțiile, se recomandă ca ele să fie în număr cît mai mare. Acesta nu înseamnă însă că dacă vom discuta cu un concurent, de pildă, asupra a 4 cărți, să ne oprim de fiecare dată asupra tuturor problemelor importante, asupra tuturor eroilor ș.a.m.d. Trebuie să ne gîndim și la timp. Formularea unei singure întrebări, ca de pildă, „Ce anume ți-a plăcut mai mult din romanul X” ? sau „Ce erou ai îndrăgit mai mult din romanul Y și de ce” ? este suficientă pentru a ne putea da seama dacă romanul a fost citit.

Bine s-a orientat în această direcție comisia ce funcționează pe lângă biblioteca raională din Mizil. Aci, discuțiile s-au purtat cu fiecare cititor în jurul unei cărți din bibliografia obligatorie și a altor două din bibliografia la alegere, indicate de comisie, pe baza consultării

fișei cititorului respectiv. În același timp, comisia a pus și întrebări de control și din alte lucrări indicate de concurenți în bibliografia lor.

În legătură cu aceasta se ridică și problema felului în care trebuie duse discuțiile cu fiecare cititor în parte, ținând seama de pregătirea lor. Comista își poate forma o părere asupra fiecărui concurent, cercetînd în prealabil datele înscrise în fișa lui de cititor, luînd în considerare și informațiile pe care le pot furniza bibliotecarii, presupunînd că această cunoștință are pe concurenți din discuțiile avute cu ei în diferite ocazii. Ar fi bine dacă planul discuțiilor cu fiecare cititor, pe care comisia trebuie să-l pregătească dinainte, ar fi întocmit și pe baza acestor date. În primele discuții finale, s-a observat din partea unor comisii tendința de a neglija această latură. Este de la sine înțeles, că nu se poate avea aceleași pretenții de la un cititor începător ca de la unul cu o cultură mai bogată.

Sînt cazuri cînd comisia poate ajunge la concluzia că un candidat nu este suficient pregătit pentru a primi insigna. În asemenea situații se cere comisiilor să nu descurajeze pe concurenți, ci dimpotrivă să-l îndrumeze pentru o pregătire mai temeinică spre a se putea prezenta din nou la discuțiile finale.

În unele locuri, discuțiile finale au scos la iveală necesitatea ca bibliotecarii să ducă o muncă mai sistematică pentru pregătirea concurenților care se prezintă în fața comisiilor. Îndeosebi este important să se atragă atenția cititorilor că nu este în interesul lor să se bizuie pe faptul că au citit mai de mult cărțile pe baza cărora vor avea loc discuțiile. Ei trebuie convinși să recitească aceste cărți înainte de a se prezenta în fața comisiei de concurs. Și aceasta este cu atât mai necesar cu cît s-a observat că există o părere greșită a unor cititori că ei pot căpăta insigna de „Prieten al cărții” pe baza celor ce-și pot aminti din cărțile citite cîndva. Trebuie evitate acele situații cînd cititorii întrebați asupra unei cărți, fie din cele 8 ale bibliografiei obligatorii sau din cele 6 ale bibliografiei la alegere, n-au putut da răspunsuri satisfăcătoare, pretinzînd că „le-au citit mai de mult”. Este absolut necesar ca bibliotecarii să cunoască în prealabil gradul de pregătire al fiecărui concurent, sfătuiînd pe acei candidați care nu satisfac prevederile privitoare la obținerea insignei să citească mai aprofundat și cu mai multă rivnă.

Trebuie să fie lîmpede pentru oricare bibliotecar că discuțiile finale reprezintă însăși încununarea muncii lor, în centrul căreia trebuie să stea o temeinică cunoaștere de către concurenți a cărților din bibliografia recomandată. La acest lucru se poate ajunge, așa cum prevede și Regulamentul pentru organizarea și desfășurarea concursului, prin organizarea unei citiri mai bogate activități de masă. Activitatea cercurilor de citit în cadrul cărora să se discute unele opere literare poate fi de un real folos tinerului antrenat în concurs. Acolo unde bibliotecarii au tradus în fapte prevederile Regulamentului, rezultatele s-au văzut. Concurenții au dovedit prin expunerile făcute că sînt demni de a se număra printre purtătorii insignei de „Prieten al cărții”. Și nu este deloc întîmplător că tocmai la acele biblioteci unde nu s-a depus în prealabil nici o muncă de ajutorare a celor înscriși la concurs, unii dintre concurenți au dat răspunsuri confuze și-au dovedit o lipsă de înțelegere față de problemele esențiale din anumite cărți.

O altă problemă care trebuie subliniată este cea privitoare la selecționarea cărților în jurul cărora sînt duse discuțiile. Ne referim îndeosebi la titlurile din bibliografia la alegere. Se observă în general tendința de a se discuta cam aceleași lucrări. Sînt discutate mai puțin, și la unele comisii chiar de loc, lucrările clasice ale literaturii universale sau cele de popularizare a științei și culturii, indicate de candidat în bibliografia cu care se prezintă. Nu trebuie uitat că scopul inițial al concursului este acela de a stimula interesul pentru citit, de a lărgi orizontul de cultură generală a tinerilor, de a îmbogăți cunoștințele lor, de a-i stimula să cunoască noi și noi cărți pe care ei nu le-au citit încă. Or faptul că comisiile restrîng discuțiile numai asupra unor anumite cărți și ocolesc domeniile multiple de cultură care nu pot lipsi din sfera de cunoștințe a omului cult, constituie o lipsă serioasă și ea trebuie lichidată acolo unde mai persistă.

Cele înfățișate mai sus nu epuizează, fără îndoială, toate problemele legate de organizarea în bune condiții a discuțiilor finale.

Acum cînd la cererea concurenților discuțiile finale sînt organizate din ce în ce mai mult în întreaga țară, comisiile de concurs și bibliotecarii trebuie să se concentreze cu atenție asupra acestor probleme, pentru ca astfel concursul să-și poată atinge scopul, acela de a face din cit mai mulți tineri prieteni devotați ai cărții.

*Unele constatări în legătură cu circulația operei
clasicilor marxism-leninismului la Biblioteca
Centrală Universitară din Cluj, înainte
de 23 August 1944^{*)}*

Trebuie subliniat însă că între colecțiile B.C.U. au existat de mult și principalele opere economice ale lui Marx. În 1922 devine proprietate a B.C.U. traducerea în limba franceză făcută de Charles Longuet a cărții lui Marx *Salariu, preț, profit*, care apăruse la Paris în 1889. Din această lucrare care este o conferință a lui Marx ținută în 1865 la două ședințe a Consiliului general al Internaționalei I-a și în care într-o formă populară se face o profundă analiză teoretică a relațiilor economice din societatea capitalistă, mai există, din anul 1925, și o ediție maghiară în traducerea lui Garamy-Ernő, iar din anul 1941 o altă ediție maghiară în traducerea lui Bokányi Dezső, ambele fiind tipărite la Budapesta în 1918.

B.C.U. are din 1923, prin cumpărare de la editura Librăriei Casa Poporului și o traducere românească a acestei lucrări, care s-a tipărit la București în 1922.

Din principala și nemuritoare operă a lui Karl Marx *Capitalul* în care, după cum spune Lenin în *Caiete filozofice*¹⁾ „sînt aplicate la o singură știință logică, dialectica și teoria materialistă a cunoașterii”, există următoarele ediții din Hamburg (editura Otto Meissner).

1. Ediția a 2-a (vol. I) din anul 1872 cu prefața

¹⁾ V. I. Lenin, *Filozofiaii tuzetek*, Budapesta 1954, „Szikra” p. 219.

TEODOR MIHAILESCU
Directorul Bibliotecii Centrale Universitare din Cluj

la prima ediție din 1867 și o postfață a lui Karl Marx. Ediția aceasta a intrat în colecțiile B.C.U. nu mult după editarea ei, deoarece în 17 martie 1878, când cartea a fost catalogată, bibliotecarul a însemnat pe fișa respectivă „volumul încă nu a apărut”, ceea ce este just, întrucît acest volum prețios și cel de al treilea au apărut numai după moartea lui Marx (1885 și 1894) prin grija lui Fr. Engels. Calea pe care a ajuns în proprietatea B.C.U. nu se cunoaște.

2. Ediția a 1-a (vol. I) din anul 1890 a intrat în bibliotecă în 1905 prin cumpărare de la Freistädter, când au intrat și vol. II (ediția a 2-a) din 1893 și vol. III (ediția a 2-a) din 1894, aceste două volume din urmă fiind însă pierdute.

3. Ediția a 5-a (vol. I) din 1903, ediția a 3-a (vol. II) din 1903 și ediția a 2-a (vol. III) din 1904 au intrat prin cumpărare de la moștenitorii profesorului Fülöp Aron.

După primul război mondial încep să intre în B.C.U. și unele traduceri din *Capitalul* în limba română. Astfel este a doua ediție din primul volum al *Capitalului* (București, 1922), traducere făcută după rezumatul anarhistului Carlo Cafiero, unul din conducătorii secției italiene a

primei Internaționale, și înregistrată la B.C.U. în 1923 împreună cu alte cărți cumpărate de la editura librăriei Casa Poporului. Tot de la această editură a intrat atunci și broșura *Muncă, marfă, bani* tipărită la Detroit, Michigan în colecția *Biblioteca Federației Socialiștilor Romîni din America* de către *Cercul de editură socialistă*. Broșura aceasta nu este decît un rezumat din capitolul I al *Capitalului* lui Marx, rezumat care a circulat foarte mult printre cititori, ceea ce se poate vedea din sublinierile și însemnările aflate pe diferite pagini. La pagina 3, de pildă, cineva a scris cu creion chimic „Jos cu clasa burgheză!”. Altă persoană, la pagina 6, a scris „Jos cu clasa parazitărilor!”, pentru ca la pagina 11 altcineva să însemne „Trăiască partidul comunist” iar pe copertă să scrie „Trăiască Rusia Sovietică”.

Mai menționăm că B.C.U. posedă din 1884 în traducere franceză și un exemplar din *Capitalul* în rezumat și însoțit de o introducere asupra socialismului științific de către Gabriel Deville.

În sfîrșit, la B.C.U. au existat și exemplare cu scrisorile lui Marx. Așa este ediția *Scrisori către Kugelmann din anii 1862-1874*, lucrare tipărită la Berlin în 1929 în ediția a 2-a revăzută și adăugită. De menționat că ea are o introducere de Lenin (prefața la broșura tipărită în 1907 în traducerea

^{*)} Urmare din nr. 9.

rusă a acelorași scrisori). Ediția aceasta se află la B.C.U. din anul 1942.

Tot atunci B.C.U. a mai primit o culegere de articole cu caracter politico-militar, scrise de Engels după anul 1848 și până aproape de sfârșitul vieții sale și reproduse de K. Schmidt în volumul I din cartea: *Engels-Lenin Scrieri politice și militare*, tipărită la Berlin în 1930.

Culegerea aceasta este prețioasă pentru că prin intermediul ei s-au putut studia la B.C.U. numeroase articole ale lui Engels publicate în diferite reviste, articole în legătură cu problemele politicii militare a marxismului, cu poziția lui teoretică și practică față de armata burgheză și față de crearea armatelor populare.

De remarcat că în volumul acesta, articolele lui Engels sînt grupate pe anumite teme, din ele redindu-se în general extrase.

În legătură, de exemplu, cu crearea armatei revoluționare din Franța anului 1792-1794, sînt deosebit de importante fragmentele din broșura lui Engels *Possibilitatea unui război al Sfinței Alianțe contra Franței în 1852*, broșură scrisă în septembrie-decembrie 1851 și publicată de Rjasanov în 1914 în revista *Die Neue Zeit (Timpuri Noi)*. Poate chiar și mai importante, întrucît aduc mărturia unui contemporan, sînt și articolele lui Engels referitoare la revoluția din 1848 din Franța și Germania. Aminăm aici articolele *Revoluția din iunie*, publicat în *Noua Revistă Renană și Căderea Vienei, Democrația la putere* publicate în *Tribuna* din New York etc.

Nu mai puțin interes prezintă și pasagiile din articolele lui Engels referitoare la războaiele naționale din 1848-1863, în care se vorbește despre războiul revoluționar contra țarismului, despre războaiele italiene și ungarilor din 1848, despre războiul Crimeii din

1853-1855, despre războiul franco-austriac din 1859 sau despre răzcoala poloneză din 1863. Articolele care tratează aceste probleme sînt reproduse din *Noua Gazetă Renană (Colonial)*, *Tribuna (New York)*, *Archiv für die Geschichte des Sozialismus und der Arbeiterbewegung* (Arhiva privitoare la istoria socialismului și a mișcării muncitorești), editată de Karl Grünberg din Leipzig etc., precum și din unele broșuri ca broșura *Savoia, Nisa, Rin*, scrisă de Engels în 1860.

Deosebit de prețioase sînt apoi cele scrise de Engels în legătură cu războaiele din 1866 și 1870-1871 sau cu Comuna din Paris într-o altă serie de articole reproduse din reviste, scrisori și unele broșuri.

Tot în acest volum se află între altele și unele articole ale lui Engels despre Rusia, ca de pildă *Politica externă a țarismului rus*, publicat prima dată în 1889 în revista *Social Democratul*, organul social democrației ruse. De altfel despre felul cum privea Engels situația din Rusia, cititorii B.C.U. au avut posibilitatea să consulte și articolele din ziarul „*Volksstaat*” (*Statul popular*), articole strîse într-o culegere editată în 1894 la Berlin sub titlul *Probleme internaționale*, care se găsesc în colecțiile bibliotecii din 1905, de la același Freistädter Săndor. Menționăm că în această culegere s-au putut citi articolele: *Încă odată despre domnul Vogt* (1871), *Bacuniștii la lucru* (1873), *Două manifestări ale refugiaților*, în care e vorba despre proclamația poloneză și programul refugiaților comunarzi blanchiști (1874) și *Relațiile sociale din Rusia* (1875).

Cu 50 de ani în urmă, în 1905, și tot prin Freistädter a intrat la B.C.U. și lucrarea *Domnul Eugen Dühring revoluționează știința* (ediția 4-a tipărită la Stutt-

gart în editura Dietz, în 1901), lucrarea clasică în care Engels expune și fundamentează cele trei părți constitutive ale marxismului: filozofia marxistă, economia politică și teoria comunismului științific. Peste 20 de ani, mai intră în biblioteca Seminarului de economie politică și Dezvoltarea socialismului de la utopie la știință în ediția a 7-a germană tipărită la Berlin în anul 1920, operă pe care Engels a alcătuit-o din trei capitole ale cărții sale *Anti-Dühring*, completînd-o cu unele explicații. Alte două ediții din aceeași lucrare tipărite la Berlin în 1926 și 1930, ambele fiind însoțite de o introducere și un indice de cuvinte străine, s-au adăugat colecțiilor bibliotecii în anul 1942.

Nu au lipsit în B.C.U. nici traduceri românești și maghiare ale acestei lucrări. Astfel, în limba română există din anul 1921, printr-o donație a Bibliotecii Academiei Române, o traducere a lui P. Moșoiu, tipărită la București în 1891 sub titlul *Socialismul utopic și socialismul științific*. În 1920 se tipărește o nouă traducere sub titlul *Originile socialismului științific* care a intrat la B.C.U. în 1921. În limba maghiară *Dezvoltarea socialismului de la utopie la știință* există ca exemplar, legal din 1918 în traducerea lui Bokányi Deszö. O altă ediție maghiară, din 1919, intră la B.C.U. abia în 1941.

Broșura *Originile socialismului științific* s-a bucurat de o circulație deosebit de mare printre cititorii bibliotecii. La diferite pagini s-au făcut unele note marginale, care vădesc o manifestare de simpatie pronunțată față de scrierea lui Engels. De exemplu, la pagina 34, 35, 50 și 51 se poate citi, în dreptul unor fraze ale lui Engels, însemnări ca „f.i.”, „f.imp.”, „foarte important”, iar la pagina 36 chiar „f.f.f. im-

portant". La pagina 52, unde Engels scrie că „proletariatul va pune mâna pe putere și va transforma mijloacele de producție în proprietatea statului” un cititor trage o concluzie exprimată prin cuvintele „necesitatea revoluției și diktaturii proletariatului”. Același cititor, la pagina 53 califică drept „esența marxismului” faptul că Engels arată ca o necesitate istorică trecerea tuturor „mijloacelor de producție” în stăpânirea societății, iar la pagina 54 vede un „ideal al omenirii” în faptul că această apropiere socială a „mijloacelor de producție” va asigura deplina libertate pentru educația și dezvoltarea facultăților fizice și intelectuale a membrilor societății. Pasajul lui Engels în care acesta vorbește despre saltul omenirii din lumea necesității în lumea libertății este socotit de un cititor drept „sublim” (p. 55). Este apoi caracteristic că unii cititori încearcă să ia atitudine față de eventualele interpretări nejuste a unor texte. De aceea acolo unde Engels spune că „proletariatul va pune mâna pe puterea politică” (p. 57) un cititor ține să adauge cuvintele „prin violență”.

În multe exemplare există la B.C.U. înainte de 23 August 1944 și cunoscuta operă a lui Engels *Originea familiei, a proprietății private și a statului*, în care pe baza materialului lui Morgan din *Societatea antică* și a altor date, se cercetează trăsăturile istorice ale orânduirii sociale din antichitate. Din ea se află ediția a 2-a, tipărită la Stuttgart în 1886, care a intrat în bibliotecă după doi ani, în 1888. Ediția a 7-a (Stuttgart, 1896, editura Dietz) se află în cataloage din anul 1900. La aceste două exemplare s-au mai adăugat în 1922, încă două ediții: ediția a 19-a din 1920 și ediția 20-a din 1921, prima la biblioteca Seminarului de economie po-

litică și a doua la biblioteca Seminarului de sociologie, această din urmă ediție fiind chiar în două exemplare.

În limba română există la B.C.U. ca exemplar legal o traducere publicată la București în 1920 de S. Emil care a folosit ultima ediție germană revizuită de Engels în 1891.

În colecțiile B.C.U. se mai află, din anii de după primul război mondial, și cartea lui Engels *Ludwig Feuerbach și sfârșitul filozofiei clasice germane* în ediția a 8-a germană din 1922. Tot din acel timp există la B.C.U. și o traducere maghiară a acestei lucrări, tipărită la Viena în 1922 de către Káldor György. Cele două broșuri au în anexă și celebrele teze ale lui Marx despre Feuerbach.

Acum, după primul război mondial, încep să apară în B.C.U. și unele din lucrările lui Lenin. Era firesc că victoria Revoluției din Octombrie, prin care s-a înfăptuit o cotitură radicală în istoria omenirii să se ogîndească și în componența fondului de cărți al bibliotecii.

Astfel, din anul 1926, există la B.C.U. o traducere franceză cu introducere și note de P. Pascal, traduce în care, sub titlul de *Pagini alese* sînt publicate o parte din lucrările lui Lenin în legătură cu *Lupta pentru programul, tactica și organizarea Partidului* (1893-1904). În traducerea aceasta, tipărită la Paris, în 1926, s-au putut găsi pasajii din unele articole ale lui Lenin contra narodnicilor (*La ce moștenire renunșăm*), contra economiștilor (*Sarcinile vitale ale mișcării noastre, Partidul muncitoresc și țărâni-mea. Ce-i de făcut*), contra menșevicilor (*Statutele Partidului, Un pas înainte, doi pași înapoi*). La B.C.U. se mai găsec și câteva scrieri ale lui Lenin din timpul războiului mondial sau după Revoluția din Octombrie.

În volumul *Despre reformism*, tipărit la Berlin în anul 1930 sînt publicate, de pildă, două articole: *Falimentul Internaționalei a II-a și Imperialismul și scindarea socialismului*, cu „introducere”, adnotări, indice de cuvinte străine și de persoane, întocmite de J. Kraus. Din *Statul și Revoluția*, scrisă de Lenin în august-septembrie 1917 există o traducere maghiară a lui Rudas László, tipărită la Budapesta în 1919 și o traducere germană în ediția a III-a, tipărită la Berlin în 1931 împreună cu cuvîntarea lui Lenin *Despre Stat* din 1919. În ceea ce privește cartea lui Lenin *Imperialismul, stadiul cel mai înalt al capitalismului*, aceasta există în biblioteca Seminarului de sociologie într-o traducere franceză tipărită la Paris în 1925.

Dintre articolele scrise de Lenin după Revoluția din Octombrie au intrat acum 30 de ani în biblioteca Seminarului de politică socială câteva traduceri germane în care sînt expuse problemele cele mai arzătoare ale tînrului stat socialist sovietic. Menționăm *Politica agrară a bolșevicilor*, tipărită la Viena în 1921, *Sarcinile imediate ale puterii sovietice*, tipărită tot la Viena în 1919, precum și *Impozitul în natură și Politica Partidului Comunist al Rusiei* (Raport prezentat la al III-lea Congres al Internaționalei comuniste din iunie-iulie 1921) ambele tipărite la Leipzig în anul 1921.

Unele din lucrările lui Lenin s-au putut citi la B.C.U. încă din anul 1922 și în limba română. Din această categorie fac parte *Democrația burgheză și diktatura proletară* (București 1920), *Eroii internaționalei de la Berna* (Buc., 1920), cumpărate împreună cu alte cărți de la librăria Gh. Onișor, *Problemele puterii sovietelor* (Buc. 1920) și *Menirea tineretului comunist* broșură tipărită la Bucu-

rești, probabil în anul 1921, care au intrat în posesia B.C.U. prin cumpărarea unor cărți de la editura librăriei Casa Poporului. Este interesant de remarcat că printre publicațiile cumpărate în 1922 de la doctorul Gh. Crăiniceanu din Cluj s-a găsit și broșura *Internaționala comunistă. Manifestul său. Principiile sale. Primul său congres. Rezoluții și aderări*, tipărită în București în 1920. Semnalăm această broșură deoarece în ea se găsește și o prefață de Lenin intitulată *Insemnătatea istorică a Internaționalei a III-a*.

O ediție a lucrării lui Lenin *Stingismul, boala copilăriei comunismului*, într-o traducere germană, publicată la Berlin în 1930 (ediția a III-a), sub îngrijirea lui Hermann Duncker se află la B.C.U. din anul 1942.

În același an a intrat în bibliotecă și lucrarea lui Stalin *Marxismul și problema națională* într-o traducere germană, tipărită la Moscova în 1939.

Cu această identificarea a lucrării lui Stalin s-au încheiat primele cercetări făcute în depozitul general de publicații în legătură cu existența operelor clasicele marxism-leninismului la B.C.U. Rezultatul obținut socotim că este îmbucurător. Mai mult, pentru foarte mulți el poate să pară chiar neașteptat.

În orice caz, acest rezultat duce la constatarea că la Biblioteca centrală universitară din Cluj, cu mult înainte de 23 August 1944 a existat partea cea mai însemnată din opera lui Marx și Engels, o parte destul de cuprinzătoare din opera lui Lenin și o lucrare de Stalin.

Acestui fapt merită desigur să-i acordăm atenția cuvenită, mai ales dacă ne gândim că unele opere ale lui Engels ca *Situația clasei muncitoare din Anglia* au intrat în colecțiile bibliotecii acum aproape 100 de ani, înainte chiar de

a se fi înființat prima organizație muncitorească din Ungaria *Asociația Generală de Lucrători* (1868), care cuprindea și Transilvania și care avea legături prin conducătorul ei Farkas Károly cu Internaționala I-a. Nu trebuie apoi uitat că opera fundamentală a lui Marx *Capitalul* a stat la dispoziția cititorilor care frecventau B.C.U. încă de acum 70-80 de ani.

Începând cu ultimul deceniu al secolului al XIX-lea, după înființarea Partidului Social-Democrat din Ungaria (1890), lucrările lui Marx și Engels intră tot mai des în fondurile B.C.U. Multe din ele sînt donate și cumpărate odată cu bibliotecile particulare ale unor intelectuali, care, pe lângă alte publicații, aveau și cărți marxiste. Înainte cu mai mult de 40 de ani, apar în colecțiile bibliotecii și scrierile lui Lenin. Despre preocupare de a se avea în planul de completare a colecțiilor și achiziționarea operelor lui Marx, Engels, Lenin și Stalin firește că nu poate fi vorba. Conducerea de atunci a bibliotecii nu și puneă asemenea probleme. În ce privește traduceri românești și maghiare, acestea trebuiau să intre în bibliotecă în virtutea legii depozitului legal, unele fiind totuși și cumpărate în bloc cu alte publicații. Doar în măsura în care se urmărea documentarea pentru combaterea concepției materialiste despre lume se cumpărau, uneori direct de la librării și anticariate, sau se comanda din străinătate și cărțile lui Marx, Engels și Lenin. Aceasta s-a întîmplat mai ales la cererea cadrelor de economie politică și sociologie. Totodată după primul război mondial, de teama creșterii valului revoluționar din țară sub influența Revoluției Socialiste din Octombrie, a început să se pună în Comisia Bibliotecii problema ca publicațiile muncitorești destinate a fi servite în sala

de lectură a bibliotecii populare care ființa pe lângă B.C.U., să fie controlate, pentru ca prin ele „să nu se alimenteze bolșevismul”. Ațutudinea aceasta manifestată în cadrul Comisiei Bibliotecii n-a influențat însă circulația operei lui Marx, Engels și Lenin printre cititori. Aceștia au continuat să studieze operele lor, pentru că nu s-a îndrăznit să se meargă atît de departe încît să le interzică consultarea.

În felul acesta, în anii de ilegalitate a Partidului Comunist din România, operele lui Marx, Engels și Lenin au putut fi citite la B.C.U. Din păcate nu s-au păstrat date statistice cu numărul cititorilor. Judecînd însă după gradul de uzare a exemplarelor sau după sublinierile existente, aproape la fiecare pagină, cititorii par să fi fost foarte numeroși. Firește că operele clasicele marxism-leninismului erau mai citite în sălile de lectură de la B.C.U. decît în bibliotecile seminariilor de economie politică sau sociologie, unde se pătrundea cu mai multă greutate. Cititorii se recrutau mai ales din rîndurile studenților și ale intelectualilor progresiști care simpatizau cu mișcarea antifascistă și antirăzboinică, sau care militau activ în cadrul acestei mișcări. La Biblioteca populară citeau însă și multe elemente din rîndurile muncitorimii. Astfel, în special după 1933, cînd la Cluj se înființează Comitetul Regional Antifascist și filiala Asociației „Amicii U.R.S.S.”, operele lui Marx, Engels și Lenin sînt tot mai căutate. Acest lucru începe să dea de gîndit organelor de conducere ale Universității, care nu erau deloc bucuroase să constate că literatura mar-

1) Procesul-Verbal al Comisiei Bibliotecii din 26 martie 1923.

xistă se citește tot mai mult. Nu întâmplător deci, în perioada fascizării țării noastre, când la Cluj prin ordinul Corpului VI Armată din 27 septembrie 1938 se interzice „păstrarea în orice loc de cărți, manuscrise și orice alt material ce ar avea un conținut primejdios pentru liniștea publică, siguranța statului sau ordinea constituțională”) Comisia Bibliotecii spre „a evita orice neplăceri instituției” aprobă scoaterea din circulație a publicațiilor în cauză. Acum începe să se contureze clar campania contra cărților de „inițiere marxistă”. Dar această opreliște a venit după ce un timp îndelungat opera clasicilor marxism-leninismului a educat în spirit progresist o serie de intelectuali legați de popor. Dacă în centrul universitar Cluj printre cadrele didactice și studenți, a existat o orientare democratică antifascistă, la aceasta și Biblioteca Centrală Universitară a avut o modestă contribuție, tocmai pentru că în colecțiile ei a existat cuvântul clasicilor marxism-leninismului, care a circulat destul de mult. Se poate spune deci că în această privință B.C.U., în afară de misiunea oficială de a propaga literatura scrisă de pe pozițiile ideologiei burgheze, a răspândit prin fondurile sale de cărți marxiste și ideologia socialistă. Iată un lucru care nu se cunoaște îndeajuns și pe care însemnările de față au ținut să-l scoată în relief.

Este apoi bine să se rezeveze și faptul că edițiile din clasicii marxism-leninismului despre care am vorbit pînă acum, au circulat foarte mult și imediat după 23 August 1944, în perioada când cărțile similare, rusești, nu puteau fi încă citite din cauza necunoașterii limbii și când

primele traduceri românești și maghiare nu cuprindeau variatele necesități de informare și studiu din partea cititorilor.

În general, însă, astăzi, fondul acesta nu mai este un fond de largă circulație, în ultimii 10 ani traducându-se mult din clasicii marxism-leninismului, care se citesc într-o secție aparte în cadrul bibliotecii „Secția marxist-leninistă”, înființată în 1949. Azi fondul despre care ne ocupăm a trecut la secția de opere rare și prețioase, noi propunându-l a-l întregi și cu edițiile din Marx, Engels, Lenin și Stalin, aparute după 23 August 1944, indiferent în ce limbă și țară.

Desigur că prin aceste operații munca noastră nu poate fi considerată că a luat sfârșit. Descrierea științifică a edițiilor, restaurarea lor, grija ca ele să figureze în cataloagele alfabetică și pe materii ale secției de opere rare și prețioase ca și în celelalte cataloage ale bibliotecii, străduința de a se completa mereu acest fond cu noi achiziții, prin cumpărături sau schimb sînt încă acțiuni care urmează să fie puse în practică.

Noi credem că fondul acesta trebuie să aibă următoarea componență:

1. Operele lui Marx, Engels, Lenin și Stalin aparute în timpul vieții autorilor în limba originală.

2. Primele și cele mai bune ediții din Marx, Engels, Lenin și Stalin, aparute în limba română și maghiară.

3. Orice ediție care se distinge printr-o prezentare tehnică deosebită, apărută legal sau ilegal, tipărită sau multiplicată prin orice alte mijloace decît cele tipografice, indiferent de limbă și țară.

În ceea ce privește așezarea operelor în rafturi, fondul acesta, pornind de la clasificarea operelor clasiceilor marxism-leninismului, dată în ediția din 1952 a manualului de Cla-

sificare zecimală și de la articolul lui M. Klevenski și V. Smoller²⁾ *Componența și structura fondului principal al Bibliotecii de Stat a U.R.S.S. „V. I. Lenin”*, se împarte în trei:

1. Operele lui Karl Marx și Friedrich Engels.

2. Operele lui V. I. Lenin.

3. Operele lui M. V. Stalin.

În cadrul fiecărei din cele trei grupuri de autori, cărțile se așează pe limbi, iar în cadrul limbilor în ordinea următoare:

1. Opere complete

2. Opere alese

3. Lucrări separate

4. Culegeri tematice

În fiecare din aceste grupuri de ediții, cărțile se așează în ordine cronologică cu specificarea că operele complete, operele alese și culegerile tematice se așează în ordinea apariției lor, iar edițiile lucrărilor separate — după anii în care acestea au fost scrise. Diferitele ediții ale unei anumite opere se așează în ordinea cronologică a publicării. E un sistem de aranjare pe care ne-am propus să-l introducem în mod special pentru fondul clasicilor marxism-leninismului din secția de opere rare și prețioase.

La sfîrșitul acestor însemnări mai ținem să relevăm un fapt și anume că prin înființarea acestui fond secția de opere rare și prețioase și-a definit mai bine structura organizatorică internă, și în același timp s-a dat posibilitatea ca prin identificarea în depozitul principal al lucrărilor lui Marx, Engels, Lenin și Stalin, să se poată trage unele concluzii cu privire la răspîndirea ideologiei marxiste în centrul universitar Cluj și la rolul pozitiv al Bibliotecii Centrale Universitare în această direcție cu mult înainte de eliberarea țării noastre.

18) Sbornik statei po voprosam bibliotekovedenia i bibliografii. Moskva 1953, p. 67—68.

1) Procesul verbal al Comisiei Bibliotecii din 12 noiembrie 1938

DIN EXPERIENȚA BIBLIOTECILOR SOVIETICE

Biblioteca regională de stat

P.C.U.S.⁶⁶ din KIEV

de A. KAGAN
director adjunct al bibliotecii

În anul 1954, cu prilejul sărbătoririi a 300 de ani de la reunirea Ucrainei cu Rusia, în capitala R.S.S. Ucraina a fost reconstituită și a început să funcționeze biblioteca regională de stat „P.C.U.S.” Această bibliotecă a fost înființată în anul 1866 sub numele de Biblioteca publică rusă. La înființare, a avut numai 660 de cărți, jumătate dintre ele fiind donate de către cetățenii orașului.

Guvernul țarist a urmărit ca fondurile bibliotecii să nu conțină cărți progresiste și revoluționare, sau cărți în limba maternă ucraineană.

Opinia publică fruntașă a orașului Kiev a ridicat de câteva ori problema construirii unui local special pentru bibliotecă, dar Duma orașului nu a găsit fonduri în acest scop. Abia în anul 1911, biblioteca a fost mutată într-o nouă clădire, construită pe baza lansării unui împrumut.

Mulți învățați de vază și militanți pe tărîmul social din acele timpuri au căutat să îmbunătățească situația bibliotecii. În ajunul revoluției, biblioteca avea 56.000 de volume.

În urma Marii Revoluții Socialiste din Octombrie, biblioteca a suferit schimbări radicale. La început a fost denumită Biblioteca Centrală muncitorească, iar apoi, cu ocazia aniversării a 25 de ani a Partidului Comunist, a primit denumirea de „Biblioteca P.C.U.S.”. Mijloacele pentru completarea bibliotecii au crescut cu fiecare an, îmbunătățindu-se totodată deservirea cititorilor.

Înainte Războiului pentru Apărarea Patriei, biblioteca avea 300.000 de volume. Astfel, în 23 de ani de la Revoluție, biblioteca s-a îmbogățit cu de 6 ori mai multe cărți decît în cei 50 de ani de existență pînă la Revoluție. În 1940, biblioteca deservea 23.460

de cititori (de 14 ori mai mult decît pînă la Revoluție) și a fost frecventată de 276.568 de oameni (de 30 de ori mai mult).

S-a schimbat radical și structura bibliotecii, precum și conținutul activității. Ea a devenit bibliotecă regională avînd sarcina de a acorda ajutor metodic și bibliografic tuturor bibliotecilor din regiune al căror număr creștea în fiecare an.

Această activitate importantă a fost întreruptă din cauza războiului. În timpul ocupației vremelnice a Kiev-ului, biblioteca a fost complet distrusă. Împreună cu clădirea incendiată de bandiții hitleriști au ars și toate cărțile.

În octombrie 1944, comitetul executiv regional a hotărît ca biblioteca să-și reia activitatea, iar colectivul a început să refacă fondurile de cărți.

Un ajutor imens au acordat bibliotecile republicane frățești, și în primul rînd cele din R.S.F.S.R. Fondul de stat a trimis într-un interval scurt, mai mult de 50.000 de cărți. Din an în an statul alocă sume tot mai mari pentru completarea bibliotecii. În 1955, numărul cărților ajunsese același ca în anii dinainte de război. Totuși, din punct de vedere calitativ, refacerea fondurilor bibliotecii este aproape imposibilă.

Din anul 1954, biblioteca primește gratuit, cite un exemplar din întreaga producție editorială unională.

Reconstrucția clădirii bibliotecii a costat 4.600.000 ruble. Clădirea este în prezent mult mai bine amenajată decît a fost pînă la război. Coloane de marmură, tavane ornamentate, lustre de cristal, storuri de mătase, covoare, mobilă specială, toate acestea dau un aspect minunat bibliotecii.

Depozitul central are o capacitate de 350.000 volume. Secția de împrumut și

secția de cărți străine au depozitele lor cu o capacitate de 124.000 de cărți. La dispoziția cititorilor stau 3 săli mari, luminoase și înalte. Sala comună are 216 locuri, cea pentru specialiști 68 de locuri, iar sala pentru acțiuni de masă numără 100 de locuri. Capacitatea tuturor sălilor de lectură la 2 schimburi, este 900—1000 de oameni pe zi.

La secția de împrumut și în sala de lectură există cataloage sistematice și alfabetice, un catalog alfabetic general care oglindește întregul fond de cărți, precum și un catalog sistematic de serviciu. La catalog fac de serviciu bibliografi care ajută pe cititori la alegerea cărților.

În sala de lectură sînt organizate patru centre de împrumut a cărților de specialitate și anume: politico-sociale, de științe ale naturii și tehnice, literare și de teoria literaturii și periodice. În sala de împrumut este asigurată o deservire diferențiată a cititorilor, care sînt împărțiți pe trei grupe principale.

În primele șapte luni de la deschiderea bibliotecii s-au înscris mai mult de 12.000 de cititori cari au împrumutat în acest interval mai mult de 180.000 de cărți și reviste și 1500 ziare, biblioteca fiind frecventată de 96.000 de cititori: oameni de știință, ofițeri, muncitori, tehnicieni, funcționari, studenți, gospodine și invalizi, precum și elevi din clasele superioare.

O atenție deosebită se acordă îndrumării lecturii tinerilor muncitori, cari nu au absolvit școala medie. Bibliotecarul, cu ajutorul secției bibliografice întocmește planuri de lectură pentru tinerii cititori și le alege cărți, orientîndu-se după programul învățămîntului mediu.

La bibliotecă sînt abonați mulți intelectuali sovietici: 524 ingineri, 278 profesori și lectori, 102 economiști, 68 medici, 35 artiști, 27 oameni de litere, 25 agronomi și zootehnicieni, 20 arhitecți și alții.

Biblioteca organizează diferite acțiuni de masă pentru popularizarea cărții. Aci se află expoziții de cărți permanente, pe următoarele teme: *Partidul comunist al Uniunii Sovietice — forța conducătoare și îndrumătoare a societății sovietice, Pentru pace în întreaga lume*, etc.

Anul trecut au fost amenajate următoarele expoziții: *Pentru ridicarea necentenită a agriculturii sovietice, În cinstea celui de al doilea Congres mondial al scriitorilor sovietici și al celui de al treilea Congres al scriitorilor din Ucraina și altele*.

De un succes deosebit s-a bucurat ex-

poziția de cărți închinată sărbătoririi a 300 de ani de la reunirea Ucrainei cu Rusia.

Cărți închinatelor datelor istorice și jubiliare, sînt expuse de obicei în vitrine speciale sub titlul *Calendarul comemorativ*. Acesta se schimbă de două ori pe lună. Pe un montaj central sînt expuse titlul, textele, portretele, ilustrațiile, iar în două vitrine alăturate sînt expuse cărțile.

Au avut loc 3 seri literare închinatelor operei lui A. P. Cehov, N. Ostrovski și M. Bajan, conferințe pentru tineret cu tema *Înfățișarea morală a tînarului sovietic*, întîlniri cu scriitorii. Părerile cititorilor despre operele scriitorilor sovietici sînt adunate într-un album.

De la deschiderea bibliotecii, bibliografii au dat multe informații pe cele mai diferite probleme de știință, tehnică, artă și literatură. De multe ori cer informații și cetățeni din alte orașe.

Secția bibliografică a început să acorde o atenție deosebită colecționării materialelor despre ținutul Kiev. Fișierul cărților cu caracter local are o rubrică despre Kiev-ul de dinaintea de Revoluție, cu o bibliografie despre dezvoltarea tehnicii, științei și culturii în Ucraina sovietică, despre refacerea orașului după război, etc. Una din principalele forme de muncă ale bibliotecii noastre este împrumutul interbibliotecar și prin corespondență. La biblioteca regională vin cereri de la diferite grupuri de cititori: președinți de colhozuri, mecanizatori din agricultură, medici, pedagogi, etc. De serviciul împrumutului interbibliotecar și de cel prin corespondență, se folosesc 35 de biblioteci și 150 de cititori. În 7 luni li s-au expediat prin poștă aproape 800 de cărți.

Biblioteca „P.C.U.S.” este un centru metodic pentru numeroasele biblioteci orașenești, raionale, satești și din cluburi, din regiune. Lucrătorii noștri pleacă în mod sistematic pe teren și întocmesc materiale metodice și bibliografice. Biblioteca editează un buletin care cuprinde schimburi de experiență și organizează pentru bibliotecari seminarii interraionale și regionale. Propaganda hotărîrilor partidului și guvernului cu privire la dezvoltarea agriculturii, stă în centrul atenției tuturor bibliotecilor regiunii.

Imediat după publicarea Hotărîrii Plenarei P.C.U.S. din septembrie, colecțiivul bibliotecii a întocmit o culegere de materiale metodice și bibliografice în ajutorul bibliotecilor satești. Culegerea a cuprîns scheme pentru expoziții

de cărți și afișe de bibliotecă, materiale pentru lecturi în colectiv, convorbiri, consfătuiri cu cititorii, etc.

În afară de acestea, în 1954, au fost trimise bibliotecilor scrisori despre activitatea ce trebuie dusă în timpul muncilor agricole. Aceste materiale metodice cuprind și cărți pentru expoziții, afișe, lecturi în colectiv și convorbiri.

În ajutorul lucrătorilor din agricultură se întocmesc scurte liste de cărți pe specialități. Biblioteca regională a tipărit un manual *In ajutorul propagandei agricole în bibliotecă*, destinat tuturor bibliotecilor republicii.

Secția bibliografică lucrează într-o strînsă colaborare cu metodiștii. Secția întocmește trimestrial *Calendare comemorative*, liste pe teme de actualitate, ca: *100 de ani de la apărarea eroică a Sevastopolului* etc. Bibliografiile participă activ la organizarea seminariilor regionale, unde fac expuneri asupra cărților, conduc lecțiile practice și se deplasează la bibliotecile raionale și sătești pentru a le acorda un ajutor pract

tic în munca lor bibliografică și de îndrumare.

Biblioteca regională editează periodic (de două ori pe an) un buletin de schimb de experiență pentru bibliotecile raionale și orașenești. Materialele cuprinse în buletin sînt discutate la seminariile raionale și astfel experiența bibliotecilor fruntașe, devine un bun al tuturor.

Anul trecut biblioteca regională a organizat 4 seminarii cu bibliotecarii raionali și sătești. S-au ținut conferințe, s-au făcut prezentări de cărți și celor care au participat la cursuri practice li s-au dat lucrări acasă (alcătuirea unor afișe pe teme de actualitate, planuri de convorbiri despre cărți agricole etc.).

Ajutorul metodic acordat bibliotecilor dă rezultate pozitive. Bibliotecile regiunii, luptînd pentru aplicarea Hotărîrilor Plenarei C.C. al P.C.U.S. cu privire la agricultură, au îmbunătățit deservirea cititorilor, atrăgînd mai mulți cititori prin organizarea unor acțiuni de masă mai interesante și mai variate și prin popularizarea mai bună a cărților agricole.

După revista *Bibliotekar* nr. 3, 1955

COLABORAREA DINTRE BIBLIOTECĂ și celelalte instituții cultural-educative

B. KOMAROV
responsabilul bibliotecii raionale din
Breitov, regiunea Iaroslav

De multe ori acțiunile întreprinse de bibliotecă sînt direct sau indirect legate de activitatea unei alte instituții cultural-educative. De felul în care este asigurată această strînsă colaborare, depinde în mare măsură succesul acțiunii întreprinse.

La începutul lui 1954, biblioteca noastră a organizat o consfătuire cu cititorii, închinată operei lui N. A. Ostrovski. Colectivul bibliotecii a supraapreciat forțele sale și nu a atras la pregătirea acestei acțiuni, alte instituții cultural-educative. Dintre invitați au participat numai elevi din clasele superioare, dintre care unii au venit atrași de faptul că conferința a fost ținută de profesorul lor de literatură.

Consfătuirea cu cititorii a fost nereușită, și comitetul raional de partid a hotărît ca ea să fie organizată din nou. De data aceasta, la pregătire au participat toate instituțiile culturale raionale.

Biblioteca a popularizat în mod activ cărțile lui Ostrovski și cele scrise despre el, iar școala medie a pus la dispoziție consultanți. În urma acestor pregătiri consfătuirea s-a desfășurat cu mult succes.

Preocuparea comună a instituțiilor culturale a fost crearea unui organ unic de îndrumare, organizarea unui sfat al casei de cultură și al bibliotecii raionale, care să coordoneze întreaga activitate cultural-educativă din raion. La propunerea secției culturale raionale, sovietul raional a aprobat formarea sfatului din următorii membrii: directorul casei, culturale raionale, responsabilul bibliotecii raionale, responsabilul unei biblioteci sătești, un reprezentant al secției de agitație și propagandă al raionului de partid, un reprezentant al societății raionale de răspîndirea științei și culturii, un reprezentant al secției culturale raionale, directorul școlii medii, un re-

prezentant al comitetului raional al komsomolului, secretarul organizației de partid de la S. M. T., responsabilul librăriei, un medic, doi membri ai colectivului bibliotecii și doi membri ai colectivului casei de cultură.

Ca președinte al sfatului a fost numit directorul casei de cultură, iar ca adjunct, responsabilul bibliotecii raionale.

Să vedem cum își organizează munca sfatul. De obicei, fiecare conducător de instituție culturală care face parte din sfat răspunde pentru acțiunile prevăzute în plan și care privesc instituția pe care o conduce. De pildă, pentru pregătirea unei consfătuiri cu cititorii, răspunde responsabilul bibliotecii, pentru pregătirea unui spectacol răspunde directorul casei de cultură, organizarea „lunei cărții” cade în sarcina responsabilului librăriei ș.a.m.d.

Un loc important în activitatea sfatului îl ocupă popularizarea experienței muncii celor mai buni mecanizatori. Pentru recomandarea cărților despre mecanizatorii frunțași din regiunea laroslav s-a pregătit o consfătuire cu cititorii, a cărei pregătire a durat două luni. Conform planului elaborat de sfat, biblioteca și-a procurat un număr suficient de cărți și le-a popularizat. Comitetul raional de partid și-a dat contribuția la organizarea discuțiilor despre mecanizatorii frunțași. Organizația de partid de la S.M.T. a dat doi specialiști care au oferit consultanță cititorilor ce se pregăteau să ia cuvântul. Biblioteca a organizat de asemenea, lecții în colectiv și convorbiri la locul de muncă cu mecanizatorii ocupați cu repararea mașinilor agricole.

La casa de cultură, la biblioteca raională și la atelierele S.M.T. au fost afișate anunțuri despre consfătuiri, iar în ziarul raional a apărut un articol prin care de asemenea, se populariza consfătuirea. La filiala bibliotecii raionale, la căminul S.M.T. și la colhozuri s-au ținut 43 lecturi în colectiv din broșuri care tratau despre experiența avansată a celor mai buni mecanizatori.

După consfătuire au fost vizionate un film despre agricultură și o gazetă luminoasă închinată temei consfătuirii.

La ședințele sfatului sînt aprobate planul conferințelor și al referatelor și se indică temele expunerilor bibliografice și ale expunerilor despre cărți. În

cursul a 3 luni din anul 1955, la casa de cultură au fost ținute 9 expuneri bibliografice. Acestea se țin de obicei după conferință și referate și cu ocazia expozițiilor de cărți. În urma unor astfel de expuneri, cititorilor li se împrumută imediat cărțile care îi interesează.

Pentru organizarea unei activități comune în cadrul instituțiilor culturale de la sate au fost trimise pe teren grupuri de activiști raionali (un bibliotecar, un lucrător de la club, etc.) și cu ajutorul lor au fost organizate la satele sfaturi comune ale clubului și bibliotecii.

Iată din cine este format de obicei un asemenea sfat: responsabilul clubului sâtesc, responsabilul bibliotecii sâtesci, președintele colhozului, secretarul organizației de partid a colhozului, secretarul komsomolului, brigadierul brigăzii de tractoriști, responsabilul școlii sau un învățător, un specialist din domeniul agriculturii, cititori mai activi și membri ai colectivului de arșiști amatori. Sfatul clubului și al bibliotecii se adună de obicei o dată pe lună.

În multe locuri, crearea acestor sfaturi a contribuit la înviorarea muncii bibliotecilor și a cluburilor. De pildă, la clubul din Pokrovo-Sidsk înainte, se vizionau numai filme, iar biblioteca a avut o activitate nesatisfăcătoare. În prezent, fiecare membru al sfatului răspunde de un anumit sector al activității culturale, iar președintele sovietului urmărește ca planul de acțiune aprobat de soviet să fie îndeplinit la termen. În cadrul clubului activează 4 cercuri: dramatic, coral, instrumental și de șah. La concursul echipelor artistice de amatori de la sate, clubul a ocupat primul loc. A fost evidențiată și activitatea bibliotecii sâtesci care ajută pe membrii cercului artistic de amatori, să-și aleagă cărțile necesare. La fiecare centru populat se țin în mod regulat conferințe, referate și funcționează biblioteci mobile. Aceste acțiuni sînt organizate în comun de club și bibliotecă.

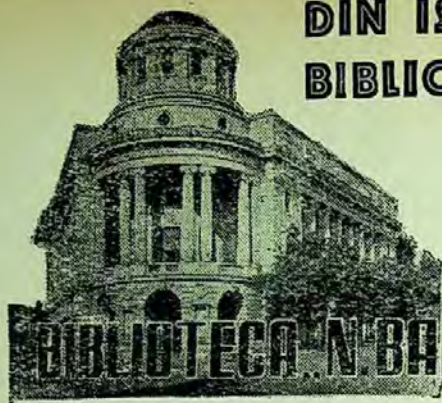
La fel activează în comun și instituțiile culturale din raza sovietului Filimonov.

În prezent lucrătorii bibliotecii raionale au sarcina importantă de a realiza într-un timp cât mai scurt o colaborare cât mai rodnică între toate instituțiile culturale din satele raionului.

După revista Bibliotekar nr. 8/1955

DIN ISTORICUL BIBLIOTECILOR NOASTRE

BIBLIOTECA "N. BALCESCU" DIN IASI

Biblioteca din Iași, care poartă astăzi numele marelui nostru democrat revoluționar Nicolae Bălcescu a fost înființată, la data de 8 noiembrie 1838, de către domnul Moldovei Mihail Sturza. Este una din primele instituții noi de cultură create în Principate în această perioadă de descompunere a feudalismului.

Inceputul destrămării feudalismului datează în țările românești, întârziate în dezvoltarea lor, încă din a doua jumătate a sec. al 18-lea. Acest proces a urmat o cale lungă și anevoioasă, fiind stinjenit de supremația despotică a Imperiului Otoman. De aceea, tratatul de la Adrianopol, încheiat în anul 1829, slăbind dominația Porții asupra Principatelor, a înlesnit mișcarea de eliberare social-politică a țării noastre și a grăbit procesul de dezvoltare a capitalismului în cele două state dunărene. După încheierea tratatului de la Adrianopol, a fost introdus, în 1831 în Muntenia și în 1832 în Moldova, Regulamentul Organic. „Înlocumit și dictat de înșiși boierii”, cum scrie Marx în *Capitalul* (vol. I, cap. 8, paragraful: Goăna după supra-muncă. Fabricant și boier) — această legiuire a servit boierilor, în plină criză a iobăgiei, ca o armă nouă de constrângere extra economică a țărănilor clăcași. Regulamentul Organic cuprindea însă și o serie de prevederi

GRIGORE BOTEZ
*Directorul Bibliotecii
centrale universitare
din Iași*

progresiste, care corespundeau năzuințelor poporului și ale tinerei generații de luptători, care milita pentru desființarea iobăgiei și pentru introducerea formelor europene de viață. Aceste prevederi au înlesnit crearea așezămintelor noi de cultură, printre care se numără, alături de presă, de teatru și de școli în limba națională, și prima bibliotecă de tip occidental, denumită pe atunci Biblioteca Mihăileană, după numele fondatorului ei.

Bibliotecii au existat în Principate și înainte de această dată. Ele prezentau însă anumite particularități, comune tuturor instituțiilor de cultură feudală. Se știe că în timpul feudalității cultura era apanajul boierimii și a clerului, apărătorul cel mai puternic al intereselor ei. Exploatarea de tip feudal, spre deosebire de exploatarea capitalistă care necesită un anumit nivel de cultură din partea muncitorilor, nu cerea din partea iobagilor nici un fel de instruire, oricât de elementară. Dimpotrivă, ignoranța iobagilor era una din condițiile de existență a feudalismului. De aceea clasa stăpânitoare feudală, ajutată activ de biserică, se ferea cu grijă de a scoate din bezna inculturii masele populare.

Pe de altă parte, clasele de mijloc, mica burghezie și chiar burghezia, care începe să-și facă apariția în Principate odată cu dezvoltarea comerțului și a manufacturilor, erau cu totul lipsite de cultură și de orice preocupare de acest fel. În absența unei clase mijlocii cu inițiativă, instituții de cultură, care să deservească și alte clase sau pătri sociale neprivilegiate, nu existau în acea vreme. Cele existente, puțin numeroase, aveau un caracter îngust, de castă, fiind folosite strict de clasa stăpânitoare, care deținea și toate dregătoriile de stat.

Bibliotecile vechi, care au existat în Principate, pînă în primele decenii ale sec. al 19-lea, erau pentru considerentele arătate mai înainte biblioteci particulare: domnești, boierești, minăstirești, sau bisericesti. Cităm, printre cele mai importante biblioteci vechi¹⁾, acelea de la minăstirile Neamț și Biserăricani, biblioteca poetului Costache Conachi, sau a familiei Canta, care a intrat apoi, prin grija lui M. Kogălniceanu, în patrimoniul Bibliotecii Mihăilene.

Pentru ca bibliotecile vechi să se transforme în biblioteci publice, care să atragă un număr din ce în ce mai

¹⁾ Vezi N. Iorga: *Vechile biserici românești*, Floarea Darurilor, anul I, 1907, pg. 65—82.

mare de cititori, trebuiau să existe mai întâi anumite condițiuni: pe de o parte dezvoltarea forțelor noi de producție, capitaliste, să necesite cadre cu un anumit nivel de cultură, iar pe de altă parte trebuia să existe și un public cititor, deoarece biblioteca publică așa cum este și firesc, s-a dezvoltat paralel cu învățământul public și mai precis, cu un pas în urma acestuia. Aceste condițiuni au fost întrunite abia în cel de al 4-lea deceniu al veacului trecut, când a fost înființată la Iași Biblioteca Mihăileană.

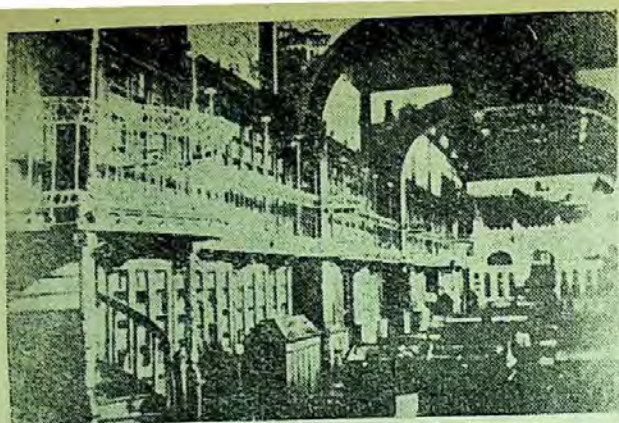
Trebuie să precizăm că, între biblioteca de tip feudal și biblioteca modernă de tip european, a existat în Moldova un tip intermediar. Ne referim la bibliotecile „sudiților”, intelectuali supti străini, specializați în centrele mari de cultură ale Europei și care se stabileau în Principate exercitând anumite profesii. La Iași acești intelectuali „sudiți”, insufleți de cel mai viu interes pentru știință și pentru probleme de cultură în general, au luat inițiativa creării unei biblioteci și a unui cerc de lectură, Cercul ieșan de citire medicinală, în anul 1830. Acest cerc avea drept scop să înființeze un cabinet de lectură și să pună la dispoziția membrilor săi o serie de reviste, fie pentru a fi citite la fața locului, fie pentru împrumut acasă. Cercul de lectură medicinală a dat ființă mai târziu Societății de medici și naturaliști, prima societate științifică din țara noastră. Despre rolul acestei societăți nu este cazul să vorbim aici. Am amintit doar de ea, pentru că ea a dus mai departe activitatea bibliotecară a Cercului de lectură și a înființat cea dintâi bibliotecă, cu caracter științific, în Moldova. Actul de fondare a Bibliotecii Mihăileană a apărut, după cum am văzut, la 8 noiembrie 1838, dar au mai trecut câțiva ani, până când biblioteca să înceapă a funcționa. La început, Epitropia școalelor,

din Moldova, a încercat să contopească aceste două biblioteci, dar Societatea s-a oprit și la 1 septembrie 1841, Biblioteca Academiei Mihăileană a fost deschisă fără să fi înglobat cărțile Societății de medici și naturaliști.

Despre conținutul bibliotecii și despre modul ei de funcționare ne informează prima publicație a bibliotecii, un catalog tipărit în anul 1841, în două limbi, română și franceză, intitulat *Katalogul cărților de citit în Biblioteca Academiei Mihăileană*. Acest catalog cuprinde pe prima pagină și un sumar regulament de funcționare al bibliotecii. Se stabilește astfel că este interzis împrumutul cărților acasă, iar frecventarea bibliotecii este permisă numai persoanelor care au obținut în prealabil aprobarea Epitropiei școalelor. Acest catalog-regulament este important și pentru faptul că el ne permite să apreciem și valoarea stocului de cărți de care dispunea biblioteca la începuturile ei. Existau în total 562 opere în 2059 volume, grupate după disciplinele care se predau la Academia Mihăileană. Cele mai multe cărți erau scrise, cum era și firesc, de autori străini și în limbi străine. Nu lipseau însă nici primele lucrări de știință române. Despre *Începuturile Românilor în Dacia*, de Petru Maior, *Grammatica* lui Gh. Asachi ș.a. De asemenea alături de periodicele în limbi străine, biblioteca posedă și colecția *Arhivei Românești*, a *Propășirii*, *Daciei literare* etc. În posesia bibliotecii se găseau de pe atunci și unele tipărituri rare. Semnalăm un *Aristotel* din anul 1539. În această perioadă, dezvoltarea bibliotecii merge încet, dar cu destul noroc. Epitropia școalelor, transformată mai târziu în Departamentul de cultură și Instrucție publică, în Ministerul Moldovei, se ocupă foarte îndepărtat de mersul bibliotecii. Până și cărțile de intrare erau eliberate numai cu a-

vizul ministerului, ba mai mult, vedem uneori că ministerul se ocupă și de treburi mărunte de administrație. Așa, la un moment dat, ministerul recomandă bibliotecarului să întrebuițeze o parte din fondurile alocate pentru legatul cărților.

Împreună însă cu Academia Mihăileană, biblioteca trece la un moment dat printr-o mare criză. În anul 1847, Grigore Ghica realizează planul conceput încă mai de mult de Mihail Sturdza de a înlocui limba română, ca limbă de predare în școli prin limba franceză. Abia în anul 1851 Academia Mihăileană își recapătă vechea ei înfățișare, biblioteca intrând și ea într-o nouă fază de dezvoltare. În același an căpătă, după modelul bibliotecilor mari din alte țări, depozitul legal, care obliga pe autori să cedeze bibliotecii câte 5 exemplare din fiecare publicație. Biblioteca avea obligația să rețină pentru ea un exemplar, iar restul de 4 exemplare erau păstrate pentru schimb. Acest mijloc, îmbogățind biblioteca, asigura și păstrarea materialului literar și științific pentru posteritate. Un alt izvor foarte bine venit pentru îmbogățirea fondului de cărți îl constituia și donațiile foștilor profesori și elevi ai Academiei Mihăileană. Merită să fie menționată donația poetului Vasile Alecsandri din anul 1833. În chipul acesta, biblioteca ajunsese, în anul 1860, până la 1823 opere, în 4166 volume. După Unire, Academia Mihăileană se transformă într-o Universitate cu patru facultăți. Biblioteca Academiei Mihăileană numită acum *Ulpia*, a fost trecută și ea Universității și mutată în trei încăperi din fosta casă a Moruzeshilor, unde funcționează astăzi Institutul de Medicină. Cu această ocazie biblioteca cedează Muzeului de Artă nou înființat pinze, litografii, obiecte de gips, printre care: un *Murillo*, bucată care de altfel se găsește în Muzeul de Artă Plastică din Iași.

Sala de lectură a Bibliotecii Centrale din Iași, inaugurată în anul 1896.

Odată cu înființarea Universității din Iași, dezvoltarea bibliotecii noastre intră într-o epocă fericită. Insuși domnitorul Alex. I. Cuza, povățuit de M. Kogălniceanu, se interesează îndeaproape de rosturile bibliotecii din Iași iar două dintre cele mai importante personalități ale culturii românești B. P. Hașdeu și mai tirziu M. Eminescu, contribuie direct, ca bibliotecari, la propășirea ei.

Bogdan Petriceicu Hașdeu este numit în 1861 bibliotecar.¹⁾ Din corespondența semnată de Hașdeu, care se găsește în arhiva bibliotecii, rezultă că prima preocupare a lui ca bibliotecar a fost aceea de a mări fondul de cărți și reviste. Astfel, el urmărește îndeaproape primirea depozitului legal și cere ministerului abonamente la ziarele românești, precum și la toate tipăriturile care apăreau în afara teritoriului Moldovei. Hașdeu este primul care se ocupă și de colecționarea tuturor operelor scrise de autori străini asupra Principatelor. El încearcă de asemenea să strângă legăturile cu bibliotecile străine și în special cu bibliotecile rusești. În martie 1861, Hașdeu se adresează bibliotecii orașenești Odesa, cerind să i se trimită o co-

pie exactă cu paginată originală a cărții *Histoire des troubles de Moldavie*, Paris 1620. El oferă în schimb copii după documentele slavone, care erau în posesia bibliotecii ieșene. Cu prilejul secularizării averilor mănăstirești Hașdeu a adunat un număr de biblioteci de la mănăstirile și bisericile din Moldova. Tot în 1861, el face să intre în patrimoniul Bibliotecii și fondul de cărți al vechii Mitropolii, precum și un fond important de cărți de la vestita bibliotecă a mănăstirii Doljescu. Cu ajutorul autorităților, reușește să întocmească liste complete cu cărțile care existau la toate mănăstirile și bisericile din Moldova. Hașdeu nu a lăsat deoparte nici preocupările de ordin administrativ. Printr-o adresă făcută Ministerului, în anul 1861, adresă însoțită și de o chitanță, cere 20 de galbeni pentru confecționarea mobilierului necesar.

Cum s-a arătat mai înainte, o importanță sursă de îmbogățire a fondului de cărți a constituit-o donațiile. Hașdeu însuși a donat bibliotecii un număr important de cărți și manuscrise, printre care *Manuscrisul* lui Grigorie Savici Scovoroda, filozof ucrainean din sec. al 18-lea, precum și un număr de tipărituri rusești din sec. al 18-lea și al 19-

lea, colecția *Sovremenik-ului* și alte tipărituri valoroase în limba rusă. Dar lista donatorilor nu putem s-o închidem aici. Exemplul lui Hașdeu a fost urmat de bătrînul Gh. Asachi, de Cezar Boliac, care donează trei manuscrise grecești, printre care se găsește și o copie făcută la Moscova, în 1671, după Călătoria Spătarului Milescu în China. Lista donatorilor trebuie s-o încheiem cu donația lui V. Adamachi și în special, cu prețioasa donație a lui Constantin Hurmuzachi. Niciodată o bibliotecă nu s-a bucurat de un mai mare sprijin din partea unor donatori generoși. Cu o zestre așa de bogată și cu bibliotecari destoinici, biblioteca Ulpia putea corespunde menirii sale de bibliotecă universitară. Iată însă că legea învățămîntului universitar, promulgată în 1864, omite a se ocupa de bibliotecă. În schimb în același an fu întocmit un regulament pentru bibliotecile publice, care avea drept scop organizarea lor în mod unitar. Regulamentul prevedea trei tipuri de biblioteci și anume: biblioteci didactice-speciale, biblioteci comunale, în orașele mai mari și biblioteci centrale, două pe țară, la Iași și la București. Odată cu aplicarea regulamentului din 1864 se schimbă radical situația bibliotecii Ulpia. Biblioteca Universității devine Bibliotecă Centrală. Faptul se explică prin aceea că viața universitară la Iași nu era prea dezvoltată în acea vreme și ca atare biblioteca deservea un public prea restrîns. Ea își pierde în mod firesc situația ei specială și fu integrată în cadrul bibliotecii publice.

Avînd în vedere că, timp de aproape 60 de ani, biblioteca ieșeană, restaurată din temelii, a viețuit ca bibliotecă centrală, istoria dezvoltării ei între anii 1864—1916 trebuie privită în lumina prevederilor regulamentului din 1864.

Transformarea bibliotecii universitare în bibliotecă

¹⁾ Prima adresă semnată de Hașdeu ca bibliotecar datează din ianuarie 1861.

publică, care să deservească publicul cititor din întreaga Moldovă, era binevenită și corespundea unei necesități obiective. Regulamentul care pornește în aparență de la acest principiu laudabil, vine însă cu o serie de îngrădiri care fac aproape imposibilă realizarea lui. Astfel, este interzis împrumutul acasă. Bibliotecarul nu pune prea mare preț pe numărul cititorilor. Dimpotrivă, sînt bibliotecari care își exprimă satisfacția că au redus orelle de frecvență. Lessing care ca bibliotecar la Wolfeblütte, n-a împrumutat nici măcar unui singur om vreo carte este citat ca bibliotecar model. Probabil că legiuitorul regulamentului urmînd linia învierii de suprafață a instituțiilor, caracteristică vremii, a încercat să împace sistemul bibliotecii publice de circulație largă cu acel al bibliotecii de prezență, care a degenerat mai tîrziu în tipul învechit al bibliotecii de sală. Vom cita din acest regulament art. 50 pentru a arăta cit de înapoiată era metoda circulației cărților. „Nici o carte și nici un obiect al bibliotecii sub nici un cuvînt nu se va da afară din sala de lectură fără specială autorizare a Comitetului Bibliotecii“. Din acest comitet făceau parte: decanii celor patru facultăți ale Universității din Iași, revizorul școlar și bibliotecarul, în calitate de secretar. În sarcina acestui comitet cădea toată administrația bibliotecii, bibliotecarul și ajutoarele sale nefiind decît organe de execuție. În afacerile administrative ale bibliotecii se amestecă de foarte multe ori și ministrul, astfel că orice inițiativă a bibliotecarului este înăbușită. De altfel pînă în 1874 nu se poate vorbi de vreo preocupare de ordin biblioteconomic la bibliotecarii ieșeni. M. Eminescu în dragostea lui neajmărită pentru carte este primul care are preocupări de acest fel. Ne vom opri puțin pentru a arăta activitatea lui M. Eminescu ca

bibliotecar. La întorcerea sa de la studii, din Berlin, în anul 1874, Eminescu este numit director al Bibliotecii Centrale din Iași și funcționează în această calitate mai puțin de un an de zile.

La numirea sa ca bibliotecar, Eminescu găsește biblioteca într-o mare dezordine. Dezordinea era așa de

Manuscrisul lui Scovoroda donat de Hașdeu

mare încît Eminescu nu poate lua biblioteca în primire de la fostul bibliotecar, tot poet, Samson Bodnărescu. Prima grijă a lui Eminescu e aceea de a aranja cărțile în rafturi după cataloagele existente. Mai mult decît atît: și astăzi păstrăm în bibliotecă un registru-catalog scris de mîna lui Eminescu. Dar preocuparea principală a poetului bibliotecar a fost dotarea cu cărți a bibliotecii și în special cu manuscrise vechi românești. Printr-o adresă făcută ministrului, la 6 martie 1875, Eminescu cere un fond pentru cumpărarea anumitor tipăriți vechi și manuscrise. Cităm din adresa lui Eminescu argumentele pe care le invocă în sprijinul propunerii sale. „Înainte înse îmi permit de a face următoarele observări, care mi se par de trebuință în chestiuni

nea de față. Literatura română din secolile al 16-lea, al 17-lea și al 18-lea e reprezentată prin 269 opuri tipărite, din care cele mai multe bisericești. Sfertul întâi al secolului nostru poartă asemenea caracterul secolului al 18-lea. Cărțile bisericești ca trebuință generală a poporului preavalează. Cărți mirene nu se tipăresc ci se comunică numai în manuscris. Ensuși Condiția civilă a Moldovei a fost tipărită numai de frica plastrografiei după cum se vede din prefață. Deci se poate stabili în genere că numai cărțile bisericești se tipăresc iar lectura laică din secolii trecuți și din sec. acestuia e cuprinsă în mare parte în manuscrise“. Mai departe Eminescu arată motivele care pledează pentru achiziționarea manuscriselor laice. „Totuși se poate spune că valoarea lor e întâi stilistică, a doua: lexicală“.

„Stilistică căci nu sînt scrise sub influența limbilor moderne, cel puțin nu a celei franceze și se găsesc în ele locuțiuni care încep a dispărea din limba scrisă făcînd loc unor șabloane de fond străine dezvoltării de pînă acum a limbii noastre. Lexicul prin mulțimea de cuvinte originale pe care scriitorii bisericești și laici siliți să recurgă la proprii mijloace, le întrebunțează în compunerile lor“. Din acest text se poate vedea limpede că Eminescu aparținea aceluia lăminat tip de bibliotecar, care fără a neglija problemele de organizare internă, se preocupă cu pasiune de valoarea achizițiilor de cărți și manuscrise.

În anul 1875 Eminescu este destituit din funcția de director și în locul său este numit D. Petrino. Neobrăzarea dușmanilor lui, mînați de josnice intrigi politice, merge pînă acolo încît i se încenează un proces. Se imputa directorului poet că ar fi înstrăinat „un dulap boit galben cu geamuri, un dulap boit cenușiu, două foteluri îmbrăcate cu piele

și mușama și o masă de frasin de formă eliptică": A-fară de aceasta Eminescu era făcut responsabil de pierderea a 99 de opuri în 173 volume.

Eminescu a putut cu ușurință să respingă acuzațiile ce i se aduceau. Apărarea sa aruncă o lumină semnificativă asupra stării bibliotecii. El a arătat că operele menționate în procesul verbal al primului procuror într-adevăr nu se vor fi găsit în rafturi, sau la locul lor, pentru că sistemul vicios, de a ține 4—5 biblioteci într-una, făcea să se întâmple foarte ușor așezarea unei cărți în capitolul de același nume din celelalte biblioteci. „Astfel eu cred — afirmă el — că acele cărți nu lipsesc în realitate și că trebuie să fie puse neregulat în bibliotecă”. Probabil că Eminescu se referea aici la sporurile de cărți și la modul de inventariere și catalogare. Incepînd cu anul 1875, toate cărțile noi erau trecute într-un registru-inventar. Donațiile mai mari se păstrau încă ca biblioteci de sine stătătoare. Din registrul-inventar, cărțile erau trecute într-un alt registru, un fel de catalog primitiv pe materii, întocmit pe baza unei clasificări sistematice și a unei subclasificări, în cadrul celei dintii, pe limbi. Avem aface în fond cu același sistem de catalogare, pe care-l întîlnim în catalogul din 1841, apoi și mai clar încă, în catalogul tipărit de Cezar Cătănescu. Ca bibliotecar, Eminescu a făcut și muncă științifică de mare erudiție. În biblioteca noastră se păstrează în manuscris o gramatică sanscrită a lui Eminescu.

Zece ani mai tîrziu, în 1884, Eminescu reîntors de la Döbling, unde fusese să-și caute sănătatea zdruncinată, este silit de condițiile grele de viață să accepte postul de subbibliotecar și profesor de geografie și statistică la Școala comercială din Iași.

El ocupă la bibliotecă locul filologului Al. Philip-

pide, demisionat. Adresa de numire este semnată de Gr. Tocilescu, director în Ministerul Instrucțiunii. Pentru a ilustra mai bine starea sănătății poetului precum și aprecierile pe care le face el asupra bibliotecii, voi cita scrisoarea din 20 octombrie 1884, adresată prietenului său Chibici.

De cîrele eu rezidez la otele Romînia (vechii han al lui Petrea Bacalu) într-o hulumbarie puțin recomanabil din orice punct de vedere e lesne de' nteles că nu am unde pune lucrurile mele încît ar fi foarte bine, dac'ai păstra tu încă citva timp așa numita mea ladă deși presupun că acest lucru nu e tocmai plăcut. Sănătatea mea scîrție într-una ca o moară de mult stricată, ba poate ireparabilă. Săptămîna aceasta am avut friguri și dureri de cap; cît despre picioare — ele sînt într-o stare așa de plîns, precum erau în București. O tristă iarnă mă așteaptă și o tristă viață. Te rog dar să lei tu lada de la Simțion dacă nu mai e cu puțință să stea acolo, pînă ce starea mea se va'ndrepta, dacă e cu puțință să se'ndrepte vr'o dată.

Am mai încăput — fără

voie — într-o belea greu de descurcat. Fiind vacante îmi multe catedre la școala comercială, cerusem suplinirea istoriei. Dar catedra aceasta dîndu-se altuia, m'a însărcinat pe mine cu geografia și statistica, cu un program foarte încărcat, obiect care are inconvenientul că nici cărți nu există pentru studierea lui, iar el însuși consistă dintr'un dicționar de mii de nume proprii și de cifre statistice. Cît despre o norata bibliotecă, e atît de incurcată și îngrămădită, încît ar trebui un an sau doi pentru a introduce orînduială în acest chaos ereditar. Te rog spune salutări din parte-mi tuturor amicilor și primește călduroase stringeri de mină de la al tău

M. Eminescu

Iași 20 octombrie 1884

Despre activitatea lui ca subbibliotecar nu s-au păstrat, spre regretul nostru, suficiente mărturii. Cunoaștem însă condițiile triste în care Eminescu a fost demis și din această modestă slujbă. În noiembrie 1886, bibliotecarul Caragiani, decan și profesor la Facultatea de litere, face următoarea propunere Ministerului: „Domnul Mihail Eminescu, subbibliotecarul acestei biblioteci, atîns iarăși de boala de care suferea și mai înainte, după un consult medical, a fost transportat la ospîiul de alienați de la mănăstirea Neamțului. Postul său rămînd vacant, și lucrările din această bibliotecă fiind urgente, ca să nu sufere serviciul, precum a suferit pînă acum, din cauza stării sănătății domnului Eminescu, am onoarea a vă recomanda în locul d-lui M. Eminescu pe actualul custode al bibliotecii d-l Petre Gircineanu”.

În urma acestei propuneri M. Eminescu, grav bolnav, este imediat înlocuit din funcția sa de subbibliotecar pentru care era retribuit doar cu 171 lei lunar.

Astfel își încheie activitatea de bibliotecar cel mai mare poet al patriei noastre!

Urmare în nunărul viitor

BIBLIOTECI SINDICALE

Pentru o mai atentă valorificare a posibilităților locale în munca bibliotecii

De cum intri în biblioteca clubului muncitoresc „Gh. Vasilechi” al fabricii de hârtie din Bușteni, ceea ce te impresionează în primul rând este ordinea și curățenia ce există în întreg localul. Cele 12.600 volume (cuprinzând 6000 volume de la biblioteca tehnică) care formează fondul de cărți al acestei bibliotecii, sînt aranjate în rafturi pe probleme, iar fișele cititorilor sînt păstrate cu grijă, în ordinea alfabetică, pentru a fi mai ușor de găsit cînd vin cititorii. Sala de lectură, de asemenea, este bine întreținută, oferind cititorilor condiții de studiu dintre cele mai bune.

Toate acestea oglindesc străduința conducerii clubului, formată din tov. Giovani și Teleanu Virgil, de a pune la dispoziția oamenilor muncii din fabrică un local atrăgător și plăcut, de a le oferi condiții cît mai bune pentru lectură. Zilnic, între orele 16—19, biblioteca este frecventată de un însemnat număr de cititori care vin să preschimbe cărți, ori să studieze în sala de lectură materiale literare sau de specialitate.

Tov. Teleanu Virgil care răspunde de munca bibliotecii, acordă o deosebită atenție popularizării și difuzării cărților, atragerii de noi cititori la bibliotecă.

Apreciînd foloasele unei bune agitații vizuale, el a amenajat la

intrarea în bibliotecă „un jurnal literar” pentru popularizarea cărților noi. La rubrica „cărți nou apărute” bibliotecarul afișează lista cărților intrate de curînd în bibliotecă, însoțite de scurte recenzii, iar la rubrica a doua, intitulată „cărți care vor apare”, se afișează o altă listă, cu cărțile în curs de apariție, pe care biblioteca își propune să le procure.

Concursul pentru citirea literaturii de către tineret „Iubiti cartea” a însemnat pentru bibliotecar prilejul de a realiza un nou avînt în munca de popularizare a cărților de literatură. Expoziția de cărți pe tema: *Cit mai mulți tineri purtători ai insignei „Prieten al cărții”* organizată în sala clubului, face cunoscute cititorilor cărțile din literatura clasică romîna, rusă și universală, precum și cărți din literatura noastră contemporană, recomandate în bibliografia concursului.

O altă formă folosită de bibliotecarul Teleanu Virgil pentru popularizarea cărților, este organizarea de recenzii. Cu sprijinul cercului de prieteni ai cărții format pe lângă bibliotecă dintre cei mai buni cititori cum sînt: Mircea Reileanu, Rosu Ballog, ing. Ceciu și alții, bibliotecarul a putut organiza cu succes recenzia unor cărți literare, alegînd îndeosebi cărțile care pot contribui la dez-

voltarea gustului pentru lectură al muncitorilor și atragerea unui mare număr de noi cititori. În ultimul timp au fost recenzate cărțile *Mitrea Cocor*, *Nicoară Potcoavă* de M. Sadoveanu și *Port Arthur* de A. Stepanov. De cele mai multe ori recenziile se încheie cu programe artistice susținute de artiști amatori din cadrul fabricii, ori artiști profesioniști invitați în mod special de la Teatrul de Stat din Orașul Stalin.

O preocupare sistematică a bibliotecarului Teleanu Virgil, el însuși tehnician, a fost de a ajuta pe muncitori să-și ridice nivelul profesional, punându-le la dispoziție cărțile tehnice și de producție de care ei au nevoie. Popularizarea cărților tehnice constituie o latură importantă a muncii sale. Cu ajutorul unui colectiv de ingineri și tehnicieni, printre care se numără ing. Ceciu, Duhnea Dumitru și Aurora Iancu, se întocmesc montaje din coperte de cărți, pe probleme specifice fabricii, care se expun în secțiile de producție respectivă, atrăgându-se atenția muncitorilor că aceste cărți pot fi procurate la bibliotecă.

Cu prilejul cursurilor de calificare pentru electrotehnicienii mecanici, precum și a cursurilor de minim tehnic, biblioteca a procurat cărțile prevăzute în bibliografia cursanților și le-a pus la dispoziția acestora. Alte ori, biblioteca întocmește planuri de lectură pentru cei care vor să studieze individual problemele legate de anumite sectoare de producție.

Biblioteca clubului muncitoresc „Gh. Vasilichi” numără în prezent peste 639 cititori. Printre aceștia sînt cititori frunțași ca Aldescu M. Ion, Bică Vasile, Steriu Eugenia, Stanciu Ion etc. care au obținut rezultate remarcabile în producție prin studierea cărți-

lor luate de la bibliotecă. Muncitorul Aldescu, de pildă, aplicînd cele învățate din cărți, se numără astăzi printre frunțașii întrecerii socialiste din fabrică, iar Bică Vasile a confecționat de curînd o nouă raboteză pe baza studierii unor cărți de specialitate procurate de bibliotecă.

Un merit al bibliotecarului este acela că se îngrijește de a duce cartea la locul de muncă, cu ajutorul bibliotecilor mobile. În cadrul fabricii de hîrtie au fost înființate 26 de biblioteci mobile.

Activitatea bibliotecilor mobile este susținută de interesul cu care bibliotecarii își desfășoară munca, de modul cum ei primesc ajutorul cadrelor din conducerea sindicală și profesională a secției respective. Un bun exemplu în această direcție îl prezintă bibliotecile mobile de la secțiile de fabricație 1 și 2, unde la munca de răspîndire a cărții colaborează toți factorii de conducere din secție. Biblioteca mobilă de la secția fabricație 2, de pildă, a cărei responsabilă este tov. Davidescu Maria, a reușit ca printr-o muncă susținută să antreneze la lectură cel mai mare număr de cititori.

Biblioteca se bucură de interes și atenție atît din partea conducerii clubului, cît și din partea organelor sindicale și a conducerii administrative a fabricii. Aceasta reiese și din felul cum activitatea bibliotecii se oglindește în gazeta de perete a instituției, unde se publică articole despre munca cu cartea. De curînd, la rubrica satirică a gazetei de perete intitulată „Ciocănitoea”, au apărut articole prin care au fost criticați unii cititori, care nu restituie la timp cărțile împrumutate.

Dar cu toate realizările concrete de pînă acum se poate afirma că activitatea bibliotecii nu a reușit să ajungă la nivelul cores-

punzător față de multiplele posibilități ce-i stau la îndemână.

Așa, de pildă, nici pînă astăzi biblioteca nu și-a întocmit cataloage care să oglindească fondul de cărți și să servească pentru îndrumarea sistematică a cititorilor. Această lipsă este cu atât mai de neînțeles, cu cît biblioteca se bucură de sprijinul conducerii care i-ar fi pus la dispoziție mijloacele materiale necesare creării unor asemenea cataloage.

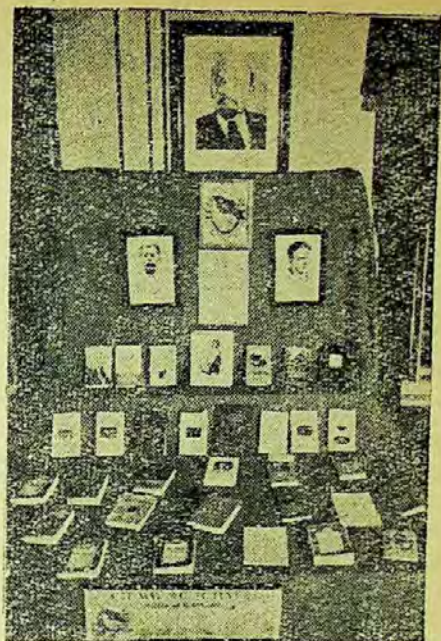
Serioase deficiențe se observă și la unele biblioteci mobile, cum sînt cele de la secțiile saci-expediție și întreținere, care au o activitate destul de slabă, din cauză că sînt lipsite de îndrumarea necesară.

Tot atât de inexplicabil este faptul că biblioteca fabricii de hîrtie Bușteni nu folosește formele avansate ale muncii cu cartea, cum ar fi consfăturile cu cititorii.

Una din cauzele principale care determină rămînerea în urmă a bibliotecii sub acest raport, se datorește fără îndoială lipsei de pregătire a bibliotecarului. Aceasta arată desigur, multă bunăvoință în îndeplinirea sarcinilor sale, dar este totuși evident că el nu a primit suficiente îndrumări pe linie de bibliotecă.

E adevărat că tov. Teleanu Virgil a fost invitat să urmeze un curs de bibliotecari, dar din anumite motive el n-a putut să dea curs acestei invitații, iar C.C. al sindicatului s-a mulțumit să înregistreze faptul, fără să ia cuvenitele măsuri spre a asigura bibliotecii o conducere corespunzătoare sarcinilor ei.

În legătură cu aceasta trebuie să observăm, că pînă acum nici un activist cultural nu s-a oprit la această bibliotecă, să vadă cum își duce munca, să constate condițiile de care dispune și s-o ajute ca aceste condiții să fie cît mai bine valorificate. Cum trebuie să

Expoziția organizată de biblioteca clubului Gh. Vasilichi, pentru popularizarea concursului „Iubiți cartea”.

apreciem oare faptul că activiștii culturali care vin la club se interesează de activitatea acestuia, dau îndrumările necesare, ajută la organizarea unor schimburi de experiență, dar neglijează biblioteca?

Interesul ce se arată bibliotecii de către conducere și de către organele sindicale, dorința ce o vădesc acestea de a ridica nivelul bibliotecii și mai ales atașamentul ce-l arată unii cititori fruntași activității acesteia constituie condiții ca biblioteca clubului muncitorilor de la fabrica de hîrtie din Bușteni, să devină o unitate model care să poată fi dată ca exemplu și altor biblioteci.

Comitetul Central al Sindicatului Muncitorilor din Industrie, Lemn, Celuloză, Hîrtie, ar trebui să acorde mai multă atenție îndrumării acestei biblioteci, luînd măsuri pentru lichidarea grabnică a lipsurilor și folosirea creatoare a multiplelor mijloace de care dispune.

Consfătuirile cu cititorii trebuie pregătite

DASCALU DUMITRU

Directorul bibliotecii regionale Arad

Colectivul bibliotecii noastre care a urmărit cu mult interes articolele publicate în „Căluza bibliotecarului” la rubrica „Discuții despre consfătuiri” a salutat cu bucurie inițiativa redacției de a face cunoscute părerile scriitorilor în legătură cu organizarea de către bibliotecă a consfătuirilor cu cititorii.

Exercitînd o critică constructivă despre munca, priceperea sau nepriceperea unora din bibliotecari, scriitorii noștri au ridicat o serie de probleme importante și instructive, de pe urma cărora colectivul nostru a avut multe de învățat, aceste îndrumări folosindu-se în munca pentru o organizare mai bună a întîlnirilor dintre scriitori și cititori.

În anii ce s-au scurs de la înființarea bibliotecii regionale, colectivul nostru a dobîndit o frumoasă experiență în domeniul muncii cu cartea. La început, organizarea manifestărilor de masă s-a făcut pe o scară redusă, fiind frînată de unele greutăți. Prima dată am folosit numai metoda recenziilor, aceasta fiind mai puțin pretențioasă și cerînd mai puțin pregătire.

Cu timpul însă, odată cu dezvoltarea bibliotecii, au crescut și pretențiile cititorilor noștri, care au devenit mai exigenți și manifestă cerințe mai mari în legătură cu lecturile lor. Ei au început să ceară de la noi nu numai simple recenzii, ci și alte acțiuni cu caracter mai complex, care le oferă posibilitatea de a înțelege și de a discuta mai larg problemele cuprinse în cărți. Aceasta a făcut necesar să trecem treptat la alte forme ale manifestărilor de masă, cum sînt seriile literare și mai apoi consfătuirile cu cititorii,

care sînt o formă superioară a muncii cu cartea.

Primele noastre consfătuiri s-au desfășurat cu o participare redusă a cititorilor din pricină că au fost slab organizate.

Cu prilejul organizării consfătuirii cu cititorii asupra cărții *Marea pregătire* am invitat și pe autor, tov. Alexandru Jar. Bucuria cu care cititorii au salutat această inițiativă, entuziasmul cu care au participat la discuții, ne-au arătat că asemenea consfătuiri sînt dorite de cititori și că ele sînt cu atît mai bogate în rezultate cu cît sînt mai bine pregătite.

Au urmat alte consfătuiri dintre care unele repetate în centre de raioane sau comune și altele organizate direct de bibliotecă raionale sau sătești, ca de pildă, cea organizată de biblioteca raională Lipova asupra nuvelei *Mlaștina* de Silviu Podină cu participarea autorului, care au confirmat că succesul unei astfel de manifestări este asigurat în primul rînd printr-o bună pregătire.

Consfătuirile care au avut loc apoi la biblioteca noastră au însemnat pentru colectivul de bibliotecari, noi și noi experiențe acumulate din practică, experiențe care împreună cu îndrumările din „Căluza bibliotecarului” și materialele pentru bibliotecari editate de Ministerul Culturii, ne-au fost de un real folos în îmbunătățirea muncii de organizare a consfătuirilor cu cititorii. Astfel am reușit să organizăm consfătuiri bine reușite cu sau fără participarea autorilor.

Aici trebuie să accentuăm constatarea făcută de noi că prezența autorului la consfătuire are o influență puternică în mobilizarea cititorilor. Aceasta se explică prin dorința legitimă a fiecărui ci-

titor de a cunoaște mai de aproape pe creatorul eroilor din cărțile citite de el, de a sta de vorbă cu acesta, de a-i solicita lămuriri în privința unor probleme ridicate în cărțile sale și de a-i transmite sugestii pentru realizarea viitoarelor sale proiecte literare.

Se știe că problema pregătirii cititorilor pentru discuții a fost atinsă de toți scriitorii care și-au spus prin „Că-lăuza bibliotecarului” părerea despre consfătuirile cu cititorii.

În legătură cu aceasta vreau să subliniez că problema ridicată de scriitorul Nagy Istvan cu privire la necesitatea discuțiilor pregătitoare înainte de consfătuire este justă. Și la fel sîntem de acord cu părerea exprimată de unii din scriitorii participanți la discuția din paginile revistei, că această pregătire nu trebuie să ducă la aspectul des-înțilnit de ei, la înfînirile cu cititorii în diferite biblioteci, cînd aceștia au repetat mecanic o serie de păreri critice apărute în presă.

Noi am socotit că tocmai printr-o temeinică muncă dusă cu cititorii înaintea consfătuirii putem să-i ajutăm la înțelegerea justă a problemelor cuprinse în cartea respectivă și să-i convingem să-și exprime în mod liber propria lor opinie prin cuvinte necăutate, după posibilitățile lor de exprimare, fără să recurgă la păreri străine luate de-a gata din ziare și reviste.

Rezultatele acestei munci au roșisit cu prilejul consfătuirilor organizate de colectivul bibliotecii noastre. Amintim, de pildă, consfătuirea organizată împreună cu C.L.D.C. regional asupra cărții lui Tiberiu Vornic *Sub pajura împărăției* la care a participat și autorul. Cu toate că numărul participanților a fost mai restrîns (40), la discuții au participat 8 cititori. Toți aceștia au reflectat în mod individual părerile lor asupra cărții și au discutat foarte degajat și liber cu autorul, cerînd multe explicații, îndeosebi asupra sursei sale de inspirație, fiind vorba de un roman cu subiect istoric.

Obținerea unui astfel de rezultat a fost posibilă numai datorită faptului că ne-am ocupat cu pregătirea cititorilor care și-au exprimat dorința de a lua parte la discuții, fără ca prin aceasta să influențăm într-un fel asupra părerilor lor. În cadrul consultațiilor date special pentru acești cititori, noi am putut lua cunoștință de problemele de care ei se interesau, dîndu-le ajutor să le înțeleagă cit mai just și încurajîndu-i să le abordeze apoi în cadrul discuțiilor.

Aș vrea să mă opresc mai mult asupra unei consfătuiri pe care noi o credem reușită tocmai prin faptul că colectivul nostru s-a preocupat, atît de buna ei organizare, cît și de buna pregătire a cititorilor. Mă refer la consfătuirea ținută la biblioteca noastră cu colaborarea Centrului de Librării și Difuzare a Cărții și a cenaclului literar „Alexandru Sahia” asupra cărții *Orașul de pe Mureș*, la care a participat și autorul, Francisc Munteanu. Tratînd despre viața muncitorilor din Arad, zugrăvind eroi care trăiesc în acest oraș, cartea a prezentat un deosebit interes pentru cititorii noștri. Pe de altă parte și scriitorul este cunoscut la noi unde și-a desfășurat o parte din activitatea sa în cadrul cenaclului literar „Alexandru Sahia”.

Ca să asigurăm circulația unui număr cît mai mare de exemplare în perioada de pregătire a consfătuirii, am obținut sprijinul librăriilor din Arad, astfel că am putut pune la dispoziția cititorilor 30 de exemplare.

A fost necesar ca în primul rînd colectivul bibliotecii să se pregătească și el pentru a putea răspunde la întrebările ridicate de cititori.

În timpul pregătirilor pentru consfătuire am organizat și o expoziție pe tema *Partidul Muncitoresc Român, conducătorul și îndrumătorul luptei pentru socialism* în care au figurat 3 din cărțile scrise de Francisc Munteanu.

Față de interesul pe care cititorii au început să-l arate acestei consfătuiri, ne-am dat seama că cele 30 de exemplare din *Orașul de pe Mureș* puse în circulație sînt insuficiente. De aceea, am fost nevoiți să reducem termenul de imprimat al cărții.

În munca de pregătire a cititorilor ne-am străduit să aflăm părerile lor personale în legătură cu problemele ridicate în carte. La înapoierea cărții împrumutate am stat de vorbă cu ei, ne-am interesat care sînt impresiile lor. O altă metodă folosită în acest scop a fost urmărirea discuțiilor dintre cititorii care frecventează biblioteca și care obișnuiesc să schimbe părerile între ei.

În felul acesta, fără să determinăm o schimbare în opinia cititorilor am putut să-i ajutăm ca să fie cît mai bine pregătiți să discute cu autorul.

În ziua consfătuirii, autorul s-a aflat în fața a 180 de cititori: muncitori, intelectuali și tineret. Cei mai mulți citiseră cartea, iar unii dintre ei au inspirat pe autor în crearea eroilor săi.

După prezentarea scriitorului și redarea pe scurt a subiectului cărții au în-

ceput discuțiile la care au luat parte un număr de 14 cititori, fiecare ridicând o altă problemă, subliniind părțile pozitive și cele mai slabe ale cărții, unii relevând anumite laturi privind stilul și limba în care se exprimă personajele din carte.

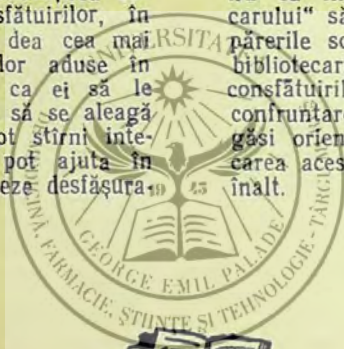
Concluziile puse de autor după ce a răspuns la toate întrebările ridicate la discuții, ne îndreptătesc să credem că manifestarea și-a atins scopul prin aceea că a întrunit un mare număr de cititori, că a dovedit interesul acestora pentru o carte care se ocupă de viața și munca lor, că a creat un stimulente în rândul acestora pentru cunoașterea mai profundă a problemelor menite să le îmbogățească experiența.

Trebuie să remarcăm că în legătură cu organizarea consfătuirilor cu cititorii, noi ne lovim de deficiența cauzată de faptul că nu am reușit pînă acum să avem un public constant pentru acest gen de manifestări. În această direcție se pot obține rezultate mult mai bune prin îmbunătățirea calitativă a pregătirii consfătuirilor, în sensul că bibliotecarii să dea cea mai mare atenție citirii cărților aduse în discuția cititorilor pentru ca ei să le cunoască cît mai complet, să se aleagă numai acele cărți care pot stîrni interesul cititorilor, care îi pot ajuta în munca lor, să se programeze desfășurarea

rea consfătuirii pe o durată de timp care să nu obosească pe participanți, să se urmărească colaborarea pe această linie cu alte instituții culturale și în fine, să se treacă sarcina organizării consfătuirilor în seama unui colectiv permanent, cu o compoziție variată în care să intre profesori, literați, cei mai buni cititori, etc.

În ce privește vizita scriitorilor la bibliotecă, deoarece ele aduc rezultate fructuoase, ar trebui extinse și intensificate. Propunem însă ca Uniunea Scriitorilor să renunțe la sistemul deplasărilor festive a scriitorilor în bibliotecă, numai cu ocazia unor decade sau alte evenimente și să acorde mai multă atenție participării scriitorilor la consfătuirile noastre, programîndu-le înainte cu o lună și înștiințînd din timp bibliotecile despre aceasta, astfel ca bibliotecarii să aibă tot răgazul necesar de a crea oaspeților condiții favorabile îndeplinirii misiunii lor.

Ca încheiere exprimăm dorința noastră ca în paginile „Căluzei bibliotecarului” să putem citi în continuare atît păreri scriitorilor, cît și pe acele ale bibliotecarilor în privința organizării consfătuirilor cu cititorii, pentru ca din confruntarea acestor păreri, să putem găsi orientarea cea mai justă în ridicarea acestei munci la un nivel cît mai înalt.

In intimpinarea CELEI DE A 75-A ANIVERSĂRI a maestrului MIHAIL SADOVEANU

R. LANGMANTEL
director al bibliotecii regionale Iași

Se implinesc anul acesta, la 5 noiembrie, 75 de ani de la nașterea marelui nostru scriitor Mihail Sadoveanu. Această aniversare va constitui un fericit prilej pentru marile mase de cititori — oameni ai muncii de la orașe și sate — de a mărturisi iubirea și recunoștința lor celui ce a dăruit poporului nostru o vastă operă în cei peste 50 de ani de muncă neîntreruptă pe tărîmul literaturii. La sărbătorirea acestei aniversări sînt chemate să contribuie și bibliotecile noastre printr-o susținută activitate menită să facă cunoscute viața și opera marelui nostru maestru, unui cerc cit mai întins de cititori.

Pentru biblioteca regională Iași — regiune în care maestrul Sadoveanu s-a născut și și-a petrecut o parte din viață, de unde și-a cules material pentru multe din lucrările sale — sărbătorirea aceasta e considerată ca un eveniment de cea mai mare însemnătate, pe care se pregătește să-l cinstească așa cum se cuvine. Iată de ce într-una din ședințele sale colectivului bibliotecii noastre a hotărît să organizeze o serie de acțiuni în intimpinarea acestei aniversări.

În cele ce urmează vom reda cîteva din acțiunile ce le vom organiza.

ÎN ORAȘ

O parte a acțiunilor, menite să popularizeze în cercuri cit mai mari de cititori opera marelui nostru scriitor, vor fi organizate în orașul Iași.

În primul rînd, în Palatul Culturii, unde se află acum și sediul bibliotecii noastre vom organiza o expoziție festivă de cărți intitulată: *Un mare cîntăreț al frumuseților patriei și al luptei poporului nostru pentru libertate. și o viață mai bună.*

În acest scop noi am solicitat ajutorul Bibliotecii centrale universitare din

Iași care ne-a pus la dispoziție o serie de lucrări valoroase în legătură cu viața și opera maestrului Mihail Sadoveanu, care ne vor permite să ilustrăm în condiții cit mai bune cele trei secții ale expoziției: *Un mare scriitor-cetățean, Opera maestrului Mihail Sadoveanu peste hotare și Viața și opera lui Mihail Sadoveanu văzută și prețuită de contemporanii săi.*

Atenția noastră s-a îndreptat și spre găsirea celor mai potrivite acțiuni de masă care să poată ajuta cititorilor la înțelegerea mai profundă a caracterului democrat-patriotic al operei maestrului Mihail Sadoveanu. După lungi discuții în această problemă, colectivul bibliotecii noastre a hotărît să organizeze un simpozion literar *Opera lui Mihail Sadoveanu, un tezaur al culturii noastre naționale* în cadrul căruia se va conferenția despre: 1. *Un neîntrecut pictor al naturii patriei*, 2. *Opera lui Mihail Sadoveanu, frescă a vieții din trecut a jărănimii noastre și* 3. *Lupta din trecut a poporului oglindită în romanele istorice ale lui Mihail Sadoveanu.*

În vederea unei cit mai bune reușite a acestei manifestări, noi vom cere sprijinul unor cadre didactice universitare precum și al Filialei Uniunii Scriitorilor din Iași. În ceea ce privește programul de lecturi ce va urma expunerilor din cadrul simpozionului, noi am cerut deja și am obținut sprijinul unor artiști de la Teatrul Național din Iași.

Noi n-am uitat însă nici pe cititorii copii, pentru care maestrul Mihail Sadoveanu a scris atîtea povestiri, care constituie lectura lor preferată. Pentru aceștia noi vom organiza o călătorie literară pe tema: *Prin locurile dragi maestrului Mihail Sadoveanu*. Cu acest prilej, micii cititori vor vizita casa de la Copou, unde a trăit maestrul Mihail Sadoveanu în perioada cit a locuit în Iași, sediul vechi al revis-

telor „Viața Românească” și „Insemnări Ieșene”, unde maestrul și-a publicat o parte din lucrări și unde s-a statornicit prietenia lui cu Garabet Ibrăileanu și Gh. Topirceanu. Apoi vor vizita școala normală „Vasile Lupu” unde Sadoveanu citea aproape săptămânal viitorilor învățători din operele lui, lacul Ciric și pădurile Breazu și Bucum, locurile preferate de odihnă ale marelui povestitor. Iar odată cu aceste vizite, copiii vor face cunoștință și cu operele pe care marele scriitor le-a scris pentru ei.

Urmind exemplul descris în revista „Călăușa bibliotecarului” nr. 8, ne-am propus ca pentru această perioadă să înființăm pe lângă bibliotecă un cerc literar pentru studierea vieții și operei maestrului Mihail Sadoveanu. Fără îndoială că dată fiind vastitatea operei scriitorului, acest cerc literar va trebui să-și desfășoare activitatea până la sfârșitul acestui an. Treptat, se vor studia cele mai valoroase lucrări din creația maestrului Mihail Sadoveanu. Pe baza acestei experiențe, noi vom continua și în viitor activitatea cercului literar, urmărind să studiem viața și opera altor mari scriitori clasici și contemporani, atât ai literaturii noastre cât și ai celei de peste hotare. Conducerea cercului literar va fi încredințată unui profesor de limbă și literatură română.

SPRIJINIREA BIBLIOTECILOR DIN REGIUNE

În cadrul acțiunilor ce le vom întreprinde, noi n-am pierdut din vedere nici ajutorul pe care trebuie să-l dăm cu acest prilej bibliotecilor din regiune, dat fiind că și acestea trebuie să-și consolideze activitatea întru cinstirea celui mai mare prozator al poporului nostru.

Primul pas în această direcție va consta în întocmirea unei scrisori metodice, alcătuită de serviciul nostru metodic și bibliografic și care va fi trimisă bibliotecilor raionale și satești din întreaga regiune. În scrisoare vor fi prevăzute

acțiuni pentru bibliotecile cu posibilități mai mari, cum sînt, de pildă, bibliotecile raionale din Roman, Huși și acțiuni pentru bibliotecile cu posibilități mai reduse, cum sînt cele satești și chiar unele raionale, ca cele din raioanele Codăești, Negrești.

În afară de aceasta, secția metodică și bibliografică a întocmit și va trimite bibliotecilor satești un plan de lectură pentru studierea vieții și operei maestrului Mihail Sadoveanu, cu recomandarea ca acest plan să fie respectat în cercurile de citit din satele regiunii noastre. La întocmirea planului s-a ținut seama de lucrările maestrului Mihail Sadoveanu existente în bibliotecile de la sate.

Totodată ne-am propus să organizăm acțiuni model în diferitele centre de raioane și la sate pentru a sprijini activitatea ce o vor desfășura aceste biblioteci în cinstea sărbătoririi maestrului Mihail Sadoveanu.

Dintre bibliotecile raionale, noi ne-am gândit ca în această perioadă să ne ocupăm mai mult de biblioteca raională din Pașcani, locul de naștere al scriitorului, unde vom organiza și o seară literară model pe tema: *Dragostea de patrie în opera maestrului Mihail Sadoveanu.*

În bibliotecile din satele Ruginoasa (raionul Pașcani) Tîrzii (raionul Huși) ș.a., vom organiza de asemenea seri literare model pe tema *Satul, ieri și azi, în opera maestrului Mihail Sadoveanu.*

Aceste teme vor fi pregătite de către colectivul nostru voluntar împreună cu serviciul metodic și bibliografic al bibliotecii.

Depinde de energia și priceperea cu care colectivul nostru va ști să traducă în fapt acțiunile ce și le-a propus pentru ca la sărbătorirea celui care și-a pus arta sa în slujba poporului și a ridicat literatura noastră la culmi de glorie, acțiunile organizate de biblioteca noastră să aibă ecoul așteptat și să constituie o contribuție efectivă a cinstirii acestui mare eveniment.

ÎN ATENȚIA BIBLIOTECARILOR

Cu ocazia celei de a 75-a aniversări a maestrului Mihail Sadoveanu vor apare:

ÎN E.S.P.L.A.

SADOVEANU M.: Opere vol. IV. cuprinde „Duduia Margareta”, „Oameni și locuri”, „Cîntecul amintirii”, „Povestiri de seară”.

ÎN EDITURA TINERETULUI

SADOVEANU M.: Zodia cancerului.

SADOVEANU M.: Raiul.

SADOVEANU M.: Neamul Șoimăreștilor.

SADOVEANU M.: Printre gene.

SADOVEANU M.: Vremuri de bejenie.

SADOVEANU P.: O zi cu Sadoveanu (versuri).

DIN CORESPONDENȚELE *noastre*

Biblioteci mobile pe vase

Pe lângă sarcina de a trimite biblioteci mobile la sate, în G.A.C.-uri și la căminele culturale din cartierele orașului, biblioteca centrală regională Constanța și-a luat ca sarcină să organizeze biblioteci mobile pe vasele care circulă în largul mării, deoarece s-a constatat că echipajele multor vase sînt lipsite de biblioteci. Adresîndu-se în acest scop direcției societății „Navrom”, biblioteca noastră a putut lua legătura cu aceste vase.

Pe la jumătatea lunii iulie a.c. a venit la noi responsabilul cultural de pe vasul Ardealul, căruia i s-a incredințat o bibliotecă mobilă cu 69 de cărți. Scurt timp după aceea s-au prezentat să ridice cărți și responsabili culturali de pe vasele Plehanov, Fr. Engels, Libertatea și altele, astfel că astăzi există biblioteci mobile pe 7 vase, totalizînd un fond de 436 de cărți.

O grijă deosebită s-a acordat alegerii fondului de cărți. Secția bibliotecii mobile a consultat pe responsabilii culturali, care au arătat cerințele și nevoile cititorilor lor. Împreună cu acești responsabili au fost alese tonurile de cărți. La alcătuirea bibliotecilor mobile de pe vase au fost incluse cărți de ideologie, tehnică, beletristică, sport, precum și note muzicale.

O atenție deosebită s-a dat alcătuirii fondului de cărți de pe vasul „Libertatea”, acesta fiind un vas de pasageri, unde se simțea nevoie și de cărți în limbi străine.

Secția bibliotecii mobile s-a ocupat îndeaproape de instruirea individuală a responsabililor bibliotecilor mobile. De la început ei lucrează cu fișa cititorului. La însoțirea din călătorie, bibliotecarul trece pe la secția bibliotecii mobile unde își reîmprospătează fondul de cărți prezentînd totodată situația și evidența fondului adus pentru preschimbare.

Cei aproape 250 de cititori ai acestor biblioteci au citit în acest timp între 2—4 cărți fiecare. Pe unele vase s-a organizat și publicarea de recenzii la gazeta de perete, scrise de cititori. Astfel, pe vasul „Constanța” unde bibliotecar este Ion. Tómei Ion, a apărut la gazeta de perete chemarea adresată cititorilor de a face scurte recenzii asupra cărților citite. Drept răspuns la această chemare au fost publicate recenzia cărții *O primăvară în Sachon*, de G. Gulia, a unui caiet selectiv legat de munca marinarilor și altele. Unii cititori întocmesc rezumate asupra cărților citite pe care le păstrează în caiete personale.

Biblioteca centrală regională s-a ocupat însă puțin de îndrumarea organizării acțiunilor de masă în aceste biblioteci. Astfel, nu s-a preocupat pînă acum să dea un îndrumar metodic pentru organizarea unei serii literare, sau conferințe despre viața și operele unor scriitori etc. De asemenea nu ne-am ocupat de loc de organizarea unor acțiuni pentru familiile marinarilor în perioada cînd ei sînt plecați.

Pentru a antrena pe cititorii acestor biblioteci la concursul „Iubiți cartea”, biblioteca centrală regională a pregătit o scrisoare metodică prin care îi va chema la întrecere în cinstea zilei de 1 mai 1956, cu următorul obiectiv: „Nici un cititor fără insigne de „prieten al cărții”. Secția bibliotecii mobile se ocupă acum de procurarea materialului bibliografic obligatoriu pe care-l avem numai în parte și în puține exemplare.

În prezent biblioteca noastră studiază posibilitatea organizării muncii cu cartea pe vasele pescărești.

SADY HERȘCOVICI
bibliotecar șef al bibliotecii
centrale regionale Constanța

Știri din lumea CĂRȚILOR și BIBLIOTECILOR

La biblioteca Academiei de Științe a U.R.S.S. s-a deschis o expoziție de cărți și ilustrații consacrată celei de a 16 aniversări a revoluției din august din Vietnam. Aici au fost expuse cărți, reviste, ziare, documente fotografice, care ilustrează dezvoltarea mișcării de eliberare națională din Indochina.

O serie de standuri ale expoziției sint consacrate refacerii economiei naționale a Republicii Democratice Vietnam, reformei agricole și construcției culturale.

În muzeul de stat Turgheniev din Orel s-a deschis o expoziție consacrată vieții și operei marelui scriitor rus, în care figurează cărțile sale traduse în limbile engleză, germană, franceză, japoneză și altele, precum și materiale cu privire la cele 382 de ediții ale operelor lui Turgheniev apărute în Bulgaria.

Cu prilejul împlinirii a 100 de ani de la apariția romanului *Rudin* al lui Turgheniev, bibliotecile cluburilor colhoznice și ale caselor de cultură au organizat reuniuni literare și expoziții consacrate marelui scriitor.

În timpul relativ scurt care a trecut de la înființarea ei, Editura Academiei de Științe din Berlin a devenit o editură cunoscută și renumită în lumea întreagă. Pe lângă „tratatele“

și „rapoartele ședințelor“ Academiei, se editează monografiile, revistele și publicațiile membrilor ei precum și ale institutelor Academiei. Editura Academiei editează și o serie importantă de publicații ale Academiei de Științe Saxone din Leipzig și ale Academiei Germane de Agronomie din Berlin. Alte foruri științifice ca, de pildă, Comisia Geologică de Stat, Oficiul pentru Standardizare, Serviciul Meteorologic și Hidrologic, precum și Academia de Mine Freiburg și câteva institute universitare își editează publicațiile tot prin Editura Academiei. La aceste numeroase publicații se mai adaugă un mare număr de monografii și publicații care cuprind lucrările unor oameni de știință eminenți, tratând cele mai diverse probleme, precum și traduceri de opere importante, mai ales ale celor din Uniunea Sovietică și din țările de democrație populară.

O atenție deosebită se acordă în R. P. Polonă învățămîntului bibliotecar. Pregătirea cadrelor de bibliotecari se face la cinci licee precum și la Centrul de Stat pentru pregătirea cadrelor de la Jarocin din Voievodatul Poznan unde se califică și se specializează cadre de bibliotecari la cursuri de diferite tipuri. A-fără de aceasta, catedra de biblioteconomie de la Universitatea din Varșovia pregătește bibliotecari cu studii superioare.

Potrivit Comunicatului. Oficiului Central al Statisticii din R.P. Ungaria cu privire la rezultatele îndeplinirii primului plan cincinal, subliniază și succesele mari deținute și pe tărîmul muncii cu cartea. Rețeaua bibliotecilor populare s-a dezvoltat și posedă în prezent peste 4.000 de biblioteci populare (și peste 6.000 de biblioteci în întreprinderi) în timp ce în 1949 nu erau decît 471 de asemenea biblioteci. Nu sint socotite în acest număr marile biblioteci științifice, dintre care numai biblioteca „Széchenyi“ are peste 4 milioane de volume. La bibliotecile din întreprinderi și la cele populare, 4,5 milioane de volume stau la dispoziția cititorilor.

Din inițiativa revistei studențești a universității din Michigan-S.U.A. s-a organizat o expoziție consacrată culturii țărilor din Europa răsăriteană și China. În secția românească a expoziției unde exponatele au fost aranjate pe domenii diferite, a figurat și un stand al literaturii noastre cu cărți și publicații care au oglindit stadiul înaintat al activității editoriale din patria noastră.

Expoziția a fost vizitată de un public numeros care și-a manifestat entuziasmul pentru această inițiativă, menită să contribuie la o mai bună cunoaștere a culturii țărilor din Răsărit și China.

BIBLIOGRAFIE

PROBLEMELE MUNCII ȘI ALE SINDICATELOR

Pagini din viața unui muncitor fruntaș. București. Editura de Stat pentru literatură politică, 1955, 48 pag., lei 0,60.

Urmărind cele câteva capitole ale broșurii: Primii ani, Anii de ucenicie, Războiul, Anii de după război, Lupta continuă surd, Timpuri mereu mai grele, 23 August 1944, 11 iunie 1948, cititorul va cunoaște viața de ieri și de azi a cazangiuului fruntaș Grigore Balaban, viața asemănătoare cu cea a milioanele de oameni ai muncii pe care burghezia și moșierimea îi osîndiseră la foame și umilinți și care în anii de democrație populară au devenit adevărați stăpînitóri ai țării.

Rămîn adine întipărite în mintea cititorilor anii plini de mizerie ai copilăriei lui Grigore Balaban, Iiu al unor oameni săraci. Datorită condițiilor grele de acasă, Balaban e nevoit de la vîrsta de 13 ani să intre ucenic la uzinele „Le maitre” unde s-a căznit să învețe meseria, furînd cu ochii, cu mintea, ce vede la alții. Cu nimic nu s-a schimbat viața lui Balaban, ca muncitor calificat, cînd a continuat să trudească din greu pentru un salariu de mizerie. 23 August 1944 a deschis în fața lui Grigore Balaban ca și în fața întregului popor muncitor, zorii unei vieți noi. Cu totul altele sînt acum condițiile lui de muncă și de trai. Balaban a înțeles că pentru izbînda vieții noi ce se înfiripă azi în patria noastră poate aduce și el o contribuție prin munca lui. De aceea îl vedem străduindu-se continuu ca prin inovațiile sale să aducă îmbunătățiri procesului de producție. Eforturile lui neprecupețite au fost răsplătite în anul 1951 cînd colectivului de muncitori condus de el i s-a acordat Premiul de Stat pentru crearea prototipului unui cazan nou de 35 tone care urma să fie utilizat pentru acționarea motoarelor la turbinele cu abur ale termocentralelor, hidrocentralelor și sondelor.

Pilda lui Grigore Balaban, care muncește și astăzi cu același elan pentru ridicarea productivității muncii, trebuie

să constituie un îndemn pentru toți muncitorii patriei noastre.

TEHNICA, INDUSTRIE

ALPER, S.: Cărbunele alb. București. Editura Tineretului. (Colecția „Știința învinge”) 1955, 170 pag., lei 2,45.

Sub forma unei povestiri ușoare, presărată cu exemple luate din practică, autorul pune sub ochii cititorilor toate problemele legate de folosirea energiei apelor curgătoare și multiplele ei aplicații la care s-a ajuns datorită tehnicii înaintate a zilelor noastre. După ce arată mai întîi ce este energia și care sînt sursele ei, autorul povestește cum interesul omului de a transforma forța distrugătoare a apelor în forță creatoare, a dus la folosirea a tot felul de mijloace cu care a cucerit treptat sursa de energie a apelor. Aceasta a culminat în secolul trecut cu instalațiile hidroenergetice cu abur, dar în fața perspectivelor largi pe care le-a deschis descoperirea electricității, aburul a trebuit să cedeze locul așa cum prevăzuse Karl Marx „forței incomparabil mai revoluționară: scintea electrică”.

Un loc însemnat în această povestire îl ocupă descrierea turbinelor hidraulice de la sistemele cele mai vechi pînă la turbinele de tipul cel mai perfect pe care le construiesc în prezent tehnicienii sovietici, după care ni se înfățișează modul cum funcționează centralele hidroelectrice și amenajările ce sînt legate de funcționarea acestora și anume: baraje, locuri de acumulare, stîlpi de înaltă tensiune, transformatoare etc., cu o prezentare bogată de date în ce privește neîntrecutele realizări din U.R.S.S. unde s-au construit cele mai mari hidrocentrale din lume. Ultimele capitole sînt consacrate stațiilor automate care comandă de la distanță activitatea centralelor hidroelectrice fără să fie nevoie de oameni.

În încheiere, ca un rezumat al descrierii cuceririlor obținute de știința modernă în domeniul folosirii „cărbunelui alb” se arată că prin grija partidului și guvernului nostru, urmînd exemplul și experiența bogată a Uniunii Sovietice,

fării noastre i s-au deschis nenumărate posibilități de electrificare prevăzute în planul de 10 ani, a cărui realizare va constitui o prețioasă contribuție la dezvoltarea forțelor noastre industriale, pentru construirea socialismului.

LITERATURA

CLAUDIUS, EDUARD: Oameni alături de noi. București, Editura de Stat pentru literatură și artă, 1955, 322 pag. lei 5.55.

Romanul Oameni alături de noi ne înfățișează un aspect al luptei muncitorimii germane avansate pentru reconstrucție, pentru socialism, pentru o viață mai bună. Acțiunea cărții se desfășoară în cea mai mare parte în cadrul unei mari uzine de produse chimice din Republica Democrată Gerniană. Eroul principal este muncitorul comunist Hans Aehre din această fabrică. Conștient că pentru poporul german eliberat de sub jugul fascist de către glorioasa armată sovietică, singura cale care-l poate duce la salvare, la o viață nouă, mai bună este socialismul, Hans Aehre își închină toate forțele sprijinirii construirii acestei vieți noi. Muncitor înaintat, el luptă pentru introducerea de noi metode de muncă, fiind un exemplu permanent pentru muncitorii cinstiți din jurul lui. Mai mult, el are o influență binefăcătoare și asupra unor oameni dinafara uzinei care vin în contact cu el. Ridicându-se împotriva inerției, a nepăsării birocratice a unora, împotriva sabotajului perfid al altora, el luptă pentru a-și pune în aplicare metoda sa de zidire rapidă a unui cuptor inelar fără întreruperea procesului de ardere. Dar Hans Aehre prezintă și unele rămășițe ale educației vechii societăți germane, în spirit prusac. Astfel e ostil față de tendința soției sale Katrin de a se încadra în cimpul nuncii și ajunge aproape la divorț din cauza asta. Mai tirziu însă, în urma succeselor obținute în muncă de Katrin, el își dă seama de greșală și străștește prin a o înțelege și a o sprijini. Alături de Hans și Katrin, apar o mulțime de alți muncitori și intelectuali, care sub influența lui se transformă, devin oameni noi, cum sînt: Backhans, Suse Rieck, Kerbel, Fahle, Reichelt și alții. Tot sub influența lui, inginerul Wassermann, un intelectual mic burghez, al cărui vis este să fugă în Germania occidentală, renunță la acest plan și iese din izolarea în care trăise pînă atunci, intrînd în viața activă. Aceeași influență binefăcătoare o are și asupra pictorului Andreas Andrytzki, care, după experiența dureroasă

a fugii în Berlinul occidental se întoarce acasă, hotărît să pășească pe calea vieții noi. În roman mai apar jalnice figuri de trădători ca Matschat, muncitor și el, dar care, de după paravanul de „vechi membru de partid“ uneltește împotriva tovarășilor lui.

Urmărind destinul acestor oameni, Eduard Claudius reușește să ne înfățișeze o frescă vie a noii societăți germane care luptă pentru libertate și o viață mai bună.

KETLINSKAIA, VERA: Asediul. București, Editura Tineretului, 1955, 702 pag. lei 14.30.

Toamna anului 1941. Armatele fasciste au ajuns pînă în suburbiile Leninogradului. Orașul Marii Revoluții, orașul erou, se scoală la luptă. Bombardamentele aeriene, blocade, frigul unei ierni îndelungate și nemiloase, nu pot învinge îndrăjirea cu care cetățenii Leningradului își apără casa, grădina, fabrica, școala, strada, tot ce au clădit în patria lor liberă și fericită. Despre aceste evenimente și despre acești oameni povestește scriitoarea sovietică Vera Ketlinskaia în romanul Asediul. Sînt multe evenimente și mulți oameni. Și toluși nu e decît o frîntură din Marele Război de Apărare a Patriei, din marea epopee a poporului sovietic. Și în această frîntură se străvede ca sub un reflector urias, șcarta atitor mii și mii de oameni, lăta pe doi din cei mulți: Maria Smolina și soțul ei Boris Trubnikov. Au trăit fericiți, au muncit cu avînt și deodată a venit războiul, retragerea vremenică a Armatei Sovietice, asediul. Acum se verifică oamenii. Ca o adevărată sovietică, Maria rămîne să construiască baricade, să organizeze apărarea locală, să îndure foamea și frigul alături de cetățenii ei, iar Trubnikov, înfricoșat, folosește primul prilej ca să fugă departe în spatele frontului. El muncește și acolo, dar plecarea lui nu seamănă cu a atitor muncitori care sînt cu greu convinși să lucreze departe, la noile uzine din Ural. El fuge, cuprins de panică. În sufletul Mariei, dragostea înșelată de lașitatea lui Trubnikov va înflori iar, în fața eroismului simplu, omenesc, a maiorului Kamenski. La fel va înflori o nouă dragoste și în sufletul Lizei, al cărui logodnic a fost doborât de fasciști. Viața va merge impetuos înainte, lepădînd gunoaiele și dînd la iveală diamantele neștiute din alitea suflete simple. Cu toate greutățile îndurate de locuitorii orașului erou, superioritatea lor morală și apoi și materială zdrobitoare față de armatele cîmpotitoare, explică

pe depl. în istoria victoriei poporului sovietic asupra tascismului.

POPOVICI, TITUS: **Străinul**. București. Editura Tineretului, 1955, 579 pag. lei 12,05.

Apariția romanului **Străinul** a tinărului scriitor Titus Popovici înseamnă o nouă cucerire a literaturii din țara noastră pe drumul realismului socialist. Autorul își urmează eroii în timpul frământatelor evenimente din vara și toamna anului 1944, când trupele sovietice eliberatoare au alungat pe fasciști de pe aceste meleaguri. Pasiunea și încordarea acestor zile sînt transmise cu deosebită putere cititorului, făcîndu-l să retrăiască intens clipele grele, dar mărețe din istoria poporului nostru. Viața tinărului Andrei Sabin, elev în clasa VII-a a unui liceu dintr-un mare oraș ardelenesc, suferă o cotitură radicală. Nemaiputînd îndura minciuna despre „războiul sfînt” despre binefacerile ocupației fasciste, cu care autoritățile antonesciene caută să înșele poporul, el scrie o lucrare la un concurs, în care arată sentimentele lui adevărate pentru tot ceea ce se petrece în țară: ură și dezgust. Eliminat din școli, neînțeles de părinți, suspectat de autorități și îndepărtat de colegi, necunoscînd lupta muncitorimii, Andrei ajunge pe pragul des-nădejzii: nu vede nici o ieșire din împas. Dar bombardamentele aeriene, răsturnarea dictaturii fasciste în urma înaintării vijelioase a armatelor sovietice și romine, luptele populației locale în frunte cu comuniștii împotriva hitleriştilor ce distrug totul în retragerea lor, masacrele la care se dedau gărziile naziste, toate acestea arată lui Andrei drumul adevărat pe care trebuie să pășească. De aceea intrarea sa în U.T.C. și înțelegerea adîncă a înaltelor țeluri ale politicii partidului comunist, apar ca o în-cununare firească a unui drum cu greu străbătut.

Romanul **Străinul**, roman al tinereții zbuciumate, dă în același timp o amplă imagine a societății rominești din preajma, și de după 23 August 1944, devenind, pe lingă o carte pasionantă, un document de o puternică forță evocatoare.

RIBAC, N: **Rada din Pereiaslav**, București. Editura Cartea Rusă, vol. I, 1954, 631 pag., lei 17,10; vol. II, 1955, 847 pag., lei 20,50.

Marele sfat ținut la 8 (18) ianuarie 1654 în orașul Pereiaslav de către reprezentanții poporului ucrainean a însemnat prin hotărîrile luate, una din cele mai însemnate cotituri din istoria Ucrainei:

eliberarea ei de sub jugul boierilor polonezi și realipirea la puternicul țarat al Moscovei.

Sufletul, revoltei populare ucrainiene care a dus la scuturarea jugului panilor polonezi, iscusitul și neînfricatul comandant al forțelor populare, cel care a văzut cu claritate în viitor și a luptat din toate puterile pentru eliberarea Ucrainei și reunirea ei cu Rusia, a fost Bogdan Hmelnițchi. Figura lui, alături de atitea alte figuri de eroi populari, se desprinde cu o deosebită tărie din roman. Povestirea începe în timpul pregătirii campaniei din 1649, care vrea să însemne o lovitură de moarte dată armatei panilor. Preocupat de înzestrarea și instruirea pilcurilor de cazaci, Hmelnițchi nu uită că forța lui principală o formează masele largi populare. Numai încrederea nețărmurită în dreptatea și forța maselor, legătura strînsă cu ele îi va da tăria să suporte loviturile și înfrîngerile pînă la victoria cea mare din 1654. Astfel, după lupta de la Zborov, cînd biruința cazacilor nu măi putea fi tăgăduită, trădarea hanului tătarilor face ca Hmelnițchi să primească, scrișînd de minie, o pace grea. Durerea lui e nemărginită, văzînd cum șleahicii alungați de pe moși vin în vechile lor castele și cu mai multă ură lovesc în oamenii de rînd. Pierderea iubitului său fiu, Timofei, și alte trădări ale unor oameni în care se încrezuse, ale hanilor sau chiar ale sultanului, se adaugă lungului șir de încercări. Pînă, și soția sa, Elena, se dovedește o unealtă a dușmanilor poporului ucrainean. Dar încrederea lui Hmelnițchi în victoria forțelor populare nu poate fi zdruncinată. Tocmai pentru că crede atît de profund în popor, întruchipîndu-i aspirațiile și avîntul, istoria vieții lui Hmelnițchi se confundă în liniile ei mari cu istoria poporului ucrainean în acele zile. Luptînd pentru reunirea Ucrainei cu Rusia, Hmelnițchi aduce la îndeplinire una din cele mai fierbinți nădejdi ale poporului ucrainean.

Dar autorul nu se mărginește numai la descrierea vieții lui Bogdan Hmelnițchi și a esaulilor, polcovnicilor și sotnicilor lui. Chipurile oamenilor din popor, a celor ce mor neștiuți dar eroic, stau de asemenea în atenția scriitorului. În același timp N. Ribac ajută pe cititor să capete o largă viziune a epocii purtîndu-l din palatul regal de la Verșonic, în Bakiseraul hanilor, la curtea regelui Suediei în însorita Romă a uneltirilor papale, ajutîndu-l să cunoască viața nobililor, a negustorilor, a meșteșugarilor, să înțeleagă mecanismul luptelor sociale de la mijlocul secolului al XVII-lea. Desi romanul se încheie cu moartea hatmanului Hmelnițchi, cititorul nu

poate să nu se întoarcă cu gândul la zilele de azi, când în Ucraina sovietică visurile mărețe ale lui Bogdan, ale cazacilor Maliuga, Capusta, Ternovai și alții alții, când jertfele poporului ucrainean și rus, în strânsă unire, au rodit o viață fericită și liberă.

LITERATURĂ PENTRU COPII ȘI TINERET

BARTO, A.: Poezii pentru copii. București. Editura Tineretului, 1955, 218 pag., lei 7.

Agneta Barto este un nume cunoscut micilor cititori din țara noastră. Poeziile ei aparute în cursul anilor trecuți, cum sînt, *Sărbătoarea ta, Felinărașul, Mașenka, Jucării*, cuprinse de altfel și în cadrul volumului de față, au constituit pentru micii cititori o lectură plăcută și folositoare. Fără îndoială că și *Poeziile pentru copii*, volum distins cu Premiul Stalin în anul 1950, va oferi acestora multe clipe de desfătare dar și pline de învățăminte.

Grupate pe cicluri, poeziile Agnetei Barto au o tematică variată, după cum diferită este și vîrsta copiilor cărora ele se adresează.

Volumul se deschide cu poezia *Sărbătoarea ta*, în care poeta înfățișează viața fericită a copiilor sovietici, rezultat al victoriei Marii Revoluții Socialiste din Octombrie. Primul ciclu de poezii, *Zvenigorod*, redă sugestiv un aspect al grijii deosebite a regimului sovietic față de constructorii de mîine ai comunismului: este vorba de copiii celor căzuți pe front în lupta împotriva cotronitorilor fasciști care sînt înconjurați cu toată dragostea de întregul popor sovietic. Versurile pentru cei mici cuprinse în ciclul următor *Felinărașul* reușesc să descrie o întreagă lume apropiată copilului de vîrstă preșcolară.

Celelalte cicluri de poezii *Implinește paisprezece ani, Prieteni și tovarăși, Locuiesc în Moscova*, și *S-a mutat casa*, se adresează pionierilor și școlărilor. Iată-l pe Borodin Leona care în curînd implinește 14 ani. El se află în fața unui eveniment important din viața sa: va deveni comsomolist. Iată de ce, Leona este hotărît să muncească cu mai mult avînt pentru a dovedi prin fapte că merită să fie primit în detașamentul de avangardă al tineretului sovietic.

Prieteni și tovarăși zugrăvește diferite aspecte din viața tinerilor din școlile rezervelor de muncă.

Poeziile din ultimele două cicluri ale volumului, *Eu știu la Moscova și Casa s-a mutat*, vorbesc despre diferite laturi ale vieții școlărilor și pionierilor sovietici: despre activitatea lor la școală,

despre preocupările lor, despre comportarea în familie, etc.

Prin înaltul său conținut, educativ volumul *Poezii pentru copii* trebuie să fie răspîndit pe o scară largă în mijlocul micilor cititori.

PAS, ION: *Așa a fost odată...* București. Editura Tineretului, 1955, 220 pag. lei 1,80.

Grea și plină de suferințe a fost viața muncitorilor din țara noastră sub regimurile burghezo-moșierești de tristă aducere aminte. Muncind în condiții deosebit de grele, plătiți cu salarii de miserie, ei erau în permanență la cheremul patronilor, în spatele cărora stăteau de strajă oamenii politici. Trezirea conștiinței muncitorilor, lupta lor de organizare s-a lovit de la început de furia guvernelor reacționare care au respins cu brutalitate revendicările juste ale muncitorilor. Copiii mișcării muncitorești erau persecutați și aruncați în pușcării, soțiile și copiii lor lăsați muritori de foame. În fața acestei ostilități, se naște spiritul de solidaritate al muncitorilor, se întărește dorința lor de a se uni, ca astfel să poată lupta cu mai mult succes împotriva exploatării și a asupririi. Autoritățile samavolnice văd cu îngrijorare crescînd în fața lor o torță pe care nu o mai pot stăpîni. Și atunci recurg la cele mai strigătoare ilegalități și crunte repressiuni.

Aceste vremuri eroice și chipurile de oameni care au slujit cu devotament cauzei clasei muncitoare, le evocă scriitorul Ion Pas în cartea sa *Așa a fost odată...* Sînt amintite figurile luptătorilor pentru socialism I. C. Frimu, Ștefan Gheorghiu, frații Dumitrescu, care au luptat cu dîrzenie pentru izbînda idealurilor clasei muncitoare. În contrast cu aceste figuri luminoase ale poporului nostru muncitor, sînt zugrăvite specimene de inspectori și comisari, de pildă, de tipul lui Barabancea și Cotruf, slugile patronilor, pe care muncitorii îi ridiculizau și disprețuiau. Pagini pline de învățăminte pentru tineretul nostru scrie autorul despre viața chinuîță a tineretului acelor vremuri, despre strădania celor vîrstnici de a-i ajuta să se organizeze, să învețe, să se pregătească pentru marea luptă începută de clasa muncitoare. Citind paginile acestei cărți aproape că nu-ți vine să crezi că toate acestea s-au putut petrece într-un trecut atît de apropiat. Prin conținutul ei de fapte, prin scoaterea în evidență a marilor idei care au însuflețit pe luptătorii pentru socialism, această carte constituie un dar de neprețuit pus în mîna tineretului din țara noastră.

În cadrul Lunii Prieteniei Romîno-Sovietice

VOR APARE :

IN EDITURA CARTEA RUSA

M. GORKI	Mama
M. GORKI	Opere vol. II.
L. TOLSTOI	Opere vol. II.
A. P. CEHOV	Opere vol. III.
I. A. GONCEAROV	Oblomov
I. E. REPIN	Amintiri dragi
—	Antologia poeziei sovietice
I. EHRENBURG	Opere vol. I. (Căderea Parisului)
S. ŢENSKI	Epopoea Sevastopolului vol. I.
O. FORŞ	Radîşcev
V. ERMILOV	N. V. Gogol. — Monografie
O. CIORNII	Opera lui Sneghin
N. ABALKIN	Sistemul lui Stanislavski
G. NEDOŞIVIN	Studii de teoria artei
G. GUZIAVICIUS	Dreptatea ierarhului Ignatos

LUCRARI IN LIMBILE MINORITĂŢILOR NAŢIONALE

A. PUŞKIN	Fata căpitanului — lb. maghiară
A. SERAFIMOVICI	În cartierul Presnia — lb. maghiară
F. GLADKOV	Cimentul — lb. maghiară
K. PAUSTOVSKI	Povestiri despre păduri — lb. germană
G. NIKOLAEVA	Povestea Naştei Kovşova — lb. sîrbă

IN EDITURA TINERETULUI

N. OSTROVSKI	Opere vol. I şi II
V. A. OBRUCEV	Pămîntul lui Sanikov
B. POLEVOI	Povestea unui om adevărat
V. BELEAEV	Cetatea veche

LUCRARI PENTRU PIONIERI ŞI ŞCOLARI

A. GAIDAR	Opere vol. I şi II
-----------	--------------------

LUCRARI IN LIMBILE MINORITĂŢILOR NAŢIONALE

L. TOLSTOI	Hagi Murad — lb. maghiară
N. GOGOL	Taras Bulba — lb. maghiară
A. GAIDAR	Timur şi băieţii lui — lb. sîrbă